Dogfen ir Cyhoedd

Mr Richard Parry Jones, MA.
Prif Weithredwr – Chief Executive

CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR ARCHWILIO	**AUDIT COMMITTEE**
DYDD MERCHER, 11 RHAGFYR 2013 am 2.00 o'r gloch	**WEDNESDAY, 11 DECEMBER, 2013 at 2:00 p.m.**
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGEFNI	**COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGEFNI**

Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518	Committee Officer

AELODAU / MEMBERS
Cynghorwyr / Councillors:-

Annibynnol / Independent

Jim Evans, Dafydd Rhys Thomas a Richard Owain Jones

Llafur / Labour

Plaid Cymru / The Party of Wales

T Ll Hughes (Is-Gadeirydd/Vice-Chair), John Griffith a Vaughan Hughes

Heb Ymaelodi/Unaffiliated

R Ll Jones (Cadeirydd/Chair) a Raymond Jones

ALEODAU LLEYG / LAY MEMBERS

Mrs Sharon Warnes a Mr Richard Barker

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

2 **COFNODION CYFARFOD 24 MEDI, 2013** (Tudalennau 1 - 8)

Bydd cofonodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 24 Medi, 2013 yn cael eu cyflwyno i'w cadarnhau.

3 **RHEOLI GWYBODAETH** (Tudalennau 9 - 10)

Derbyn adborth ynglyn â'r sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â llywodraethu gwybodaeth.

4 **UNED CYNNAL A CHADW TAI** (Tudalennau 11 - 44)

Derbyn diweddariad gan y Pennaeth Gwasanaeth (Tai) ynglyn â chynnydd yn erbyn y Cynllun Gweithredu.

5 **PROSIECT CYFALAF TAIR TREF** (Tudalennau 45 - 48)

Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Datblygu Cynaliadwy ynglyn â'r Prosiect Cyfalaf Tair Tref.

6 **ARCHWILIO ALLANOL - DIWEDDARIAD AR RAGLEN WAITH PERFFORMIAD** (Tudalennau 49 - 52)

Derbyn diweddariad gan Archwilio Allanol ynglyn â gwaith perfformiad *(Adroddiad Saesneg yn unig)*

7 **ARCHWILIO ALLANOL - LLYTHYR ARCHWILIO BLYNYDDOL 2012/13** (Tudalennau 53 - 56)

Cyflwyno'r Llythyr Archwilio Blynyddol am 2012/13 *(Adroddiad Saesneg yn unig).*

8 **TREFNIADAU LLYWODRAETHU A SICRWYDD** (Tudalennau 57 - 72)

Derbyn diweddariad ynglyn â threfniadau Llywodraethu a Sicrwydd.

9 **FRAMWAITH RHEOLI RISG A'R GOFRESTR RISG CORFFORAETHOL**

Derbyn diweddariad ar lafar.

10 **ADOLYGIAD O BENODIAD AELODAU ANNIBYNNOL** (Tudalennau 73 - 74)

Derbyn adroddiad ynglyn â'r uchod.

11 **ADRODDIAD CYNNYDD ARCHWILIO MEWNOL** (Tudalennau 75 - 88)

Derbyn adroddiad cynnydd ar waith Archwilio Mewnol.

12 DATGANIAD STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS A'R STRATEGAETH FUDDSODDI BLYNYDDOL (Tudalennau 89 - 102)

Cyflwyno adroddiad ynglyn â’r uchod.

13 CYFARFOD NESAF

2:00 o’r gloch y prynhawn, dydd Mawrth, 4 Chwefror, 2014.

This page is intentionally left blank

PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Medi, 2013

PRESENNOL:	Y Cynghorydd R.Llewelyn Jones (Cadeirydd) Y Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes (Is-Gadeirydd) Y Cynghorwyr John Griffith, Dafydd Thomas, P.S.Rogers Aelodau Lleyg: Mr Richard Barker, Mrs Sharon Warnes
WRTH LAW:	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 Dirprwy Brif Weithredwr Rheolwr Archwilio (JF) Uchel Archwilydd (EW) Rheolwr Yswiriant a Risg (JJ) (i eitem 6) Cyfrifydd Grŵp (SM) Cyfrifydd – Rheoli Cyfalaf a Thrysorlys (BD) Cymhorthydd Cyfrifo (GR) Swyddog Pwyllgor (ATH)
YMDDIHEURIADAU:	Y Cynghorydd Raymond Jones
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd H.Eifion Jones (Deilydd Portffolio Cyllid), Mr Dilwyn Williams (Cyfarwyddwr Strategol – Cyngor Gwynedd) (ar gyfer eitem 3), Lyn Pamment (PwC), Andy Bruce (SAC)

---

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Nododd y rhai canlynol ddiddordeb mewn perthynas ag eitem 3 ar y rhaglen –

Y Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes ar sail aelodaeth ei wraig o'r

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Dywedodd y Cynghorydd Hughes ei fod wedi cael cyngor cyfreithiol ar y mater a thra y byddai yn cymryd rhan yn y drafodaeth roedd wedi penderfynu na fyddai'n pleidleisio ar unrhyw benderfyniad a allai godi ar y mater.

Y Cynghorydd H.Eifion Jones ar y sail ei fod yn Aelod o Gronfa Bensiwn.

Y Cynghorydd John Griffith ar y sail ei fod yn aelod o'r Gronfa Pensiwn Llywodraeth Leol oherwydd ei broffesiwn blaenorol.

Mrs Sharon Warnes ar y sail ei bod yn derbyn Pensiwn Llywodraeth Leol.

Dywedodd y Cadeirydd bod Aelodau Etholedig wedi bod yn gymwys i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ers ychydig o flynyddoedd ac mai'r cyngor cyfreithiol oedd y gallent gymryd rhan yn y drafodaeth ar eitem 3.

2 COFNODION Y CYFARFOD AR 23 GORFFENNAF 2013

Cyflwynwyd a chadarnhawyd fel rhai cywir gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 23 Gorffennaf 2013.

Materion yn codi –

- Dywedwyd wrth y Pwyllgor a chytunwyd wedi hynny y byddai'r Pennaeth Gwasanaeth Tai yn cyflwyno ei diweddariad ar gynnydd gyda materion llywodraethu mewn perthynas â'r Uned Cynnal a Chadw Adeiladau yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Archwilio ym mis Rhagfyr 2013.

DRAFT

- Yng nghyswllt yr adroddiad gan y Comisiynydd Gwybodaeth ar ganlyniad yr archwiliad o drefniadau'r Cyngor yng nghyswllt prosesu data personol a gynhaliwyd ym mis Gorffennaf, dywedodd y Rheolwr Archwilio wrth y Pwyllgor nad oedd y fersiwn derfynol o'r adroddiad wedi ei derbyn mewn pryd ar gyfer y cyfarfod hwn ac awgrymodd bod gwahoddiad yn cael ei ymestyn i Archwilwyr y Comisiynydd Gwybodaeth i fynychu cyfarfod mis Rhagfyr 2013 o'r Pwyllgor Archwilio i gyflwyno eu canfyddiadau ac fe fyddai hynny hefyd yn caniatáu i'r Awdurdod ffurfio ymateb i unrhyw argymhellion fyddai'n codi o'r adroddiad terfynol. Dywedodd y Swyddog hefyd bod Bwrdd Prosiect Llywodraethu Gwybodaeth wedi ei sefydlu a'i ymgynnull a chanlyniad hynny oedd bod cynllun gweithredu yn seiliedig ar adroddiad drafft y Comisiynydd Gwybodaeth wedi cael ei lunio. Roedd gwaith wedi cychwyn felly ar y mater hwn ac yn mynd yn ei flaen. Nododd yr Aelodau y sefyllfa.

  CAMAU GWEITHREDU YN CODI –

- **Y Rheolwr Archwilio i gadarnhau gyda'r Pennaeth Gwasanaeth Tai y byddai'n bresennol yn y cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio ar 11 Rhagfyr 2013 i roi diweddariad i'r Pwyllgor ar y cynnydd gyda materion llywodraethu mewn perthynas â'r Uned Cynnal a Chadw Adeiladau.**
- **Y Rheolwr Archwilio i gysylltu gyda'r Swyddog Gwybodaeth Corfforaethol gyda golwg ar wneud trefniadau i'r archwilwyr o Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth fynychu'r cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio ar 11 Rhagfyr 2013 i roi atborth ar yr archwiliad o drefniadau'r Cyngor yn prosesu data personol.**

3 CRONFA BENSIWN LLYWODRAETH LEOL GWYNEDD

Rhoddodd y Cadeirydd groeso i Dilwyn Williams Cyfarwyddwr Corfforaethol gyda Chyngor Gwynedd i'r cyfarfod a rhoddodd wahoddiad iddo annerch y Pwyllgor Archwilio ar y sefyllfa gyda'r Gronfa Bensiwn ac yn benodol, y cynnydd o £18.4m yn ystod 2012/13 yn y rhwymedigaeth pensiwn net o £63.7m i £83.1m a goblygiadau hynny.

Yn ei gyflwyniad i'r Pwyllgor, eglurodd y Cyfarwyddwr Strategol beirianwaith y sustem Cronfa Bensiwn Llywodraeth Leol a sut mae'n gweithio, ac fe amlygodd yr ystyriaethau a'r ffactorau allweddol wrth roi sylw i faterion mewn perthynas â pherfformiad y Gronfa Bensiwn:

I ddilyn cafwyd sesiwn cwestiwn ac ateb lle roddwyd cyfle i Aelodau'r Pwyllgor ofyn cwestiynau neu ofyn am eglurhad ar y wybodaeth a gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol. Dyma grynodeb o rai o'r materion a godwyd:

- Perfformiad y gronfa bensiwn yn erbyn y meincnod ac o'i gymharu ag awdurdodau lleol eraill. Gofynnwyd cwestiynau ynglŷn â safle isel y gronfa o ran ei pherfformiad mewn blynyddoedd diweddar o'i chymharu ag awdurdodau eraill a beth oedd y rhesymau am y perfformiad gwan yn ddiweddar.
- Yng ngoleuni'r ffaith bod rhwymedigaeth y pensiwn mewn gwirionedd yn rhwymedigaeth i drethdalwyr yr Ynys, oni ddylai Aelodau ac Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio yn arbennig fod yn fwy rhagweithiol gyda rheolaeth y gronfa bensiwn er mwyn ceisio sicrhau'r perfformiad a'r dychweliadau gorau posibl.
- Cynigiwyd a chymeradwywyd bod y Pwyllgor Archwilio, a hynny er mwyn atgyfnerthu ei fwriadau monitro, yn derbyn yr Adroddiad Blynyddol ar berfformiad Cronfa Bensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd yn y man a bod yr adroddiad blynyddol yn cael ei gyflwyno i gyfarfod o'r Pwyllgor hwn i'w drefnu ar ôl y cyfarfod Blynyddol o Fwrdd Rheoli'r Gronfa Bensiwn fel y gall cynrychiolwyr y Cyngor ar y Pwyllgor Cronfa Bensiwn adrodd yn ôl ar unrhyw faterion fyddai'n codi o'r Cyfarfod Blynyddol.

Pwysleisiodd Cyfarwyddwr Corfforaethol Cyngor Gwynedd bod hirhoedledd a disgwyliad bywyd yn ffactorau allweddol mewn perthynas â pherfformiad y gronfa bensiwn a bod buddsoddiadau yn y gronfa bensiwn yn rhywbeth a wneir am yr hir dymor ac am y rhesymau a roddwyd yn y cyflwyniad ac ni ddylid ffurfio barn ar y perfformiad ar ffigyrau deilliannau un flwyddyn yn unig. Roedd y Deilydd Portffolio Cyllid fel cynrychiolydd yr Awdurdod hwn ar Bwyllgor Cronfa Bensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd yn cyd-fynd â'r sylwadau a wnaed yn y cyflwyniad ynglŷn â'r ffactorau

oedd yn dylanwadu ar berfformiad y gronfa bensiwn ac eglurodd i'r Aelodau y trefniadau adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Rheoli'r Gronfa Bensiwn am berfformiad y Gronfa.

Penderfynwyd nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd ynglŷn â sefyllfa Cronfa Bensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd a hefyd ddiolch i Gyfarwyddwr Corfforaethol Cyngor Gwynedd am y cyflwyniad.

Camau Gweithredu'n Codi: Y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) i gynnwys yr Adroddiad Blynyddol ar Gronfa Bensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd ar raglen waith flynyddol y Pwyllgor Archwilio gyda sylw arbennig i raglennu er mwyn caniatáu i gynrychiolydd yr Awdurdod ar y Pwyllgor Cronfa Bensiwn roi atborth i'r Pwyllgor o'r Cyfarfod Blynyddol.

4 DATGANIAD O GYFRIFON 2012/13 A DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) yn cynnwys Datganiad o Gyfrifon 2012/13 a hefyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol er ystyriaeth a chymeradwyaeth y Pwyllgor. Roedd yr adroddiad yn rhoi crynodeb o'r prif faterion oedd yn codi o'r archwiliad cyfrifon yn cynnwys cyfeiriad at y meysydd lle'r oedd y newidiadau sylweddol yn y cyfrifon yn berthnasol ynghyd â fersiwn wedi'i diweddaru o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r newidiadau iddo yn dilyn cyflwyno'r drafft i gyfarfod y Pwyllgor Archwilio ym mis Gorffennaf. Hefyd wedi ei gynnwys yn yr adroddiad roedd dadansoddiad o gyllid y Rhaglen 3 Tref fel yr oedd y Pwyllgor wedi gofyn am hynny yn ei gyfarfod blaenorol ym mis Gorffennaf.

  Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) wrth y Pwyllgor bod cyfrifon drafft y Cyngor Sir wedi eu cyflwyno i'w archwilio ar 28 Mehefin hynny ar-lein ac o fewn yr amser cau statudol. Roedd y cyfrifon a wnaed ar gael i'r Pwyllgor Archwilio cyn y cyfarfod hwn yn cynnwys newidiadau a wnaed fel rhan o'r broses archwilio. Fodd bynnag, ers yr amser hwnnw fe gafwyd newidiadau ychwanegol yn arbennig o ganlyniad i waith archwilio Cyfrifon Cronfa Bensiwn Gwynedd oedd wedi dangos gwahaniaethau rhwng y nifer o aelodau gweithredol a rhai a ohiriwyd o fewn y cynllun rhwng Chwefror ac Awst 2013 ac fe allai hynny gael effaith fawr ar werth rhwymedigaeth y pensiwn o fewn cyfrifon 2012/13. Roedd y cyfrifon wedi eu newid i adlewyrchu hynny ac roedd fersiwn newydd wedi ei pharatoi ac roedd honno ar gael ar-lein ynghynt yn y dydd. Achoswyd peth oedi oherwydd bod y swyddog arweiniol wedi gadael ddechrau mis Medi a hefyd oherwydd bod y prif Gyfrifydd ar ei wyliau ar y pryd gyda hynny oll yn golygu iddi fod yn her fawr i gasglu'r holl wybodaeth a'i gynnwys yn y cyfrifon terfynol. Yn dilyn yr archwiliad, bydd cyfarfod di-briffio'n cael ei gynnal gyda'r Archwilwyr i adolygu nifer y newidiadau i gyfrifon 2012/13 gyda golwg ar wella'r broses o baratoi'r cyfrifon ymhellach ar gyfer y flwyddyn nesaf .

- Cyflwynwyd hefyd adroddiad Archwilio Allanol yn nodi'r materion oedd yn codi o archwilio Datganiadau Ariannol Cyngor Sir Ynys Môn 2012/13 ac sydd angen eu hadrodd o dan ISA 260.

  Dywedodd Mrs Lyn Pamment, Partner Ymgysylltu , PwC wrth yr Aelodau bod nifer o faterion nad oeddid wedi delio a hwy ar adeg ysgrifennu'r ISA260 a hynny mewn perthynas â'r archwiliad oedd i'w gweld yn adran 6 yr adroddiad. Aeth yr Archwilydd ymlaen i roi gerbron lythyr oedd yn rhoi diweddariad ar bob un o'r gweithdrefnau archwilio a nodwyd fel rhai oedd ar ôl yn adran 6 ynghyd â'r canlyniadau. Ar adeg cyflwyno'r adroddiad ISA 260 roedd yr Archwilydd a benodwyd yn ystyried ei farn archwilio ar y datganiadau ariannol tra'n disgwyl am ddatrys y materion a nodwyd ynglyn â phrisio rhwymedigaeth y pensiwn yn y Datganiad o Gyfrifon. Oherwydd i'r rhain gael sylw erbyn hyn a chyda'r cyfrifon wedi eu newid i adlewyrchu hynny fel oedd yn cael ei nodi yn y llythyr diweddaru ac er boddhad yr archwilwyr o safbwynt nad oedd unrhyw risg o gamddatganiad arall o bwys ar ôl yn hyn o beth, roedd yr Archwilydd a benodwyd yn bwriadu rhoi barn ddiamod ar y Datganiad Cyfrifon 2012/13.

  Aeth yr Archwilydd wedyn ymlaen i nodi rhai materion arwyddocaol eraill oedd yn codi o'r archwiliad a gofynnwyd i'r Pwyllgor eu hystyried cyn cymeradwyo'r datganiadau ariannol fel a ganlyn -

  - Camddatganiadau oedd heb eu cywiro ac a nodwyd yn y datganiadau ariannol fel oedd yn adran 10 yr adroddiad a'r llythyr diweddaru a gwerth hynny. Roedd y rhain wedi eu trafod gyda'r rheolwyr ond maent yn parhau heb eu cywiro. Os mai'r penderfyniad fydd peidio â chywiro'r camddatganiadau hyn yna gofynnir i'r Awdurdod roi rhesymau dros beidio â'u cywiro.

DRAFT

- Camddatganiadau a gywirwyd fel oedd i'w gweld yn Atodiad 3 yr adroddiad a'r llythyr diweddaru oedd yn son am faterion oedd wedi eu cywiro gan reolwyr ond yr ystyrir y dylid eu dwyn i sylw rhai sydd â gofal o lywodraethu, a'r rhai mwyaf arwyddocaol oedd y rhai mewn perthynas â'r ffordd yr ymdrinnir ag ad-daliadau mewnol yn y cyfrifon.
- Risgiau archwilio arwyddocaol a nodwyd yn ystod y broses o gynllunio'r archwiliad a chan ganlyniadau'r gweithdrefnau archwilio yng nghyswllt y risgiau oedd wedi eu nodi ym mharagraff 12 yr adroddiad.
- Gweithdrefnau archwilio a wnaed mewn perthynas â'r meysydd canlynol oedd yn destun risg amcangyfrif:

  - Gwerth asedau sefydlog
  - Arfarnu Swyddi a rhwymedigaethau tâl cyfartal
  - Y ddarpariaeth gwastraff
  - Rhwymedigaethau Arfarnu Swyddi a thâl cyfartal
  - Pensiynau – cyfeiriodd yr Archwilwyr yn benodol at y llythyr oedd wedi ei roi gerbron oedd yn rhoi diweddariad ar y newidiadau a wnaed gan reolwyr i gywiro'r sefyllfa mewn perthynas â'r ddarpariaeth IAS19 yn y cyfrifon.

- Materion arwyddocaol eraill oedd yn codi o'r archwiliad ac wedi ei gyfyngu i'r cam yn y broses adrodd ariannol fel oedd yn cael ei egluro o dan adran 38 yr adroddiad.

  Tynnodd yr Archwilydd sylw'r Aelodau at un mater arall oedd wedi ei nodi yn y llythyr diweddaru a hynny mewn perthynas â'r pwysau oedd yn cael ei roi ar y tîm ariannol yn ystod cyfnod terfynol y broses o gynhyrchu'r cyfrifon i gynhyrchu drafft terfynol cwyn Côd CIPFA o'r Datganiad Cyfrifon mewn da bryd ar gyfer y Pwyllgor Archwilio a'r angen wedi hynny i roi trefniadau yn eu lle i sicrhau bod gan y tîm ariannol ddigon o adnoddau priodol o ran sgiliau wrth fynd ymlaen.

  Yn y drafodaeth a ddilynodd, ceisiodd Aelodau'r Pwyllgor gael eglurhad ar nifer o bwyntiau yn ymwneud â'r materion canlynol a rhoddodd y Swyddogion a'r Archwilwyr wybodaeth ac eglurhad pellach:

  - Gan gyfeirio at y camgymeriadau a nodwyd trwy samplo lle'r oedd potensial o gael camgymeriadau pellach pe bai profion mwy eang wedi eu gwneud.
  - Y camddatganiad o bwys a nodwyd mewn perthynas â'r trosolwg o'r gwaith o gynhyrchu'r cyfrifon, sef camddatganiad sylweddol, ac a oedd hynny wedi digwydd yn unig oherwydd diffyg gwaith sgriwtineiddio manylach cyn yr archwiliad.
  - A yw'n amserol ystyried cryfhau'r Tîm Cyllid ai peidio yn wyneb yr anhawster a nodwyd o ran llenwi swyddi'n barhaol yn y tîm hwnnw.
  - Rhwymedigaethau mewn perthynas â Thâl Cyfartal a'r Cynllun Arfarnu Swyddi ac a oedd y trefniadau wrth gefn a wnaed yn ddigonol i gwrdd ag unrhyw amgylchiadau nad oedd modd eu rhagweld.
  - Llithriad ar y rhaglen 3 tref a digonolrwydd y trefniadau trosolwg mewn perthynas â sicrhau amseroldeb y gwariant ar raglenni o'r fath, yn ogystal â'u gwerth am arian, yn arbennig o ran atebolrwydd. Awgrymwyd a chytunwyd y dylid gwahodd y Pennaeth Gwasanaeth Datblygu Economaidd i gyfarfod o'r Pwyllgor hwn i esbonio'r broses grantiau mewn perthynas â threfniadau monitro, gan sicrhau bod gwariant ar y grantiau yn darparu gwerth am arian a bod rhaglenni grant a gwariant arnynt yn cael yr effaith a ddymunir, gan gyfeirio'n benodol at y rhaglen 3 Tref.

Penderfynwyd –

- **Argymell i'r Cyngor Sir yn ei gyfarfod ar 26 Medi, ei fod yn cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon, gan gynnwys y newidiadau yr adroddwyd arnynt gan yr Archwilwyr Allanol i'r Pwyllgor Archwilio hwn ac yn amodol ar dderbyn cadarnhad gan yr Archwilwyr Allanol trwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio fod y broses adolygu cyfrifon wedi ei chwblhau'n derfynol**.

- **Cymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2012/13 a chyfeirio'r ddogfen i Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr i'w harwyddo.**

MATERION YN CODI:

- **Bod Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio yn cadarnhau gyda'r Cyngor llawn ar 26 Medi fod yr Archwilwyr Allanol wedi cadarnhau bod eu hadolygiad o'r cyfrifon wedi ei gwblhau'n llwyddiannus.**
- **Bod y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) yn gwahodd y Pennaeth Gwasanaeth (Datblygu Economaidd) i gyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio i egluro'r trefniadau trosolwg ac atebolrwydd mewn perthynas â'r proses grantiau gan gyfeirio'n benodol at y Rhaglen 3 Tref.**

5 ARCHWILWYR ALLANOL – RHAGLEN WAITH AR GYFER PERFFORMIAD

- Cafwyd y wybodaeth ddiweddaraf gan Mr Andy Bruce, SAC ynghylch statws yr eitemau ar y Rhaglen Waith Perfformiad, ynghyd â'r cynnydd a wnaed, a hynny ar lefel genedlaethol ac ar lefel sy'n benodol i Ynys Môn. Derbyniodd a nododd yr Aelodau y wybodaeth a gyflwynwyd.

- Cyflwynodd Mr. Andy Bruce Lythyr Asesiad Gwella 1 yr Archwiliwr a Benodwyd er sylw'r Pwyllgor. Roedd y llythyr yn cynnwys asesiad cychwynnol ynghylch a oedd Cyngor Sir Ynys Môn wedi cyflawni ei ddyletswyddau a chwrdd â gofynion Mesur Llywodraeth Leol 2009, yn arbennig mewn perthynas â chynllunio gwelliant a gwneud trefniadau ar gyfer gwelliannau parhaus, gan gynnwys y cynnydd a wnaed ar argymhellion a nodwyd mewn asesiadau blaenorol a rhoi sylw i heriau ariannol. Byddai Llythyr diweddaru pellach yn cael ei gyhoeddi erbyn diwedd Tachwedd 2013.

  Aeth Mr Andy Bruce rhagddo i amlygu ac ymhelaethu ar gasgliadau'r Archwiliwr a Benodwyd fel y'u hamlinellwyd yn y Llythyr Asesiad.

  Rhoddodd yr Aelodau sylw i gynnwys y Llythyr a gwnaed pwynt ynghylch digonolrwydd trefniadau sgriwtini'r Awdurdod yn dilyn gostwng nifer y Pwyllgorau Sgriwtini o 5 i 2. Dywedodd Mr. Andy Bruce bod ansawdd a chynnwys trafodaethau sgriwtini yn ystyriaethau allweddol ac y gall sgriwtini fod yr un mor effeithiol os nad yn fwy effeithiol gyda llai o grwpiau sgriwtini.

Penderfynwyd derbyn y Llythyr Asesu Gwelliant a nodi ei gynnwys.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

6 RHEOLI RISG AC YSWIRIANT

Cyflwynwyd i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) ar y sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â gweithredu fframwaith rheoli risg a hefyd sefyllfa ddiweddaraf hawliadau yswiriant.

Dywedodd y Rheolydd Risg ac Yswiriant wrth yr Aelodau bod y Strategaeth Rheoli Risg a'r Canllawiau Rheoli Risg yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd a'u diwygio i adlewyrchu newidiadau dros y 12 mis diwethaf yn y ffordd y mae'r Cyngor yn gweithredu ac i'r strwythur rheoli sef prosesau sy'n rhoi cyfle i newid yr hyn yr adroddir arno i'r Aelodau. O ganlyniad, cynigir y mai dim ond y prif risgiau ac unrhyw newidiadau sylweddol i'r risgiau corfforaethol eraill y bydd yr Aelodau yn cael adroddiad arnynt, ynghyd â'r cynnydd gydag unrhyw gamau i liniaru'r risgiau hynny. Enghraifft o'r dull adrodd arfaethedig newydd hwn yw'r fersiwn gynilach o'r Gofrestr Risg yn Atodiad A i'r adroddiad sy'n adlewyrchu'r prif risgiau yn unig a'r camau lliniarol cysylltiedig.

Croesawodd yr Aelodau'r ffurf newydd ar gyfer y Gofrestr Risg fel cyfrwng mwy ystyrlon i'r Pwyllgor Archwilio fedru monitro'r sefyllfa risg a'r camau y byddai'n rhaid eu cymryd ar gyfer y prif risgiau corfforaethol, gyda'r amod bod y gofrestr yn cynnwys gwybodaeth am gamau lliniarol ac amserlenni ar gyfer yr holl risgiau y tynnwyd sylw atynt, a bod sylwebaeth eglurhaol hefyd yn cael ei darparu mewn perthynas ag unrhyw symudiadau risg fel bod modd i'r Aelodau ddod i gasgliadau synhwyrol.

DRAFT

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a chymeradwyo'r ffurf newydd ar gyfer adrodd ar risgiau.

DIM CAMAU PELLACH YN CODI.

7 ADRODDIAD GWAITH GAN YR ADAIN ARCHWILIO MEWNOL AM Y CYFNOD EBRILL I AWST 2013

Cyflwynwyd i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad ar waith yr Adain Archwilio Mewnol am y cyfnod 1 Ebrill i 30 Awst 2013.Tynnodd y Rheolydd Archwilio sylw'r Pwyllgor at brif ystyriaethau'r adroddiad o ran perfformiad, canlyniadau ac allbynnau.

Yn y drafodaeth ddilynol, canolbwyntiwyd ar weithredu argymhellion mewn perthynas ag ysgolion ac a yw hyn yn achos o geisio archwilio system y mae angen ei hadolygu, o gofio'r materion sy'n codi dro ar ôl tro mewn perthynas ag agweddau ar reolaeth ariannol yn yr ysgolion. Soniwyd am bwynt trafod blaenorol mewn perthynas â rhoi adnoddau i ysgolion i reoli a rhoi sylw i systemau ariannol, gan ostwng y pwysau ar staff ysgol yn y cyswllt hwn ac fel bod modd i Archwilwyr Allanol wneud eu gwaith archwilio heb ymgymryd â rôl ymgynghorol hefyd. Esboniodd y Rheolydd Archwilio fod y rhestr wirio ar gyfer gwaith archwilio yn yr ysgolion yn gyfyngedig o ran ei sgôp ac nad yw ond yn edrych ar drefniadau llywodraethiant a rheolaeth ariannol allweddol - mae sylw'n cael ei roi i gryfhau'r rhestr wirio i gynnwys mwy o ddangosyddion ariannol. Rhoddir sylw hefyd i gamau eraill o ran y dull archwilio a throsolwg o'r ysgolion e.e. anfon ffurflenni hunanasesu at ysgolion a chynnal asesiad risg i sefydlu pa ysgolion y dylid eu targedu yn hytrach na'r rhaglen dreigl gyfredol a hynny er mwyn cyflwyno her gadarnach i ysgolion.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi ei gynnwys.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

8 ADRODDIADAU ARCHWILIO MEWNOL

Cyflwynwyd i'r Pwyllgor ei ystyried, adroddiad yn amlinellu fframwaith adrodd arfaethedig newydd ar gyfer adroddiadau archwilio mewnol, gan gynnwys adrodd ar gynnydd mewn perthynas â gweithredu argymhellion.

Dywedodd y Rheolydd Archwilio y bwriedir adrodd yn rheolaidd i Uwch Reolwyr ar grynodeb o waith Archwilio Mewnol a wnaed, y materion o bwys a nodwyd trwy'r gwaith Archwilio Mewnol yn y cyfnod a'r cyfraddau gweithredu argymhellion ar gyfer argymhellion sylweddol ynghyd â blaenraglen yr Archwilwyr Mewnol, a hynny gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth o faterion a godwyd yn sgil gwaith a wnaed gan yr Archwilwyr Mewnol. Byddai adroddiadau o'r fath hefyd yn ceisio anfon nodyn atgoffa mewn perthynas â'r argymhellion lefel uchel a chanolig a'r argymhellion hynny y mae'r amserlen ar gyfer eu gweithredu yn dod i ben yn y dyfodol agos. Dywedodd y Swyddog y bydd yr Archwilwyr Mewnol hefyd yn achub ar y cyfle i adolygu ffurf yr adroddiadau gwaith i'r Pwyllgor Archwilio fel rhan o'r adolygiad mwy cyffredinol o'r llinellau adrodd, a hynny fel bod y dull o adrodd i Uwch Reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio yn gyson â'i gilydd.

Cymeradwyodd yr Aelodau y dull arfaethedig newydd.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a'r fframwaith adrodd arfaethedig newydd ar gyfer gwaith Archwilio Mewnol.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

9 ADRODDIAD BLYNYDDOL AR ATAL TWYLL A LLYGREDD

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor, yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2012/13 ar weithgareddau'r Cyngor o ran atal twyll a llygredd.

Cyfeiriodd y Rheolydd Archwilio at y meysydd yr oedd Polisi'r Cyngor ar gyfer atal twyll a llygredd yn rhoi sylw iddynt, ynghyd â'r canlyniadau yn ystod 2012/13 mewn perthynas â gweithgareddau canfod, archwilio ac erlyn gan yr Awdurdod ac mewn cydweithrediad gyda'r Cynllun Atal Twyll Cenedlaethol. Cyfeiriwyd at ddatblygiadau mewn perthynas â chynigion i gyflwyno un gwasanaeth cyfun ar gyfer ymchwilio i dwyll.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad blynyddol ar gyfer 2012/13 ar Atal Twyll a Llygredd.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

10 RHEOLI'R TRYSORLYS - CHWARTER 1 2013/14

Cyflwynwyd er sylw'r Pwyllgor, adroddiad diweddaru gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) ar weithgareddau Rheoli Trysorlys yn ystod chwarter cyntaf 2013/14, yn cynnwys amlinelliad o'r prif ystyriaethau mewn perthynas â benthyciadau a buddsoddiadau'r Cyngor yn ystod y chwarter yng nghyd-destun y cefndir a'r rhagolygon economaidd ac yn wyneb cyngor gan Sector, sef ymgynghorwyr trysorlys y Cyngor.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a nodi ei gynnwys.

DIM CAM GWEITHREDU PELLACH YN CODI

11 ARCHWILIO COFRESTRAU A DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Cadarnhaodd y Rheolydd Archwilio bod y cofrestrau diddordebau a'r datganiadau o ddiddordeb wedi bod ar gael i'r Aelodau o'r Pwyllgor Archwilio eu gweld yn union cyn y cyfarfod ffurfiol heddiw. Ni chafwyd unrhyw atborth bod angen cymryd rhagor o gamau.

12 CYFARFOD NESAF

Cynhelir y cyfarfod nesaf ar ddydd Mercher 11 Rhagfyr 2013 am 2:00p.m.

Y Cynghorydd R.Llewelyn Jones
Cadeirydd

DRAFT

This page is intentionally left blank

Diweddariad ar gyfer y Pwyllgor Archwilio (Rhagfyr 2013)
Prosiect Llywodraethu Gwybodaeth

Lynn Ball Uwch-Berchennog Rheoli Risg

Yn dilyn nifer o achosion o dorri dyletswydd statudol y Cyngor i gadw gwybodaeth bersonol pobl yn ddiogel, bu'n rhaid i'r Cyngor arwyddo 'ymrwymiad' (sef ymrwymiad ffurfiol i wneud newidiadau) gyda'r Comisiynydd Gwybodaeth. Fel rhan o waith dilynol gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth archwiliwyd cydymffurfiaeth y Cyngor gyda Deddf Diogelu Data 1998 ym mis Gorffennaf 2013. Edrychodd yr archwiliad ar dri faes a oedd yn debygol o beri risg i ddiogelwch gwybodaeth bersonol:

- Llywodraethiant materion Diogelu Data
- Rheoli Cofnodion
- Diogelwch Gwybodaeth Bersonol

Gwnaed dros 100 o argymhellion yn yr adroddiad. Mewn ymateb i'r argymhellion hyn mae'r Awdurdod wedi nodi camau i'w cyflawni dan bump o themâu allweddol:

- Thema 1 – Polisiau a Strategaethau
- Thema 2 – Cyfathrebu, Hyfforddiant a Chanllawiau
- Thema 3 – Rheoli Cofnodion
- Thema 4 - Mynediad i Adeiladau, Gwybodaeth a Thrydydd Partïon
- Thema 5 – Trefniadau Adrodd / Llywodraethiant (Perchenogaeth)

Mae'n bwysig nodi bod gwaith wedi cychwyn eisoes i sicrhau bod y *'Cynllun Gweithredu ar gyfer Gwelliannau yn y maes Diogelwch Data'* yn ymgorffori'r holl weithgareddau rheoleiddiol blaenorol yn y maes hwn; byddwn o'r herwydd yn cyflawni yn erbyn un cynllun gweithredu.

Y Bwrdd Prosiect Llywodraethu Gwybodaeth, fel rhan o Raglen Trawsnewid Busnes y Cyngor, fydd y cyfrwng ar gyfer cyflawni'r cynllun gweithredu hwn.

Gall achosion difrifol o dorri'r Deddf Diogelwch Data olygu dirwyon ariannol trwm (hyd at £500k) a niwed i enw da'r Awdurdod. Yn ogystal, bydd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn cynnal archwiliad arall yn y dyfodol agos, a gall methiant i weithredu newidiadau arwain at gymryd camau gorfodaeth yn erbyn y Cyngor.

Gellir dweud yn gwbl bendant y byddai gweithredu argymhellion Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn lleihau'r risg o dorri'r Ddeddf Diogelwch Data mewn modd difrifol.

Cynnydd hyd yma:

- Cafwyd capasiti yn ddiweddar i brosiect ar gyfer cymorth TG, AD a Chyfreithiol/DP.
- Dechreuodd y cynllun gweithredu ar 1 Tachwedd
- Paratowyd pedwar o bolisïau allweddol ac fe'u cymeradwywyd gan yr UDA: Polisi Diogelwch Data; Polisi Asesu'r Effaith ar Breifatrwydd; Polisi Categorïau Data Personol (y bydd angen i'r gwasanaethau weithio arno); Risg Gwybodaeth
- Bwrdd Prosiect Nesaf: 6 Rhagfyr - adroddir ar gynnydd yn erbyn y camau gweithredu a bydd diweddariad o'r cyfarfod hwn yn cael ei roi ar lafar i'r Pwyllgor Archwilio.

This page is intentionally left blank

Pwyllgor	Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	11 Rhagfyr 2013
Teitl yr Adroddiad	Uned Cynnal a Chadw Adeiladau [gelwir hefyd yn TLIU Tai] – diweddariad ar y cynnydd a wnaed yn erbyn y Cynllun Gweithredu
Awdur	Shan Lloyd Williams, Pennaeth Gwasanaethau Tai
Deilydd Portffolio	Cynghorydd Kenneth P Hughes

1.0 Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Mae'r Adroddiad hwn yn rhoi diweddariad i Aelodau'r Pwyllgor Archwilio ar y cynnydd a wnaed i drawsnewid y gwasanaethau a ddarperir gan Uned Cynnal Adeiladau'r [UCA] Gwasanaethau Tai, ers yr adroddiad diwethaf a gyflwynwyd i'r Pwyllgor 24ain Mai, 2012.

1.2 Cefndir

Mae gwasanaeth cynnal a chadw a thrwsio effeithiol a da yn un o'r gwasanaethau pwysicaf a ddarperir gan y landlord. Mae'r gwasanaeth yn debygol o fod yr un y bydd y rhan fwyaf o denantiaid yn ei ddefnyddio, mae'n cael ei werthfawrogi'n fawr gan denantiaid, fe all gael effaith ar ansawdd bywyd y tenantiaid ac mae'n debyg o fod yn gyfrannwr allweddol at foddhad tenantiaid gyda'u landlord yn gyffredinol.

Mae gan yr UCA drosiant blynyddol o tua £4.98 miliwn (£5.2 miliwn ffigyrau 2011/12), gyda gweithlu o 45 gweithiwr yn gwasanaethu oddeutu 3,800 eiddo. Mae'r UCA hefyd yn contractio gwaith i 27 o Isgontractwyr sy'n darparu oddeutu 70 unigolyn.

1.3 Swyddogaethau Cyfredol

Mae'r Uned Cynnal Adeiladau yn gwneud gwaith ar y swyddogaethau a ganlyn:-

a) Gwaith Cynnal a Chadw Ymatebol o Ddydd i Ddydd - ar gyfartaledd rhyw 25-30 o achosion y dydd gyda 50% yn cael eu categoreiddio fel Argyfyngau.

b) Gwaith Trwsio Cyn Paentio

c) Addasiadau i'r Anabl

d) Cynnal a Chadw Eiddo Gwag / Ailwampio sydd ar gyfartaledd yn 10-15 eiddo yr wythnos

e) Gwaith Cynnal a Chadw Blynyddol ar Systemau Olew / Nwy, 350 eiddo y mis

f) Trwsio Systemau Olew / Nwy

g) Gwaith Allanol

h) Cynnal a Chadw Meysydd Parcio

i) Blwyddyn 6 Safonau Ansawdd Tai Cymru

j) Profion Diogelwch Trydanol (PDT) ar gyfer y rhan fwyaf o adrannau'r Cyngor

k) Mân-waith Cynnal a Chadw ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd a Rheoli Gwastraff

l) Mân-waith cynnal a Chadw Bychan ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol

m) Gosod, Cynnal a Chadw a Thrwsio Systemau Tanwydd Solet

n) Rhaglen Newid Tanwydd

1.4 Trosglwyddwyd rheolaeth yr UCA i'r Gwasanaethau Tai ym mis Chwefror 2012.

2.0 Adolygiadau Gwasanaeth

2.1 Adolygiad Ymgynghorol Swyddfa Archwilio Cymru

Yn fuan ar ôl trosglwyddo'r Uned i'r Gwasanaethau Tai, gofynnwyd am adolygiad ymgynghorol gan y Swyddog Adran 151 a Phennaeth y Gwasanaethau Tai gan Swyddfa Archwilio Cymru a adroddodd yn ôl yn Ebrill 2012.

2.2 Casgliadau o Adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru

Daeth adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru o'r UCA i'r casgliad '…***ni all y Cyngor ddangos bod ei wasanaeth trwsio yn cefnogi cyflawniad ei flaenoriaethau strategol, roedd gweithgareddau'r UCA yn seiliedig ar gwrdd â gofynion tendro cystadleuol gorfodol oedd wedi dyddio, nid oedd unrhyw gonsensws ynghylch yr hyn yr oedd y gwasanaeth yn anelu at ei gyflawni, ni all y Cyngor ddangos bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithiol gan sicrhau gwerth am arian, nid oes unrhyw fframwaith adrodd yn ôl am berfformiad wedi cael ei sefydlu ac mae gwendidau o ran gwirio gwybodaeth ariannol yn golygu nad yw'r Cyngor yn gallu gwerthuso yn llawn ei wasanaeth trwsio ymatebol***'.

2.3 Adroddwyd ar ganfyddiadau ac argymhellion yr adolygiad i'r Aelodau Etholedig drwy'r Pwyllgor Sgriwtini, y Pwyllgor Archwilio a'r Bwrdd Comisiynwyr yn ystod Mai 2012.

2.4 Atebion ar gyfer yr Adolygiad Tai

Ym mis Mehefin 2012, fe gomisiynodd y Pennaeth Gwasanaethau Tai adolygiad manwl pellach ar yr UCA drwy gwmni arbenigol cwmni a oedd ar yr un pryd yn cael ei ddefnyddio gan Gyngor Sir Ddinbych i drawsnewid eu gwasanaeth TLIU. Fe gytunodd yr ymgynghorwyr oedd yn gwneud y gwaith i gynnal adolygiad o'r

Gwasanaeth ym Môn. Cynhaliwyd yr adolygiad yn ystod Gorffennaf ac Awst 2012 a rhyddhawyd adroddiad yn ystod mis Hydref 2012.

2.5 Yr amcanion allweddol ar gyfer yr adolygiad oedd:

1. Cynnal adolygiad Gwasanaeth a Gwerth am Arian cynhwysfawr ar UCA Tai Ynys Môn i sefydlu beth oedd lefel gyfredol y Gwasanaeth a'r Gwerth am Arian oedd yn cael ei gynnig i'r Landlord gan yr UCA;

2. I nodi ystod eang o gyfleon i wella economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd UCA Tai Ynys Môn;

3. Gwneud argymhellion priodol i wella'r gwasanaeth a'r Gwerth am Arian, o 'enillion cyflym' hawdd i newidiadau mwy sylweddol yn y ddarpariaeth o wasanaeth.

2.6 Datgelodd yr Adolygiad Gwasanaeth a Gwerth am Arian a wnaed ar UCA Tai Ynys Môn bod y gwasanaeth yn cyrraedd lefel o **wasanaeth un seren** (h.y. gwasanaeth gweddol) ond bod iddo **ragolygon gwael i wella pe bai'r rhaniad cyfredol rhwng client/contractwr yn cael ei gadw yn ei ffurf bresennol.**

2.6.1 Yr argymhellion allweddol

Gwnaed nifer o argymhellion o ganlyniad i'r ddau arolwg ac y mae'r rhain wedi eu cynnwys mewn cynllun gweithredu SMART sydd ynghlwm wrth yr adroddiad hwn yn **Atodiad1.** Mae'r atodiad hefyd yn nodi'r cynnydd hyd yma yn erbyn pob tasg a ffrwd gwaith.

Mae rhestr o'r 10 argymhelliad pwysicaf, wedi eu gosod yn ôl blaenoriaeth, yn cael ei hamlinellu isod a dylid nodi bod y rhan fwyaf ohonynt yn cynnwys argymhellion ar gyfer yr elfen cleient a'r contractwr yn y gwasanaeth trwsio oherwydd bod cysylltiad annatod rhyngddynt:

1. **Rhaniad Cleient/Contractwr** - Mae angen brys i adolygu'r rhaniad cleient/contractwr cyfredol sydd yn wendid mawr ac a fydd yn rhwystro gwasanaeth rhag symud yn ei flaen os cedwir ef yn ei ffurf bresennol. Mae nifer o opsiynau ar gael i Adran Tai Ynys Môn fel cadw toriad rhwng y cleient a'r contractwr ond gweithio yn ôl egwyddorion partneriaethu, i sefyllfa lle ceir gwasanaeth trwsio cleient/contractwr sydd wedi ei gyfuno'n llawn (sef y model y mae'r rhan fwyaf o'r sefydliadau ardderchog tair seren yn ei ddefnyddio). Mae angen i Wasanaeth Tai Ynys Môn werthuso pob un o'r opsiynau hyn o fewn cyd-destun ei gyfeiriad strategol newydd ar gyfer y Gwasanaeth Tai a gweithredu ar yr opsiwn mwyaf addas ar gyfer ei swyddogaeth trwsio.

2. **Perfformiad** - wedi ei gysylltu'n agos i'r uchod y mae'r angen i sicrhau bod gwybodaeth am berfformiad, data meincnodi, gwybodaeth am anghenion y

cwsmer, boddhad cwsmer a gwybodaeth am gwynion yn cael ei rannu'n ysbeidiol gyda'r UCA fel rhan o ddiwylliant newydd o weithio mewn tîm a chyfathrebu a gwelliant parhaus a hynny er mwyn datblygu agwedd 'cerdyn sgorio cytbwys' i reoli perfformiad h.y. cost, ansawdd, gweithgaredd a gwybodaeth cwsmer. Hefyd i sicrhau agwedd gynhwysfawr tuag at gasglu gwybodaeth am foddhad y cwsmer fel y caiff hwn ei ddefnyddio i siapio a gwella'r gwasanaeth a ddarperir yn y dyfodol. Dylid cael cytundeb sy'n dderbyniol i'r ddwy ochr ynglŷn â thargedau perfformiad.

3. **Rheolaeth Ariannol** - Cryfhau'r trefniadau presennol ar gyfer rheolaeth ariannol er mwyn sicrhau eu bod yn addas i'r pwrpas ar gyfer busnes gyda throsiant blynyddol o £5.2 miliwn. Bod cyllidebau'n cael eu datblygu i'r UCA (gyda'r UCA yn cymryd rhan) a bod y cyfrif masnachu presennol yn cael ei ddiwygio i fod yn fwy 'defnyddiwr-gyfeillgar'. Y dylai'r holl reolwyr anariannol ar ochr y cleient a'r contractwr i'r busnes sydd â chyfrifoldeb am gyllidebau gael hyfforddiant ar reolaeth ariannol a bod craffter masnachol yn gwella.

4. **Technoleg Gwybodaeth** - Mae systemau newydd yn cael eu gweithredu ond yn ein barn ni mae'r Gwasanaeth Tai yn ceisio gwneud gormod mewn cyfnod byr ac mae hynny'n gwneud y gwasanaeth a'r UCA yn sgil hynny, yn agored i lefel sylweddol o risg. Rydym yn argymell y dylid adolygu ar frys yr amserlen ar gyfer y gwaith a'i seilio ar raddfa flaenoriaeth 'rhaid/dylid/gellid'. Rydym hefyd yn argymell, yn unol ag arfer orau, bod cynlluniau wrth gefn priodol yn cael eu datblygu gyda'r tîm UCA, er mwyn sicrhau y gall y gwasanaeth barhau i gael ei ddarparu hyd yn oed pe bai'r systemau newydd yn methu â gweithio'n effeithiol, neu yn wir, o gwbl.

5. **Rheoli Contract/Cadw Tŷ** - i weithredu rhestr gynhwysfawr o dasgau rheoli contract/cadw tŷ i sicrhau bod systemau'r UCA bob amser yn gyfredol, yn gywir a'u bod yn ffurfio sail gadarn ar gyfer gwneud penderfyniadau gwybodus.

6. **Gwasanaethu Nwy** - Newid y trefniadau ar gyfer y rhaglen cynnal a chadw systemau nwy er mwyn sicrhau bod tystysgrifau diogelwch nwy yn cael eu darparu o fewn yr amserlen statudol.

7. **Cyn-Archwiliadau / Ôl-Archwiliadau** - gostwng y lefel uchel gyfredol o gyn-archwiliadau i lawr i lefelau arfer dda'r diwydiant sef 10%. Hefyd i leihau lefel yr ôl-archwiliadau i rwystro'r dyblygu ymdrech sy'n digwydd yn y maes hwn ar hyn o bryd

8. **Safon ar gyfer Gosod** - adolygu'r safonau sylfaenol ar gyfer gosod (h.y. lle y gall gwaith gael ei wneud mewn eiddo sydd yn mynd y tu draw i'r safonau) ac

yn lle hynny, cael safon gyffredin ar gyfer gosod lle mae safon yr <u>holl</u> dai gwag sy'n cael eu dychwelyd i reolaeth yr un fath (oni bai bod y rheolwyr wedi cytuno i unrhyw newid oherwydd bod yr eiddo'n anodd i'w osod ac ati), a thrwy hynny sicrhau nad yw cwsmeriaid yn cael tai o wahanol lefelau o ansawdd.

9. **Gwasanaeth y Cwsmer** – bod Polisi Atgyweirio'n cael ei ddatblygu, bod Safonau Gwasanaeth a gyhoeddwyd yn cael eu diwygio i lefelau arfer orau, a dileu'r gwahaniaethau cyfredol rhwng targedau a ddefnyddir gan UCA a'r prif wasanaeth, bod grwpiau cwsmer yn sgriwtineiddio'r gwasanaeth yn iawn a bod ganddynt ran yn ei wella, bod pob llawlyfr, cyfarwyddyd a llenyddiaeth i gwsmer yn cael eu hadolygu i lefelau arfer orau. Rydym yn argymell bod yr UCA yn cymryd rhan gyda datblygu'r rhain fel y gall yn wirioneddol 'roi'r cwsmer wrth wraidd ei fusnes'.

10. **Cynllun Busnes Tymor Canol (3 i 5 mlynedd)** - bod cynllun busnes TLIU tymor canol yn cael ei ddatblygu a'i gefnogi gyda chynllun ariannol tymor canol. Bydd hyn yn sicrhau bod yr UCA yn alinio'n strategol gyda'r Gwasanaeth Tai, ei fod yn symud ymlaen mewn ffordd gynlluniedig, ei fod yn ymarferol yn ariannol a bod ganddo fap clir o'r ffordd i'r chwartel uchaf/lefelau degymol.

2.7 Y canfyddiadau allweddol o'r adroddiad archwilio mewnol

2.7.1 Cafodd y trydydd adolygiad a oedd yn dilyn o'r adolygiad uchod 'Atebion ar gyfer Tai' o ganlyniad i'r risgiau a nodwyd i'r Gwasanaethau Tai, ei gomisiynu gan y Pennaeth Gwasanaeth, Tai, o'r Tîm Archwilio Mewnol yn canolbwyntio ar Drefniadau Caffael yr UCA. Derbyniwyd yr Adroddiad ymgynghorol hwn ar ddiwedd mis Hydref 2012 ac anfonwyd copi at y Swyddog Adran 151.

2.7.2 Gwelodd yr adolygiad ... '***nad oedd gan y UCA unrhyw weithdrefnau yn eu lle i sicrhau bod trefniadau caffael yr UCA yn cydymffurfio â Rheolau Gweithdrefn Contractau a Rheolau Gweithdrefnau Ariannol y Cyngor ..... nid oedd tystiolaeth o gydymffurfiaeth gyda Rheolau Gweithdrefn Contract o ran tendro a chontractau.'***

2.8 Lluniwyd cynllun gweithredu cynhwysol yn dilyn tri adroddiad beirniadol. Gwnaed cynnydd sylweddol gyda chanran uchel o ffrydiau gwaith gwella yn ystod y 18 mis diwethaf, gyda llond llaw yn unig o ffrydiau lle gwnaethpwyd ond ychydig neu ddim cynnydd o gwbl. Yn ôl hunanarfarniad gan aelodau o staff, mae'r canlynol yn rhoi darlun o'r modd y darparwyd yn erbyn y cynllun gweithredu.

61.5% o dasgau wedi eu cwblhau

32.5% o dasgau ar y gweill

6% heb unrhyw gynnydd wedi ei wneud hyd yn hyn.

3.0 Cynnydd

3.1 Y meysydd allweddol a nodwyd i'w gwella ac y gweithredwyd arnynt yw:

3.1.1 Y rhaniad rhwng y Cleient/Contractwr

Gwnaed cynnydd cyfyngedig, fodd bynnag, bydd y gwaith yn cael ei yrru yn ei flaen yn ystod cam nesaf y gwaith o foderneiddio'r Gwasanaeth. Mae hwn yn faes risg i'r Gwasanaeth ynghyd â phrinder Swyddogion sydd â phrofiad o reoli newid i yrru hyn yn ei flaen.

3.1.2 Perfformiad

Orchard: Mae perfformiad yn cael ei fonitro trwy'r system gyfrifiadurol Orchard newydd, lle gellir creu adroddiadau perfformiad unrhyw amser drwy 'Business Objects'. Gwneir defnydd rhagweithiol o Housemark a data meincnodi perfformiad APSE a bydd data o ran costau, mewnbwn ac ansawdd y gwasanaethau a ddarperir yn cael eu hadrodd a'u trafod yn fisol fel rhan o Gerdyn Sgorio Cytbwys y Gwasanaethau Tai.

Yn ystod y flwyddyn, mae tystiolaeth glir yn dangos bod perfformiad o ran trwsio tai gwag wedi gwella, fel hefyd yr holl waith trwsio ar systemau nwy a thanwydd solet.

Mae tracwyr a leolwyd ar gerbydau peirianwyr nwy wedi darparu erfyn hanfodol o ran sicrhau effeithlonrwydd yr adnoddau presennol, ynghyd â'r stoc faniau, oherwydd mae'n golygu fod y contractwr cymwys agosaf yn cyflawni tasgau heb orfod dychwelyd i'r Depo i godi stoc.

3.1.3 Rheolaeth ariannol

Ers 1 Ebrill 2013, mae'r UCA yn ganolfan gost lle codir tâl yn ôl pris cost am yr holl waith a wneir ar ran y Gwasanaethau Tai a rhagwelir y bydd hyn yn ei dro yn rhoi arbedion. Mae cryn dipyn o waith wedi cael ei wneud i wella gwybodaeth ynghylch rheolaeth ariannol a gosod cyllideb realistig. Bydd mwy o waith yn cael ei wneud i fireinio'r gwaith o osod cyllideb wrth i Civica ymwreiddio. Mae gwiriad realiti wedi cael ei gomisiynu Rhagfyr, 2013 ac mae'r Pennaeth Gwasanaeth o'r farn y gellir sicrhau llawer iawn mwy o arbedion drwy wneud y defnydd mwyaf posibl o'r system TG newydd a chan gyflwyno dulliau newydd o weithio.

Rhestr gyfraddau: Mae rhestr gyfraddau M3 newydd wedi ei chyflwyno ond yn cael ei hadolygu ar hyn o bryd oherwydd yr angen i adolygu'r gwerth munud safonol [gwerth SM] am nad oedd yn addas ac yn briodol i'r pwrpas. Mae staff UCA a Tai yn gweithio mewn partneriaeth i edrych ar yr holl gyfraddau a'u hadolygu. Mae hon yn broses hir oherwydd bod yn rhaid edrych yn unigol ar yr holl gyfraddau.

3.1.4 Technoleg Gwybodaeth

Cyflwynwyd y system *Orchard Housing* newydd ym mis Tachwedd 2012 a chafwyd problemau cychwynnol. Roedd hyn i'w ddisgwyl. Gan fod yr UCA yn awr yn ganolfan gost, mae'r holl ffioedd a godir yn ôl pris cost. Bu'n broses hir i gael sefydlu'r cyfleuster canolfan gost o fewn y system oherwydd cefnogaeth gyfyngedig a gafwyd gan y Gwasanaethau Cyllid yn ystod y 12 mis diwethaf gan fod Cyfrifydd y Gwasanaeth hefyd wedi ei secondio i Dîm Prosiect Civica. Gan fod y rhain bellach wedi cael eu cyflwyno, mae'r UCA yn gwneud cynnydd dai iawn o ran codi tâl am waith sydd wedi ei gwblhau. Oherwydd yr amserlen o ran gosod y data angenrheidiol yng nghyswllt y ganolfan gost, mae'r ffioedd y mae angen eu rhoi i mewn yn y system wedi cronni. Mae staff gweinyddol yr UCA yn gweithio ar hyn o bryd i geisio lleihau hyn.

Mae gwaith a archebwyd nad yw'n waith argyfwng wedi ei sefydlu i argraffu fel grŵp o dasgau am 12pm a 4pm bob dydd. Caiff y tasgau hyn wedyn eu categoreiddio gan y Rheolwyr fydd yn penderfynu pa rai o'r crefftwyr neu gontractwr sydd ar gael i wneud y gwaith ac mae'r rhain wedyn yn cael eu rhoi i mewn yn y calendr apwyntiadau ar gyfer pob unigolyn ac yn rhoi cyfnod o amser (cyfnod 30 munud) yn dibynnu ar werth SM y dasg a archebwyd. Gwneir apwyntiadau dyddiadur yn ddyddiol ymlaen llaw ac y mae staff a chontractwyr yn gwybod am y diwrnod pryd y mae apwyntiad wedi'i drefnu, ynteu'r bore neu'r prynhawn a gellir dweud wrth y cwsmer. Ni fydd hyn ond yn digwydd gyda gwaith sy'n cael ei archebu fel blaenoriaeth arferol. Gyda gwaith argyfwng, rhoddir sylw i'r rhain o fewn 4 awr a dywedir wrth denantiaid pa bryd y bydd y crefftwr yn galw gan ddefnyddio'r manylion cyswllt a ddarparwyd. Bydd hyn yn cael ei fireinio gyda chyflwyno/ gweithredu'r dyfeisiadau llaw newydd, sy'n cael ei dreialu ar hyn o bryd gan rai contractwyr.

3.1.5 Rheoli Contract / Cadw Tŷ

Consortia Caffael: Mae dogfennau strategaeth drafft wedi cael eu paratoi ar gyfer caffael deunyddiau i'r storfeydd, ac mae trafodaethau'n cael eu cynnal gyda Chaffael ar gyfer tai ynghyd â chefnogaeth gan Reolwr Caffael y Cyngor yng nghyswllt meincnodi. Disgwylir adroddiad yn fuan gan y cwmni a Rheolwr Cynorthwyol Gweithgareddau'r UCA. Mae dogfennau ar gyfer caffael contractwyr yn cael eu paratoi ar hyn o bryd.

3.1.6 Cynnal a chadw systemau Nwy

Mae'r UCA yn gwneud gwaith cynnal bob blwyddyn ar yr holl systemau gwresogi olew, nwy a thanwydd solet. Mae hyn yn gyfanswm o 3210 o systemau, sef 350 y mis. Caiff y gwaith cynnal a chadw ar systemau gwresogi ei wneud yn ystod y cyfnod rhwng Ebrill a Thachwedd.

Systemau Nwy 2426 (Ebrill-Hydref)

Systemau Olew 247 (Ebrill-Gorffennaf)

Systemau Tanwydd Solet 537 (Ebrill-Tachwedd)

Caiff 100% y gwaith cynnal a chadw ei wneud yn ystod y cyfnodau hyn.

Yn dilyn o'r argymhellion yn y Datrysiadau Tai, mae'r gwelliannau isod wedi cael eu cyflwyno i'r broses o gynnal a chadw systemau tanwydd:-

a) Mae dyddiadau y daw CP12 i ben wedi cael ei hychwanegu at y data-basau misol.

b) Mae'r dyddiadau y daw'r larymau CO i ben wedi cael eu hychwanegu at y data-basau.

c) Yr UCA sy'n trefnu'r holl apwyntiadau i gynnal a chadw systemau.

d) Mae'r gwaith cynnal a chadw wedi ei raglennu ar gyfer y pythefnos gyntaf ym mhob mis er mwyn caniatáu ar gyfer yr ail gyfle ac i brosesau Adran 54 gael eu cwblhau cyn i'r CP12 cyfredol ddod i ben.

e) Caiff gwrthodiadau eu cyfeirio'n ôl i'r UCA ar ddiwedd bob diwrnod fel y gellir gweithredu'n gyflymach ar yr ail gyfle a'r broses 54.

f) Bydd nifer y systemau yn cynyddu dros amser wrth i rai newydd gael eu gosod. Unwaith y byddant wedi eu gosod, caiff y systemau newydd eu hychwanegu at raglen flynyddol yr UCA.

g) Yn dilyn cymharu costau gwasanaeth, roeddid o'r farn bod ffioedd yr UCA yn gystadleuol ac yn cymharu gydag un o'r prif gwmnïau cyfleustodau cenedlaethol.

3.1.7 Archwiliadau cyn/ar ôl y gwaith

Gweithredwyd ar argymhellion a bydd yr Uwch Swyddog Cynnal a Chadw yn ei hadolygu er mwyn sicrhau y cynhelir safon y gwasanaethau.

3.1.8 Safon gosod

Gweithredwyd ar yr argymhellion.

3.1.9 Gwasanaeth Cwsmer

Mae holl staff yr UCA wedi cael gwisg unffurf ac mae côd ymddygiad newydd ar gyfer gweithwyr wedi cael ei ddatblygu mewn ymgynghoriad gyda grwpiau tenantiaid ac aelodau staff a'i gyflwyno. Bellach mae rhif rhadffôn newydd ar gael ac mae'r holl staff wedi mynychu hyfforddiant gofal cwsmer yn ddiweddar.

Mae'r broses o adolygu llawlyfrau i gwsmeriaid yn mynd rhagddo.

Mae arolwg boddhad cwsmer yn cael ei adael ym mhob eiddo gydag amlen â stamp arni ar gyfer ei ddychwelyd, ei ddadansoddi ac adrodd ar ansawdd y gwasanaeth. Bydd tîm o Denantiaid sy'n Arolygu yn cynnal gwiriadau ar hap yn chwarter 3 mewn perthynas â gwaith y contractwyr UCA sy'n ymwneud ag atgyweirio tai gweigion yn erbyn y ddogfen Safonau ar gyfer Gosod sydd newydd gael ei mabwysiadu.

3.1.10 Cynllun Busnes Tymor Canol (3 i 5 mlynedd)

Mae gwaith wedi cychwyn ar y cynllun busnes a bydd canlyniad y Gwerthuso Opsiynau ac Adolygiad Gwasanaeth a gomisiynwyd gan Bennaeth y Gwasanaethau Tai yn dilyn ymddeoliad y Rheolwr Gweithredol ym mis Tachwedd 2013, yn cael ei ddefnyddio i roi siâp ar y cynllun.

4.0 Risgiau cyfredol yr UCA a drosglwyddwyd i Gofrestr Risg y Gwasanaethau Tai

- Diffyg Swyddogion profiadol i weithredu newid
- Rheolau pwrcasu a chontractau - diffyg cynnydd gan Swyddogion
- Methiant y system TG newydd
- Gwrthwynebiad i newid e.e. cyflwyno oriau gwaith mwy hyblyg
- Gorwariant sylweddol
- Iechyd a Diogelwch – staff sy'n gweithio ar eu pennau eu hunain
- Lefel gynyddol y ffioedd heb eu talu ynghylch gwaith y codir amdano.

5.0 Casgliad

5.1 Gwnaed cynnydd cadarnhaol dros y 12 i 14 mis diwethaf yn y mwyafrif o'r meysydd a nodwyd fel rhai yr oedd angen eu gwella a'r cynnydd hwnnw wedi cael ei yrru gan agwedd gadarnhaol y staff a oedd yn dymuno gweld y gwasanaeth yn gwella ac yn rhannu'r weledigaeth i drawsnewid y gwasanaeth. Mae'r agwedd benderfynol hon ar weledigaeth a rennir wedi arwain at gynyddu enw da a pherfformiad y gwasanaeth. Cydnabyddir bod mwy o waith i'w wneud a bydd hynny'n dilyn fel rhan o'r adolygiad o gynnydd yr adroddwyd arno drwy'r ymarfer hunan-arfarniad a bydd ymgynghorwyr a benodwyd yn gwirio'r cynnydd hwn yn annibynnol.

6.0 Camau nesaf

6.1 Bydd gwerthusiad opsiynau ac arfarniad annibynnol o'r cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu yn cael eu cynnal ym mis Chwefror 2014 ac yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith y Cyngor ym Mawrth 2014.

6.2 Bydd cynnydd o ran gweithredu ar yr opsiwn a ffefrir yn cael ei adrodd i'r Bwrdd Trawsnewid Rhagoriaeth Gwasanaeth a bydd dull rheoli prosiect ffurfiol yn cael ei fabwysiadu.

7.0 Argymhellion

7.1 Gofynnir i'r Aelodau nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma i drawsnewid a moderneiddio'r Uned UCA drwy gyflawni yn erbyn y cynllun gweithredu.

Awdur yr Adroddiad:
Shan L Williams, Pennaeth Gwasanaethau Tai
21/11/13

Atodiad 1

Cynllun Gweithredu yn manylu ar gynnydd

Papurau Cefndir

Adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru, Mehefin 2012

Adolygiad Atebion ar gyfer Tai, Hydref 2012

Adolygiad Archwilio Mewnol, Hydref 2012

Gweithredu	Amcan	Amserlen	Sylwadau	% a gwblhawyd
1. Delwedd gorfforaethol / ail-frandio				
a) Ailstrwythuro	Gweithio'n effeithlon ac arbedion ariannol	**Mawrth 2014**		
b) Ailfrandio	Creu hunaniaeth newydd	**Mawrth 2013**	Wedi'i lansio drwy Newyddlen	**100%**
c) Gwisg unffurf	Gweithlu Proffesiynol	**Mawrth 2013**	Cwblhawyd, cafwyd gwisg newydd ym mis Mawrth 2013	100%
2. Rheolaeth Ariannol				
a) Cryfhau trefniadau rheolaeth ariannol, cyflwyno cyfrif masnachu newydd a rhoi hyfforddiant ariannol i reolwyr	Cynhyrchu cyllidebau ar gyfer yr UCA Diwygio fformat y cyfrif masnachu Cyfrifon rheoli misol gyda dadansoddiad o amrywiadau Canlyniadau rhagolygon Darparu hyfforddiant	**Ebrill, 2013**	Gweithredwyd Canolfan Gost ym Mehefin 2013. Cafwyd oedi gyda'i sefydlu yn Civica.	100%
b) Penderfynu ar ddull canolfan gost neu gyfrif masnachu ffurfiol	Penderfynu ar ddull rheolaeth ariannol yn y dyfodol	**Mawrth, 2013**	Canolfan gost wedi'i sefydlu a'i gweithredu ym Mehefin 2013	100%

3. Rhestr Brisiau				
a) Gwerth Munud Safonol (GMS)		**Mawrth 2013**	Gweithio ar GMS diwygiedig. Symud ymlaen gyda rhestrau sy'n cael eu defnyddio'n gyffredin. Bydd y Rhestrau eraill a'r GMS yn parhau i gael eu diwygio ond fe gymer amser i gwblhau'r rhestr brisiau M3 i gyd.	90%
b) Cyfraddau cost		**Mawrth 2013**	Gweithio ar hyn o bryd ar ddiwygio'r gwerthoedd MS a'r cyfraddau cost yn y rhestr brisiau M3. Bron wedi ei gwblhau, dim ond y tasgau gwaith coed sydd ar ôl.	90%
c) Cyflwyno fersiwn gryno o'r rhestr newydd	Rhestr gryno ar gael	**Tachwedd 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
d) Cyfraddau Costio Tasgau – sicrhau fod y costau cywir yn bodoli ar gyfer tasgau a'u bod yn alinio gyda'r gyllideb i bwrpas cymharu'n uniongyrchol gyda'r SOR	Adolygu cyfraddau costio tasgau	**Rhagfyr 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
4. Datrysiad gweithio symudol				

a) Cyflwyno a gweithredu'r datrysiad gweithio symudol ar gyfer staff gwaith trwsio	Gweithio'n effeithlon ac arbedion ariannol	**Ebrill 2013**	Cafwyd oedi gyda gweithredu gweithio symudol. Dim ond yn ddiweddar y gwnaed penderfyniad ar yr unedau a ddelir â llaw. Mae ymarferoldeb yr unedau a ddarparwyd gan TGCh wrthi'n cael ei asesu yn awr gan swyddogion o'r UCA a'r Gwasanaethau Tai. Dim ond ar ôl cwblhau'r asesiad hwn fydd modd i ni wneud penderfyniad terfynol ar y math o unedau fydd yn cael eu prynu a'u defnyddio. Angen sicrhau fod yr unedau a brynir yn addas i'r pwrpas. Rhoddwyd 3 dyfais symudol i'r UST, 1 i drydanwr yn yr UCA ac 1 tabled symudol i'r Arolygydd Technegol. Mae'r dyfeisiau wrthi'n cael eu hasesu ar hyn o bryd o ran hwylustod eu defnyddio ac ati. Bydd TGCh yn llwytho SVS ar y dyfeisiau ymhen y pythefnos nesaf. Unwaith y bydd hynny wedi'i wneud, gellir cychwyn anfon gwaith drwy'r dyfeisiau symudol.	80%
b) Tracwyr – sicrhau fod y dechnoleg	Technoleg a ddelir â	**Medi 2013**	Nid yw system dracio'n rhan o'r	

newydd a ddelir â llaw yn ymgorffori system dracio	llaw yn cynnwys tracwyr		PDA ond mae dyfeisiau tracio wedi cael eu cyflwyno i gerbydau'n ddiweddar. Tracwyr mewn 50% o'r cerbydau ar hyn o bryd. Gosodwyd tracwyr ar 70 o gerbydau'r cyngor ac yn ôl gwybodaeth a gafwyd gan Reolwr y Fflyd, bydd tracwyr yn cael eu gosod ar weddill cerbydau'r UCA unwaith y bydd cyllid ar gael a dim ond ar gerbydau o ryw oed. Ni fyddir yn ystyried cerbydau sydd ar fin cael eu cyfnewid.	100%
c) Amser 'opti' – cyflwyno system amser 'opti' ar gyfer y datrysiad gweithio symudol	Gweithio'n effeithlon ac arbedion ariannol	**Hydref 2013**	Yn cael ei ystyried ar gyfer gweithio symudol yn y dyfodol gyda'r posibilrwydd y bydd modd symud ymlaen ymhen oddeutu 18 mis. Cyfnod 3.	0%
5. **Mynediad, gofal cwsmer a ffocws ar y defnyddiwr**				
a) Pa mor effeithiol mae'r sefydliad yn cyfathrebu ac yn ymgynghori gyda'i ddefnyddwyr gwasanaeth a chydranddeiliaid ynghylch buddsoddi yn y stoc a rheoli asedau		**Mawrth 2013**	Ymgynghori eang ynghylch SATC a sefydlu blaenoriaethau gwaith. Diweddariadau rheolaidd ar wariant cyfalaf drwy'r Newyddlen i Denantiaid. Sefydlwyd panel tenantiaid/swyddogion ar y cyd i fonitro rhaglen adnewyddu SATC.	**100%**

b) Pa mor rhwydd yw hi i ddefnyddwyr y gwasanaeth gael at y gwasanaethau		**Mawrth 2013**	Cynhaliwyd archwiliad o'r Siarter Gofal Cwsmer gan y tenantiaid yn ystod Mehefin/Gorffennaf. Roedd yr archwilwyr yn fodlon bod y swyddogion yn hawdd siarad â nhw ac yn delio gydag ymholiadau yn unol â'r Siarter Gofal Cwsmer a bod y rhif rhadffôn newydd ar gyfer gwaith trwsio a chynnal a chadw'n syniad da.	**100%**
c) Pa mor glir a chynhwysfawr yw safonau'r gwasanaeth o bersbectif defnyddwyr gwasanaeth		**Mawrth 2013**	Caiff safonau'r gwasanaeth eu hadolygu a'u diweddaru'n rheoliad, mae'r Siarter Gofal Cwsmer a'r Daflen Wybodaeth ar Drwsio a Chynnal a Chadw wedi cael eu diweddaru'n ddiweddar.	**100%**
d) Sut mae'r sefydliad yn ymateb i ddefnyddwyr gwasanaeth?		**Mawrth 2013**	Cynhelir cyfarfodydd Llais Tenantiaid a Swyddogion Môn bob chwarter. Mae'r Tîm CT hefyd yn ymweld â Grwpiau TRA bob chwarter.	**100%**
e) Sut mae'r lefelau boddhad cwsmer o ganlyniad i'r buddsoddiad yn y stoc a rheoli asedau?		**Mawrth 2013**	Cyfraddau boddhad y defnyddwyr gwasanaeth yn gyson uchel drwy gydol cyfnod gweithredu'r rhaglen SATC.	

f) Côd Ymddygiad – darparu fersiwn benodol ar gyfer yr UCA	Ymgynghori gyda thenantiaid. Côd Ymddygiad ar gael.	**Ionawr 2013**	Côd Ymddygiad ar gyfer gweithwyr wedi'i gytuno a'i dderbyn gan yr holl bartïon perthnasol.	100%
g) Ymgysylltiad tenantiaid – sicrhau fod yr hyn o ddysgwyd o SATC yn cael ei ymestyn i weddill yr UCA	Gwersi a ddysgwyd yn cael eu trosglwyddo i weddill y gwasanaeth UCA	**Ebrill, 2013**		
h) Cyswllt gyda'r tenantiaid sy'n symud i mewn i eiddo - mae'r tîm tai gweigion yn sicrhau fod y tŷ gwag yn cydymffurfio gyda safonau gosod	Gall y tenant sydd ar fin symud i mewn gael dylanwad ar safon y tŷ gwag	**Mawrth, 2013**	Gosodwyd Safonau Sylfaenol ar gyfer Gosod Tai gan y tenantiaid. Cynhelir archwiliad yn Ionawr 2014. Cychwynnodd proses osod newydd ym Medi 2013 fel y gellid gosod tai o fewn y cyfnod rhybudd ymadael. Rhoi i denantiaid y dewis o weld eu tŷ newydd. Mae'r Arolygydd Ardal yn ymweld â'r tenantiaid newydd o fewn 10 diwrnod iddynt symud i mewn.	100%
i) Anogaeth – y Gwasanaeth Tai i ystyried a ddylid cynnig anogaeth i denantiaid sy'n gadael tai mewn cyflwr da	Ystyried cynllun anogaeth	**Mehefin 2013**	Parhau i fod angen sylw	0%
j) Boddhad Cwsmer – gosod targedau priodol ar gyfer derbyn gwybodaeth boddhad cwsmer ac ystyried cynnig	Targedau yn eu lle	**Mawrth, 2013**	System newydd wedi cael ei gweithredu, contractwyr yn	95%

	anogaeth am ddychwelyd yr holiaduron. Gosod lefel sylfaenol dderbyniol o foddhad. Gwneud y wybodaeth a gyflwynir yn y graffiau'n fwy eglur.	Ystyried anogaeth Cytuno ar lefel dderbyniol o foddhad Gwneud y wybodaeth ar y graffiau'n eglurach		dosbarthu ffurflenni boddhad ar ôl gorffen gwaith mewn eiddo lle mae tenantiaid, anelu at gyfradd ymateb o 80%. Ystyried anogaeth os bydd nifer rhy isel o holiaduron yn cael eu dychwelyd. Lefel sylfaenol o 95% o ran 'Safon gyffredinol y gwaith trwsio'. Adroddiadau syml, blynyddol drwy gyfrwng graffiau neu daflenni adrodd yn cael eu cynhyrchu ac maent ar gael ar y gyriant a rennir.	
k)	Sefydlu a oes galw am wasanaeth "y tu allan i oriau'r swyddfa	Cynnig apwyntiadau gyda'r nos/ar ddydd Sadwrn pe cadarnheir fod galw am hynny	**Mawrth, 2013**		
l)	UCA i weithio gyda'r Adain Ymgysylltu â Thenantiaid	Trefniadau gweithio ar y cyd wedi'u sefydlu	**Rhagfyr 2012**	Cwblhawyd, trefniadau gweithio ar y cyd wedi'u sefydlu, tîm ymgynghori UCA wedi'i sefydlu yn cynnwys y fasnach a rheolwyr. Cafodd y cyfarfod cyntaf a drefnwyd gyda'r grŵp tenantiaid ei ganslo ar gais y tenantiaid.	100%
m)	Darparu hyfforddiant gofal cwsmer ar gyfer y staff i gyd		**Rhagfyr 2013**	Cwblhawyd yr hyfforddiant gofal cwsmer ar gyfer holl weithwyr yr	100%

			UCA	
n) Cyflwyno rhif ffôn pwrpasol ar gyfer gwaith trwsio		**Ebrill 2013**	Cwblhawyd	100%
6. Amrywiaeth				
a) Sut mae'r sefydliad yn ymateb i amrywiaeth ei gymuned er mwyn sicrhau fod yr holl ddefnyddwyr, neu ddarpar ddefnyddwyr, yn cael mynediad teg a chyfartal i fuddsoddiad yn y stoc a gwaith trwsio/cynnal a chadw		**Ebrill 2013**	Mae'r holl ddogfennau a gynhyrchir gan y gwasanaethau tai ar gael mewn amryfal fformatau megis braille a phrint bras. Hefyd, bydd panel o denantiaid yn edrych ar ddogfennau megis y Newyddlen i Denantiaid cyn iddynt gael eu hargraffu. Ymarfer proffilio tenantiaid yn mynd rhagddo.	65%
7. **Gwella gwaith cyfalaf, gwaith cynnal a chadw cynlluniedig a chylchol, gwaith trwsio mawr**				
a) A yw'r sefydliad yn gwneud y math iawn o waith cynnal a gwella yn y cartrefi iawn ar yr adeg iawn	Cydymffurfio gyda SATC	**Rhagfyr 2013**	Yn ystod Rhagfyr 2012, daeth y rhaglen gwaith gwella mewnol a bwrcaswyd er mwyn cydymffurfio gyda SATC i ben yn llwyddiannus. Yn dilyn hynny, mae ymgynghorwyr allanol wedi gwirio'r gwaith yn annibynnol ac wedi dweud bod y safonau wedi eu bodloni a bod cadw'r stoc yn parhau i fod yn opsiwn ymarferol.	100%

8. Gwaith trwsio ymatebol				
a) Pa mor effeithiol ac ymatebol yw'r sefydliad o ran cadw ei gartrefi a'i gyfleusterau cyffredinol mewn cyflwr da?		**Rhagfyr 2013**	Bydd y gwaith o adnewyddu Ardaloedd Cyffredinol Mewnol yn dod i ben ym mis Mai 2014. Mae gwaith yn cael ei wneud i osod drysau diogelwch newydd, goleuadau newydd a lloriau na fedrir llithro arnynt. Gwaith trwsio ymatebol ar ôl SATC yn cael ei archwilio a'i gwblhau ymhen 28 diwrnod ar gyfartaledd.	70%
Gwaith trwsio brys – sefydlu beth fyddai perfformiad yn erbyn targed o 4 awr a chyflwyno hwn fel y targed newydd	Gwybod beth yw'r perfformiad yn erbyn targed 4 awr Gweithredu'r targed newydd	**Tachwedd, 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
Gwaith trwsio o ddydd i ddydd – targedau step i fynd â pherfformiad i'r chwartel uchaf	Targedau step yn eu lle	**Tachwedd, 2013**	Gweithredu'r blaenoriaethau newydd – Tachwedd 2012	100%
Amseroedd targed - ymchwilio i'r anghysonderau rhwng safonau'r gwasanaeth ac amseroedd targed yr UCA	Ymchwilio i'r anghysondeb	**Medi 2012**	Cwblhawyd Medi 2012	100%
Gwaith trwsio brys – adolygu'r amserlenni cyfredol ar gyfer gwaith trwsio brys (cymryd 5 diwrnod o bosib)	Adolygu'r amserlenni ar gyfer gwaith trwsio brys	**Medi 2012**	Adolygwyd – Ar gais yr UST, rhaid ymateb i waith trwsio brys o fewn 24 awr yn awr	100%
Gwaith trwsio o ddydd i ddydd – nifer y	Nifer y categorïau wedi	**Hydref**	Cwblhawyd – nifer y categorïau	

categorïau o waith trwsio o ddydd i ddydd i gael eu gostwng	cael eu hadolygu	**2012**	wedi cael eu gostwng	100%
9. Trwsio tai gwag				
a) Pa mor gyflym, ac i ba safon, mae'r sefydliad yn cwblhau gwaith trwsio ar dai gwag	Safon sylfaenol ar gyfer gosod / SATC		Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
b) Y tîm gosod tai i roi gwybod i'r UCA am y drefn flaenoriaeth o ran dychwelyd tai gweigion iddynt	Sefydlu trefn flaenoriaeth	**Tachwedd 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
c) Pa mor sydyn mae gwaith yn cael ei wneud mewn eiddo gweigion fel y gall pobl symud i mewn iddynt – Gwasanaeth Tai i gyflwyno targedau step er mwyn gwella ac adolygu'r gwasanaeth cyfan	Targedau step Ystyried adolygu'r gwasanaeth cyfan	**Ebrill 2013** **Ebrill 2013**	Proses newydd wedi'i chyflwyno ar gyfer tai gwag Medi 2013	100%
d) Costau Tai Gwag – adolygu costau cyfredol tai gwag er mwyn deall beth yw'r gyrwyr cost allweddol.	Adolygu costau tai gwag	**Diwedd Mawrth 2014**	Costau tai gwag yn cael eu monitro dros y flwyddyn ariannol yn dilyn SATC	60%
e) Safonau gosod – datblygu safonau gosod y cytunwyd arnynt	Safonau gosod wedi eu sefydlu	**Rhagfyr 2012**	Cwblhawyd Ionawr 2012	100%
f) Gwasanaeth Cwsmer – adolygu'r safonau gwaith trwsio, y polisïau a'r llenyddiaeth i gwsmeriaid er mwyn sicrhau eu bod yn cyrraedd lefel arfer orau	Bydd yr holl lenyddiaeth yn cydymffurfio â'r arfer orau	**Diwedd Mawrth 2013**	Gweler 5c	
g) Tai gweigion y mae'r galw amdanynt yn isel –	Gwerthusiad opsiynau	**Mehefin**	Gwerthusiad Opsiynau'n mynd	70%

cynnal gwerthusiad opsiynau ar eiddo y mae'r galw amdanynt yn isel a datblygu cynllun ynghylch a ddylid eu trwsio ai peidio	wedi'i gynnal Cynllun ar gael ar gyfer tai gwag	**2013**	rhagddo. Bydd wedi'i gwblhau erbyn 15 Rhagfyr	
l) Cyfleustodau yn ystod y cyfnod y mae eiddo'n wag – cyfrannu at y prosiect i gael cyfleustodau mewn tai gwag	Cyflenwr cyfleustodau ar gael	**Mawrth, 2013**	Tynnodd y cwmni cyfleustodau yn ôl ar y funud olaf. Chwilio am gwmni cyfleustodau newydd	0%
10. Cynnal a chadw systemau nwy				
a) A yw'r sefydliad yn cydymffurfio gyda rheoliadau diogelwch nwy		**Mawrth 2013**	Cwblhawyd Mawrth 2012 – UCA yn cydymffurfio gyda rheoliadau diogelwch nwy	100%
b) Adolygu'r holl drefniadau ar gyfer y rhaglen flynyddol	CP – 12 dyddiad wedi eu cynnig Trosglwyddo'r rhaglen flynyddol i'r UCA Rhannu gwybodaeth perfformiad Adolygu'r gweithdrefnau dim mynediad Profi Gwerth am Arian	**Mawrth, 2013**	Cwblhawyd Mawrth 2013 ac yn barod i'w weithredu Ebrill 2013	100%
11. Adolygu'r rhaniad cyfredol rhwng y cleient/contractwr				

a) a gwerthuso'r amryfal opsiynau er mwyn nodi'r "dewis mwyaf addas" a fydd yn gwireddu'r weledigaeth strategol yn y dyfodol o ran swyddogaeth gwaith trwsio'r Gwasanaethau Tai	Opsiynau'n cael eu gwerthuso ac argymhellion yn cael eu cynnig. Client/contractwr newydd	**Mawrth, 2013**	Yn mynd rhagddo	25%
12. Perfformiad				
a) fel mater o drefn, rhannu gwybodaeth ynghylch perfformiad, meincnodi, galwadau'r cwsmeriaid, cwynion a boddhad gyda'r UCA. Y ddwy ochr i gytuno ar dargedau.	Rhannu gwybodaeth yn rheolaidd Targedau ar gyfer y dyfodol	**Ar unwaith**	Gweithredwyd Tachwedd 2012	100%
b) Dylunio a chyflwyno rhestr monitro perfformiad gynhwysfawr er mwyn darparu cerdyn sgorio cytbwys o ran cost, ansawdd, cynhyrchiant a boddhad cwsmer. Targedau i fod yn ymestynnol a heriol.	Dylunio rhestr perfformiad Cyflwyno a rheoli'r rhestr perfformiad	**Mawrth, 2013** **Diwedd Hydref, 2012**	Cwblhawyd a gweithredwyr	100%
c) Arolygiadau cyn ac ar ôl gwneud gwaith – symud ar lefel arfer orau'r diwydiant	Cyflawni 10% o arolygiadau cyn ac ar ôl gwneud gwaith	**Diwedd Mawrth 2014**	Cael ei weithredu ar hyn o bryd drwy Orchard	100%
13. **Systemau TG**				
a) Adolygu'r bwriad i gyflwyno eu	Adolygu'r bwriad i'w	**Tachwedd**	Cam 1 wedi'i gwblhau. Ar ei hôl hi	60%

gweithrediad yn raddol a bod â threfniadau wrth gefn yn eu lle	cyflwyno'n raddol Sefydlu cynlluniau wrth gefn	**2012 Cam 1** **Mehefin 2013 Cam 2**	gyda chyflwyno cam 2 – cyfeiriwch os gwelwch yn dda at yr adroddiad amlygu a gyflwynwyd i'r Bwrdd Trawsnewid.	
14. Rheoli Contractau / Cadw Tŷ				
a) Gweithredu rhestr gynhwysfawr o dasgau cadw tŷ er mwyn sicrhau fod systemau'r UCA yn gywir bob amser ac yn sylfaen ar gyfer penderfyniadau gwybodus	Cyflwyno rhestr cadw tŷ	**Yn unol ag argymhelli on yr Adroddiad Archwilio Mewnol Hydref 2013**	Yn disgwyl am hyfforddiant ychwanegol ar gyfer staff ar Amcanion Busnes ar hyn o bryd a fydd yn caniatáu iddynt fonitro costau a pherfformiad	50%
15. Cynllun Busnes Tymor Canol				
a) Datblygu cynllun tymor canol ar gyfer yr UCA er mwyn gwireddu'r Cynllun Tai Strategol	Y Cynllun Tymor Canol wedi'i sefydlu	**Ebrill, 2013**	Yn mynd rhagddo	
16. Timau Rheoli'r UCA				
a) Sefydlwyd cyfarfodydd misol	Cynhelir cyfarfodydd misol	**Medi 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
17. Gweledigaeth y Gwasanaeth Tai				
a) Cyfathrebu'r weledigaeth newydd i'r UCA	Cyfathrebwyd y weledigaeth newydd	**Tachwedd, 2012**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%

18. **Maint y gwaith**				
a) Deall y rhesymau pam fod y gwaith wedi mynd i lawr	Gwybod y rhesymau pam fod y gwaith wedi mynd i lawr	**Mawrth, 2013**	Y Rhaglen SATC 5 mlynedd wedi'i chwblhau	
19. Amser Egwyl i Swyddogion				
Adolygu a ffurfioli'r amser egwyl angenrheidiol (gweithio allan o oriau)	Amser egwyl ffurfiol wedi'i sefydlu	**Chwefror 2013**	Cwblhawyd Tachwedd 2012	100%
20. Targedau Cynhyrchiant				
a) Trefnu archwiliad sgiliau swyddogion er mwyn asesu sgiliau a defnyddio hynny fel sylfaen ar gyfer cynllunio gwaith yn y dyfodol	Targedau cynhyrchiant wedi eu sefydlu	**Mawrth, 2013**	Yn mynd rhagddo, gyda chefnogaeth gan Sefydliad Siartredig Tai Cymru – Dadansoddiad o Anghenion Dysgu, Hydref 2013	50%
21. Archwiliad Sgiliau				
a) Trefnu archwiliad sgiliau swyddogion er mwyn asesu sgiliau a defnyddio hynny fel sylfaen ar gyfer cynllunio gwaith yn y dyfodol	Cwblhau'r Archwiliad Sgiliau	**Mehefin / Medi 2013**	Disgrifiadau swydd ar gyfer yr holl grefftau wedi eu cwblhau a'u hanfon i AD sydd ar hyn o bryd yn disgwyl canlyniad tribiwnlys ar dâl cyfartal cyn symud ymlaen	85%
22. Llawlyfrau Gweithdrefn				

a) Diweddaru'r holl lawlyfrau gweithdrefn chyflwyno newidiadau i'r trefniadau gweithredol yn ystod 2012/13	Llawlyfrau gweithdrefnau cyfredol ar gael	**I'w gwblhau erbyn Medi 2013**	Bydd llawlyfr newydd i denantiaid yn cael ei gyflwyno yn gynnar yn 2014. Angen datrys problem cost argraffu'r llawlyfr. Gwnaed cynnydd o ran adolygu'r polisïau a'r gweithdrefnau ar gyfer staff	50% 35%
23. Consortia Caffael				
a) Ymchwilio i hyn ar gyfer prynu deunyddiau	Gwerthuso'r holl gonsortia caffael	**Cyswllt gyda chanfyddiadau'r adroddiad archwilio mewnol**	Cychwynnwyd trafodaethau gyda Chaffael ar gyfer PfH Tai. Adroddiad i'w anfon i'r Pennaeth Gwasanaeth i'w ystyried.	75%
24. Lleiafswm y deunyddiau y gellir eu cadw yn y faniau				
a) Gweld a fyddai modd cael yswiriant ar ddeunyddiau a gedwir yn y faniau er mwyn medru cadw mwy o stoc o ddeunyddiau ar y faniau	Adolygu trefniadau yswiriant Lefel y stoc a gedwir ar y faniau wedi ei hadolygu	**Ebrill, 2013**	Adolygwyd y trefniadau yswiriant, gweithredwyd hyn ar rai faniau, bydd yn holl weithredol erbyn Ebrill 2013	100%
25. cGorbenion				

a) Adolygu'r newidiada i'r UCA er mwyn sicrhau eu bod yn rhesymol	Manylion ynglŷn â'r costau ar gael Rhesymoldeb wedi ei sefydlu	**Medi 2013**	Mae'r UCA yn ganolfan gost ar hyn o bryd a'r holl ffioedd yn ôl pris cost	100%
26. Deunyddiau				
a) Adolygu manylebau'r deunyddiau er mwyn gweld a fedrir gwneud arbedion.	Gweithgor ar y cyd wedi'i sefydlu Deunyddiau wedi eu hadolygu Argymhellion wedi eu gwneud	**I'w gadarnhau**	Gweithgor ar y cyd wedi ei sefydlu, y broses Caffael Deunyddiau yn mynd rhagddi ac ar ôl i'r cyfarfod gyda PfH gael ei gynnal, bydd modd paratoi adroddiad a'i anfon i'r Pennaeth Gwasanaeth i'w ystyried	100%
27. Cynnydd yng nghyfraddau'r Storfa				
a) Sefydlu a fydd cynnydd o 20% yn cwrdd â chostau'r storfa	Y symiau wedi eu gwneud	**Diwedd Mawrth, 2013**	Cwblhawyd	100%
b) Gwerthusiad opsiynau ar gyfer y storfa – cynnal gwerthusiad opsiynau ar ddyfodol y storfa	Gwerthusiad opsiynau wedi'i gwblhau	**Mehefin 2013**	Y gwerthusiad mewnol o'r opsiynau ar gyfer y storfa wed ei gwblhau. Y Pennaeth Gwasanaeth wrthi'n ystyried yr adroddiad ar hyn o bryd.	50%
28. Gwerthusiadau staff				
a) cymryd i ystyriaeth y cyfeiriad strategol newydd ar gyfer tai a nodi'r bwlch sgiliau.	Gwerthusiadau wedi eu cwblhau	**Rhagfyr, 2012**	Cwblhawyd Rhagfyr 2012	

				100%
29. Salwch				
a) Sefydlu'r cyfraddau ar gyfer yr UCA a'u cymharu gyda'r lefelau ar gyfartaledd mewn diwydiant	Y cyfraddau wedi cael eu gweithio allan Gwaith meincnodi wedi cael ei wneud	**Tachwedd 2012**	Gweithio gydag APSE ar hyn o bryd Disgwyl am wybodaeth gan APSE	50%
30. Amrywiadau				
a) Cyflwyno gweithdrefnau ffurfiol ar gyfer y gwahanol dasgau y mae'r gweithwyr yn eu cyflawni	Gweithdrefn wedi'i sefydlu ar gyfer amrywiadau	**Medi 2013**	Bydd y weithdrefn a sefydlwyd ar gyfer amrywiadau yn cael ei hadolygu ar adeg cyflwyno gweithio symudol	100%
31. Cymharu'r costau gyda'r Rhestr Brisiau				
a) Adolygu prisiau gwaith yr UCA o gymharu â'r rhestr brisiau unwaith y bydd rhestr brisiau newydd yn cael ei chyflwyno	Cymharu'r costau gyda'r Rhestr Brisiau	**Medi 2013**	Canolfan gost wedi'i sefydlu ers mis Ebrill gan roi arbediad o 20% o bosib o gymharu â chyllideb llynedd. Gwaith yn mynd rhagddo ar y Rhestr Brisiau	50%
32. Meincnodi cost gwaith				
a) Rhannu gwybodaeth gyda'r UCA unwaith y bydd ar gael	Rhannu'r wybodaeth	**Tachwedd 2013**	Ystadegau'n cael eu rhannu bob mis yng nghyfarfod y Rheolwyr	100%

33. Arolwg o gyflwr y stoc				
a) Rhannu gwybodaeth gyda'r UCA unwaith y bydd ar gael	Rhannu'r wybodaeth	**Mawrth 14**	Keystone yn cael ei weithredu fel cam 2 Orchard Arolwg o gyflwr 20% o'r stoc wedi'i gynnal yn dilyn SATC	60%
34.Tasgau na fu modd eu cyflawni				
a) Dylai % y tasgau na fu modd eu cyflawni gael eu mesur yn ffurfiol a dylid cymryd camau i gywiro hyn	% y tasgau gafodd eu monitro Cymryd camau cywiro	**Hydref 2012**	% misol yr ymweliadau ofer wedi bod yn cael eu cofnodi a'u monitro ers mis Mai 2012	100%
35.% y gwaith trwsio a gwblhawyd ar yr ymweliad cyntaf				
a) mesur canran y gwaith a gwblheir ar yr ymweld cyntaf	Gwybod beth yw canran y gwaith a gwblheir ar yr ymweliad cyntaf	**Medi, 2013**	Bydd y system Orchard a weithredir ar hyn o bryd yn adrodd ar hyn	100%
36.Trefniadau gweithio hyblyg				
a) ystyried trefniadau hyblyg gyda gweithwyr er mwyn darparu gwasanaeth dros gyfnod hwy o amser	Ystyried trefniadau eraill	**Mawrth, 2013**	Yn mynd rhagddo	25%
37.Allan o Oriau				

a) maint y tîm wrth gefn i gael ei adolygu ar ôl cyflwyno amlsgilio	Adolygu maint y tîm	**Edrych arno yn dilyn yr Hawliadau Tâl Cyfartal**	AD yn parhau i wneud gwaith ar amlsgilio	50%
38.Tocynnau gwaith				
a) i gynnwys gwybodaeth ynghylch bregusrwydd/anabledd y tenantiaid	Gwybodaeth i gael ei darparu ar docynnau gwaith	**Rhagfyr, 2013**	I'w weithredu pan fydd gweithio symudol yn weithredol. Ni fydd manylion staff yn cael eu rhoi ar y tocynnau gwaith am resymau diogelwch	
39.Fflyd faniau				
a) adolygu a oes modd lleihau nifer y gwiriadau diogelwch ar y faniau	Amlder gwiriadau diogelwch ar faniau i gael ei adolygu	**Rhagfyr, 2013**	Cwblhawyd Rhagfyr	100%
40.Is-gontractwyr				
a) costau o gymharu â'r Rhestr Brisiau	Wedi cymharu gyda'r Rhestr Brisiau	**Medi 2013**	Bydd isgontractwyr yn gweithio i'r un Rhestr Brisiau	100%
b) Gwaith ar gyfer isgontractwyr - adolygu pa waith ddylai gael ei is-gontractio a pha waith ddylai gael ei brynu i mewn	Cwblhau'r adolygiad	**Medi 2013**	Bydd hyn yn ffurfio rhan o'r broses gaffael ar gyfer Is-gontractwyr a fydd yn cychwyn yn fuan ar ôl cwblhau'r ymarfer caffael deunyddiau	0%

41. Gwerthuso contractau mawr		**Rhagfyr, 2013**		
a) Tenantiaid i adolygu contractwyr sy'n cynnal a chadw systemau nwy	Cwblhau'r adolygiad	**Ebrill 2013**		
42. Gwerthusiadau staff – i gymryd i ystyriaeth y cyfeiriad strategol newydd ar gyfer Tai a nodi unrhyw fylchau o ran sgiliau	Cwblhau'r gwerthusiadau	**Rhagfyr 2012**	Gwerthusiadau wedi eu cwblhau erbyn 21 Rhagfyr 2012	100%
43. Sgyrsiau Bocs Tŵls - sgyrsiau mwy effeithiol gyda gweithwyr i gynnwys perfformiad, rhannu gwybodaeth a gwella gwasanaeth	Cyflwyno sgyrsiau bocs tŵls newydd	**Medi 2012**	Sgyrsiau bocs tŵls rheolaidd wedi eu cyflwyno ers Medi 2012	100%
44. Gwerth am Arian				
a) Pa mor dda y mae'r sefydliad am sicrhau fod ei adnoddau'n cael yr effaith fwyaf bosib ar fuddsoddi yn y stoc, gwaith trwsio a rheoli asedau?				
b) Pa mor effeithiol fu'r sefydliad o ran sefydlu partneriaethau sy'n anelu at sicrhau gwerth am arian a gwella ei berfformiad i'w ddefnyddwyr gwasanaeth?			Mae llawer o waith wedi cael ei wneud i leihau'r rhaniad rhwng Cleient/Contractwr, cyflwynwyd gweithio mewn partneriaeth ac mae'n gweithio'n dda drwy'r tîm cynnal a chadw, canolfan gost wedi'i sefydlu ym Mehefin 2013 a	85%

			fydd yn gwella perfformiad ymhellach ac yn sicrhau gwerth am arian.	
c) A yw'r sefydliad wedi defnyddio caffael i sicrhau gwerth am arian er mwyn darparu gwasanaethau sydd o fudd i ddefnyddwyr gwasanaeth ac eraill?			Dulliau caffael diwygiedig wedi eu cyflwyno'n awr er mwyn sicrhau gwerth am arian	50%

Cyf	Argymhelliad	Categori	Derbyniwyd (D / N)	Dyddiad Gweithredu	
4.1	Pan mae gwariant ar nwyddau ac / neu wasanaethau o fath tebyg yn uwch na £30k, yna rhaid cynnal proses dendro ffurfiol yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn Contractau.	Uchel	Do	30 Ebrill 2013 Drafft i'w gwblhau erbyn diwedd Mehefin 2013 Gweithio'n agos gyda'r Tîm Caffael Corfforaethol Strategaeth Gaffael ddrafft wedi'i chwblhau a'i chyflwyno ym mis	100% 0% 100%

				Ionawr 2013	
1.1	Dylid datblygu Strategaeth a Pholisi Caffael ar gyfer yr Uned Cynnal Adeiladau. Dylai'r Strategaeth a'r polisi amlinellu'r ymrwymiad i sicrhau gwerth am arian drwy gaffael a'r modd y byddir yn cyflawni hynny. Wrth ddatblygu'r strategaeth, dylid cynnwys adolygiad o anghenion caffael yr UCA er mwyn penderfynu a oes amgylchiadau eithriadol lle byddai'r RhGC a'r RhGA cyfredol yn amhriodol neu'n anymarferol o ran darparu dulliau caffael a fyddai'n sicrhau gwerth am arian. Os oes amgylchiadau eithriadol o'r fath, yna dylid cynnwys yn y RhGC diwygiedig, unrhyw eithriadau y cytunwyd arnynt yn gorfforaethol.	Uchel	Do	30 Ebrill 2013 Cwblhawyd Strategaeth Gaffael ddrafft Ionawr 2013 Dulliau caffael cyfredol wedi cael eu hadolygu a dulliau newydd wedi eu gweithredu er mwyn darparu gwerth am arian.	100% 100%
1.2	Pan fydd y Rheolau Gweithdrefn Contract a'r Gweithdrefnau Ariannol yn cael eu hychwanegu at 4Policy, dylid gofyn i staff yr UCA gadarnhau eu bod wedi darllen a deall y polisïau a'u bod yn ymrwymo i lynu wrthynt.	Awgrymiad	Do	Ar adeg eu gweithredu'n gorfforaethol	Gweithredu ar adeg cymeradwyo'r Strategaeth Gaffael

2.2	Pan fydd y Strategaeth Gaffael ar gyfer yr UCA yn cael ei chynhyrchu, dylid darparu hyfforddiant ar ei chynnwys i'r holl Lofnodeion Awdurdodedig a'r rheiny sydd â chyfrifoldebau caffael.	Awgrymiad	Do	30 Mehefin 2013	Hyfforddiant i gychwyn ar adeg cymeradwyo'r Strategaeth Gaffael

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	**PWYLLGOR ARCHWILIO**
DYDDIAD:	**11 RHAGFYR 2013**
TEITL YR ADRODDIAD:	**PROSIECT CYFALAF TAI TREF YNYS MÔN**
PWRPAS YR ARODDIAD:	**GWYBODAETH YN UNOL A CHAIS GAN Y PWYLLGOR ARCHWILIO**
ADRODDIAD GAN:	**ARTHUR OWEN**
GWEITHREDU:	**ER GWYBODAETH**

Ym mis Medi 2009, cynigiodd LIC gynllun £8.738M i CSYM yn cychwyn ym mis Medi 2009 ac yn gorffen ym mis Mehefin 2013. Roedd hwn yn rhan o Raglen Gogledd Cymru a oedd werth £37M. Cymeradwywyd hwn gan y Pwyllgor Gwaith ym mis Ionawr 2010 a dyma oedd y Strwythur Llywodraethiant:-

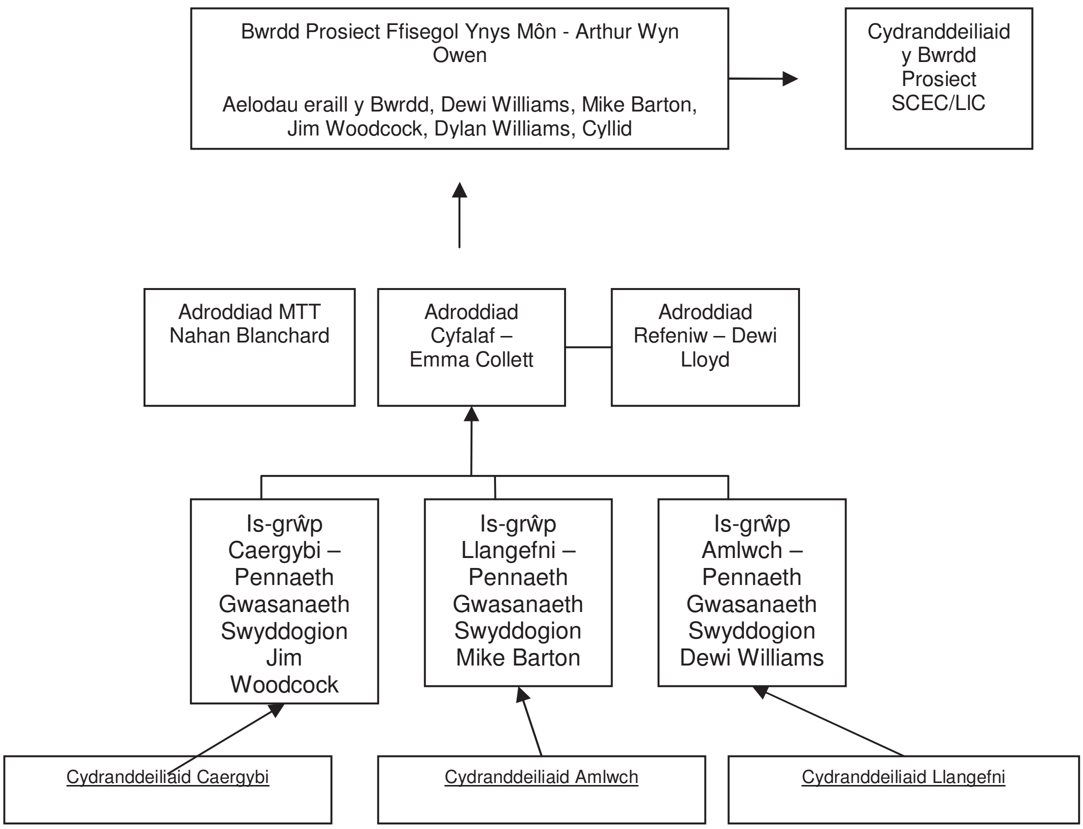

Dyma'r allbynnau sy'n gysylltiedig â'r gwariant hwn:-

	Gwaith Gwella Ffisegol	Nifer y Swyddi gros a grewyd	Eiddo a adnewyddwyd neu a grëwyd	Swyddi a sicrhawyd	Mentrau y darparwyd ar eu cyfer	Tir a ddatblygwyd	Nifer y bobl ddefnyddiodd y gwasanaethau	Sefydliadau a gefnogwyd yn ariannol	Buddsoddiad a ddenwyd
Targed Newydd	3	10	1900	40	6	0.016ha = 160m2	1000	2	£500,000
Yr hyn a gyflawnwyd mewn gwirionedd	**3**	**14**	**3039**	**56**	**10**	**268**	**3887**	**1**	**£7,000**
Cyfanswm Posibl	3	38	1957	38	10	928	0	1	£871,875.00

Yn ystod oes y prosiect, mae LIC wedi ailbroffilio ac ymestyn ei gynllun £37M ac o'r herwydd, mae CSYM hefyd wedi cael nifer o gyfleoedd i ailbroffilio ac ymestyn.

Ym mis Mawrth 2011, cafodd CSYM gyfle i ailbroffilio elfen Ynys Môn o Gynllun Gogledd Cymru, yr un modd â'r holl awdurdodau eraill gan ddiwygio dyddiad cwblhau CSYM o fis Mehefin 2013 i fis Medi 2013 er mwyn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd gyda hawliadau ac ati.

Mae'r drefn gyllido'n gymhleth ac yn cynnwys :-

Cyllideb	3 Tref (£k)	Cronfa Gyffredinol (£k)	MTT(£k)
ERDF	1763 Caergybi 1865 Llangefni 1460 Amlwch 830.525 RhP a Reveniw	1770	
CSYM			175
Cadw			60
HLF		874	128
PEG		175	55
Cyfanswm	5918.525		
	£8737.525		
		£3237	

Oherwydd i'r prosiect gael ei ailbroffilio wedi iddo gychwyn, bu modd iddo gyflawni a diwallu nifer o ofynion y cyrff cyllido cyn i'r gwariant gael ei awdurdodi.

Ym mis Ionawr 2012, achubodd CSYM ar gyfle arall i ailbroffilio. O'r herwydd, bu modd cyflawni'r isod:-

- Roedd allbynnau ar gyfer CSYM yn dibynnu'n bennaf ar grantiau gan y sector preifat. Roedd y sector preifat a'r cynnydd a wnaed yn arafach na'r disgwyl ac o'r herwydd,

roedd **amser ychwanegol i ganiatáu i'r prosiectau sector preifat dyfu yn hanfodol er mwyn sicrhau'r allbynnau.** Roedd ailbroffilio yn fodd i ni gyflawni'r hyn yr oeddem yn ei ddymuno.

- Mae cyflawni'r cynlluniau sector preifat a gadael iddynt ddatblygu wedi bod yn fodd i ni **ddenu cryn dipyn o arian sector preifat** yn ychwanegol at y cyllid cyfatebol.

- Oni fyddai'n ailbroffilio hwn wedi cael ei ganiatáu, byddai wedi golygu dwyn rhai o'r prosiectau sector preifat i ben a sefydlu yn eu lle brosiectau cyhoeddus na fyddent efallai, wedi cyflawni'r allbynnau a nodir uchod.

- Caniataodd yr ailbroffilio hefyd **i'r arian Rheoli Prosiect a oedd dros ben gael ei ailddyrannu ar gyfer y cynlluniau eu hunain** yn hytrach nag ar gyfer eu rheoli ac ystyriwyd bod hynny'n well defnydd o'r arian.

- **Gwneud y mwyaf o'r potensial i ddenu cyllid pellach** – Petai cyllid ychwanegol ar gael oddeutu 2014/15, byddai CSYM, oherwydd ei fod wedi ymestyn ei raglen yr un modd ag awdurdodau eraill, mewn sefyllfa i gymryd rhywfaint o'r cyllid ychwanegol.

- **Cynnal momentwm** – Mae'n bosibl fod cynlluniau LIC ac Ewropeaidd newydd ar y gorwel ac mae'n bosibl y gallai ymestyn y cynllun fod o fudd i brosiectau oherwydd byddai'n sicrhau parhad.

Felly, deuir i'r canlyniad nad llithriad oedd hyn ond, yn hytrach, ailbroffilio a oedd wedi'i gynllunio er mwyn sicrhau'r manteision mwyaf posibl.

This page is intentionally left blank

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Performance work programme update for Audit Committee 11 December 2013

Isle of Anglesey County Council

Improvement Assessment Letter 1 – Improvement planning
The review is complete and Letter issued.
Improvement Assessment Letter 2 - Testing and Audit of Council's Performance Assessment Publication
A review of how well the Council has reported on its performance in the last year. The letter will also provide a commentary of the Council's Improvement Plan and Data Quality Audit. The Letter will be completed in December 2013 with feedback to the subsequent Audit Committee.
Annual Improvement Report
The Annual Improvement Report (AIR) summarises all the work carried out by the Wales Audit Office as well as that carried out by relevant regulators, such as Estyn, CSSIW and Welsh Language Commissioner. The AIR will be produced in January/February 2014.
Data quality review
A review of a selection of performance indicators and systems to ensure accuracy of performance information. The review is complete and to be reported through local feedback and in IA Letter 2 in December 2013.
Corporate Assessment
The second year of the four-year cycle of corporate assessments commences in 2014. Six corporate assessments are planned for 2014-15, and Anglesey is included. The proposed period of the corporate assessment is Winter 2014/15.
Improvement study – Safeguarding
This study is planned and will focus on the robustness of councils' internal management arrangements to assure themselves that safeguarding arrangements are working effectively. The study will be conducted across all 22 authorities. The main outputs from the study will be a national report on the findings from the local work and a short summary report for each council consisting of the main findings from the fieldwork. The study will take place between December 2013 and February 2014.
Local Government National Study – Welfare reform
The study will focus on preparing to deal with the impact of the Welfare Reform Act 2012 and look at how well local government has planned for the introduction of welfare reform by tracing the implications on social housing. Nine authorities across Wales have been identified and does not include Anglesey. All councils have been notified of the study and fieldwork is planned to take place in phases, between December 2013 and February 2014.

Local Government National Study - Delivering with less – the impact on Environmental Health Services and citizens
All councils have been notified of the study and fieldwork is planned to take place between November 2013 and the end of January 2014. The work will assess the impact of cuts in resources on environmental health services to determine how well they are managing with less. The work is planned to take place across all 22 councils in Wales, but will not require detailed fieldwork with the delivery being managed and coordinated centrally.
Effectiveness of scrutiny
This is a 2012-13 study. A national report has been drafted and is currently progressing through internal QA. It is anticipated that the report will be published shortly after the national scrutiny conference, which was held on November 28th 2013.
Annual Governance Statement
This is a 2012-13 study. The work is complete and local summaries finalised and distributed to councils. A national report is being drafted and should be published in autumn 2013. Wales Audit Office is working with some LG reference partners to develop an on-line resource to assist councils in carrying out reviews of governance arrangements.
Local Government Study - NEETS (young person who is not in education, employment, or training)
This is a 2012-13 study. Eight councils were included in the fieldwork, not including Anglesey. The findings from the local government element of this study will feed into a national report covering both the findings from the local government and value for money studies and is planned for publication in early 2014.
Local Government Study - Managing the financial challenge
The draft report has been circulated for clearance and is currently progressing for publication. It is anticipated that the report will be finalised for publication during December 2013. There will be no specific feedback to individual councils as part of this exercise.

Work specific to Anglesey

Local review
Review of the effectiveness of relationships between councillors, and between councillors and officers following the 2013 elections. The work is planned for January 2014 and will be reported through local feedback and, in the AIR.

This page is intentionally left blank

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Wales Audit Office / Swyddfa Archwilio Cymru

24 Cathedral Road / Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ
Tel / Ffôn: 029 20 320500
Fax / Ffacs: 029 20 320600
Email / Ebost: wales@wao.gov.uk
www.wao.gov.uk

Cllr. Ieuan Williams
Isle of Anglesey County Council
Council Offices
Llangefni
Anglesey
LL77 7TW

Reference	C13374
Date	29/11/2013
Pages	**1** of 3

Dear Cllr. Williams

Annual Audit Letter

This letter summarises the key messages arising from my statutory responsibilities under the Public Audit (Wales) Act 2004 as the Appointed Auditor and my reporting responsibilities under the Code of Audit Practice.

The Council complied with its responsibilities relating to financial reporting and use of resources

It is the Council's responsibility to:

- put systems of internal control in place to ensure the regularity and lawfulness of transactions and to ensure that its assets are secure;
- maintain proper accounting records;
- prepare a Statement of Accounts in accordance with relevant requirements; and
- establish and keep under review appropriate arrangements to secure economy, efficiency and effectiveness in its use of resources.

The Public Audit (Wales) Act 2004 requires me to:

- provide an audit opinion on the accounting statements;
- review the Council's arrangements to secure economy, efficiency and effectiveness in its use of resources; and
- issue a certificate confirming that I have completed the audit of the accounts.

Local authorities in Wales prepare their accounting statements in accordance with the requirements of the CIPFA/LASAAC Code of Practice on Local Authority Accounting in

the United Kingdom. This Code is based on International Financial Reporting Standards. On 27 September 2013 I issued an unqualified audit opinion on the accounting statements confirming that they present a true and fair view of the Council's and the Pension Fund's financial position and transactions. My report is contained within the Statement of Accounts. The key matters arising from the accounts audit were reported to members of the Audit Committee in my Audit of Financial Statements report on the 27 September 2013.

The departure of the finance manager in early September resulted in significant pressure being placed on the finance team to produce a CIPFA Code compliant final draft of the Statement of Accounts.

I identified a material misstatement through the course of the audit fieldwork of £61.6m which occurred as a result of a member of the finance team reversing internal recharges incorrectly. Whilst it had no effect on the Net Cost of Services, Income and Gross Costs of Services were materially overstated in the draft accounts presented to the audit team. Additionally, several immaterial errors of a similar nature were identified where opening accruals were incorrectly reversed, or grants income and expenditure were duplicated in error. These issues could have been identified by a more detailed review during the production of the accounts.

It is essential that arrangements are put in place as soon as possible to ensure that the finance team has adequate and appropriately skilled resources going forwards.

My consideration of the Council's arrangements to secure economy, efficiency and effectiveness has been based on the audit work undertaken on the accounts as well as placing reliance on the work completed as part of the Improvement Assessment under the Local Government (Wales) Measure 2009. Overall, I am satisfied that the Council has appropriate arrangements in place. The Auditor General will highlight areas where the effectiveness of these arrangements has yet to be demonstrated or where improvements could be made when he publishes his Annual Improvement Report. I would like to highlight the following specific areas in this letter:

- the financial outlook for the Council remains challenging and financial planning and monitoring arrangements are in place to identify the funding gap and facilitate the savings required. Difficult decisions will again be required in the short term to secure the savings required; and
- 38% of the grant claims certified by PwC in respect of 2011/12 were subject to a qualification letter (50% in 2010/11). 39% of the grant claims were submitted by the Council after the submission deadline, compared with 10% for 2010/11.

I issued a certificate confirming that the audit of the accounts has been completed on 27 September 2013.

The financial audit fee for 2012/13 is currently expected to be higher than the agreed fee set out in the Annual Audit Outline because of the additional work required in several areas for the audit of the accounts, including the pension liability, equal pay provisioning, accruals and the production of the final draft of the financial statements.

Yours sincerely

Lynn Pamment
For and on behalf of the Appointed Auditor

29 November 2013

CC. Richard Parry-Jones
Bethan Jones
Clare Williams

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	11 RHAGFYR 2013
TEITL YR ADRODDIAD:	DIWEDDARIAD AR LYWODRAETHU AC ASWIRIANT
PWRPAS YR ADRODDIAD:	CYFLWYNO'R CYNLLUN GWEITHREDU I BWRPAS MONITRO
ADRODDIAD GAN:	DIRPRWY BRIF WEITHREDWR
GWEITHREDU:	YSTYRIED A GWNEUD SYLWADAU

1. **Cefndir**

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno gwybodaeth ar y datblygiadau ynglŷn â'r asesiad o lywodraethu corfforaethol yn Awdurdodau Lleol Cymru i'r Pwyllgor ynghyd a chynllun gweithredu wedi'i ddiweddaru yn deillio o'r Adolygiad o Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) 2012/13.

1.2 Y pwrpas yw cefnogi rôl y Pwyllgor Archwilio yn nhrefniadau llywodraethu cyffredinol y Cyngor a galluogi'r Pwyllgor i gael sicrwydd bod y gwelliannau a nodwyd yn briodol a'u bod yn cael eu gweithredu'n effeithiol.

1.3 Mae'r Pwyllgor Archwilio, yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf wedi ystyried adroddiad ar yr Adolygiad o Lywodraethu a'r DLIB gan dderbyn fy argymhelliad ar rôl y Pwyllgor. Gwnaed cais i'r "Dirprwy Brif Weithredwr ... roi diweddariad yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio ynglŷn â'r Cynllun Gweithredu Llywodraethu".

1.4 Hwn yw'r adroddiad monitro cyntaf ar gyfer y Cynllun Gweithredu Llywodraethu a Sicrwydd newydd a gofynnir i'r aelodau ystyried y cynnydd a gwneud sylwadau.

2. **Cyd-destun**

2.1 Mae'r gofyniad bod awdurdodau lleol yn cynnal yr Adolygiad o Lywodraethu wedi tyfu allan o ofyniad yn y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio bod " rhaid i'r corff llywodraeth leol gynnal adolygiad o leiaf unwaith mewn blwyddyn ar effeithiolrwydd ei system o reoli mewnol." Ers 2011 ychwanegwyd at y gofyniad i gynnwys agweddau ar lywodraethu ehangach na rheolaeth fewnol gan gynnwys aswiriant ynglŷn â gweledigaeth y Cyngor a'i ganlyniadau ar gyfer y cyhoedd.

2.2 Mae canllawiau proffesiynol a chanllawiau a gyhoeddwyd mewn rhannau eraill o'r sector cyhoeddus yn y DU yn pwysleisio'r angen am fframwaith aswiriant i ategu'r fframwaith llywodraethu.

2.3 Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi pwysleisio ei farn fod yr Adolygiad o Drefniadau Llywodraethu wedi eu halinio â gofynion asesu o dan y Mesur Llywodraeth Leol (y Mesur) a bod rhaid i Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) archwilio'r trefniadau o fewn awdurdodau lleol i ddiwallu dyletswyddau'r Mesur. Mae hefyd wedi dangos parodrwydd i ymddiried yn asesiad yr awdurdod lleol ei hun. Disgwylir canllawiau o Gyfnewidfa Arfer Da SAC yn gynnar y flwyddyn nesaf.

3. Asesiad Corfforaethol Arfaethedig

3.1 O 2013-14 mae SAC yn ymgymryd â rhaglen dreigl o asesiadau corfforaethol mewn awdurdodau lleol yng Nghymru, yn seiliedig ar gylch pedair blynedd. Golyga hyn, yn ogystal â rhaglen flynyddol o astudiaethau gwella ac archwiliadau o ddull awdurdodau o gynllunio gwelliant ac adrodd ar welliant, y bydd pob awdurdod yn cael asesiad corfforaethol manwl unwaith yn ystod cyfnod o bedair blynedd. Yn y blynyddoedd rhwng asesiadau, bydd SAC yn monitro datblygiadau drwy ddiweddariadau ar gynnydd

3.2 Cyhoeddwyd yr adroddiad cyntaf ym Medi 2013 ar Gyngor Dinas Casnewydd. Y cyntaf yng Ngogledd Cymru yw adolygiad Conwy gyda'r gwaith maes wedi ei wneud ym mis Tachwedd 2013. Mae adolygiad Ynys Môn yn debygol o fod tua diwedd 2014 (y trydydd yng Ngogledd Cymru).

3.3 Diben yr Adroddiad Asesu Corfforaethol yw darparu datganiad sefyllfa am gapasiti awdurdod lleol i sicrhau gwelliant parhaus. Mae'n adrodd ar berfformiad a chanlyniadau blaenorol y cynghorau yn ogystal â'r trefniadau allweddol sydd eu hangen i ategu gwelliannau mewn gwasanaethau a swyddogaethau. Gellir gweld hyd a lled yr Asesiad yn yr Hierarchaeth Cwestiynau yn atodiad A. Canolbwynt y gwaith maes ar gyfer yr asesiad corfforaethol yw'r graddau y mae trefniadau yn helpu i wella perfformiad gwasanaethau a chanlyniadau i ddinasyddion. Felly, nid yw'n ddigon dangos bod trefniadau ar waith, oherwydd rhaid i'r trefniadau hynny fod yn effeithiol wrth gyflawni gwelliannau.

3.4 Ein dealltwriaeth yw: yn ogystal â chael ei lywio gan waith rheoleiddwyr ac arolygwyr bydd yr asesiad hefyd yn cael ei lywio gan ffynonellau eraill sydd ar gael gan gynnwys systemau adolygu a gwerthuso'r awdurdod ei hun. Gall gynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol:

- y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'i adolygiad o effeithiolrwydd;
- gweithgareddau ac allbynnau pwyllgorau craffu;
- gwaith y Pwyllgor Archwilio;
- gwaith archwilio mewnol;
- asesiad yr awdurdod ei hun o berfformiad fel sy'n ofynnol gan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009;
- gwybodaeth ac adroddiadau am reoli;
- cwynion, gohebiaeth, adolygiadau'r Ombwdsmon, chwythu'r chwiban ac ati; ac

- asesiad yr awdurdod o'r cynnydd a wnaed o ran cyflawni dyletswyddau ac amcanion cydraddoldeb (o 2012).

Dros amser, disgwylir y bydd gwaith y rheoleiddwyr, yn galluogi'r Archwilydd Cyffredinol i lunio barn ynghylch a all ddibynnu ar yr hunanwerthusiadau hyn.

3.5 Bydd ein fframwaith aswiriant arfaethedig a chyflwyno hunanasesiadau ehangach a mwy cadarn yn rhoi'r Cyngor mewn sefyllfa llawer gwell i baratoi ar gyfer yr Asesiad Corfforaethol ac i ymateb i'r arolygiad.

4. Y Cynllun Gweithredu

4.1 Y bwriad yw nad yw'r Cynllun Gweithredu Llywodraethu ac Aswiriant yn ddogfen statig ac y bydd yn cael ei ddiweddaru wrth gwblhau gwaith ac wrth adnabod bylchau a risgiau eraill sy'n ymwneud â llywodraethu. Mae wedi ei seilio'n gadarn ar y DLIB drafft a ystyriwyd gan y Pwyllgor ym mis Gorffennaf ac a oedd yn cynnwys rhestr o bwyntiau gweithredu wedi ei rhannu'n dair adran:

- **Materion Llywodraethu Arwyddocaol** a gafodd eu cynnwys yn ddiweddarach yn yr AGS a gyhoeddwyd ac sydd, oherwydd eu natur, â threfniadau monitro ffurfiol eisoes.

- **Materion yn codi o'r Fframwaith Llywodraethu a'r Adolygiad** a fydd, os caiff ei weithredu'n effeithiol, yn sicrhau y cydymffurfir â'r disgwyliadau newydd o Swyddfa Archwilio Cymru. Bydd y rhan hon o'r cynllun gweithredu yn cael ei ddatblygu fel mae'r Cyngor yn mabwysiadu ei Fframwaith Aswiriant i gefnogi ei hunanasesiadau.

- **Meysydd datblygu eraill** yn disgyn allan o'r Cynllun Trawsnewid yn bennaf neu a gytunwyd eisoes gan Reolwyr mewn ymateb i adroddiadau Archwilio Mewnol ac adroddiadau Rheoleiddwyr '.

4.2 Mae nifer o faterion wedi cael eu hychwanegu i restr gweithrediadau drafft mis Gorffennaf fel a ganlyn:

- **(16) Yr angen i gryfhau ein dulliau Gosod Targedau** – a nodwyd mewn trafodaethau yn y Grŵp Adolygu Perfformiad ac mae'n cael ei yrru trwy'r broses cynllunio corfforaethol ar hyn o bryd.

- **(17) Yr angen i gryfhau prosesau Hawlio Grantiau** - a gafodd ei hepgor mewn camgymeriad gan fod y mater wedi ei nodi gan yr Archwilwyr Allanol yn y Llythyr Archwilio Blynyddol a chynllun gweithredu eisoes wedi ei gytuno gan Reolwyr. Mae'r Pwyllgor eisoes yn derbyn adroddiadau ar y mater hwn.

- **(18) Ymateb i adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar Sgriwtini a'r materion a godwyd gan hunanasesiad yr awdurdod ei hun** - newid i'r

DLIB rhwng y fersiynau drafft a therfynol gan fod yr adroddiad ar gael ar ôl y dyddiad cau ar gyfer y datganiad drafft.

- **(19) Capasiti a Galluogrwydd yn y Gwasanaethau Corfforaethol** - ychwanegu eitem a oedd wedi ei chau, gan ei bod wedi ei chynnwys yn rhestr Swyddfa Archwilio Cymru o "gynigion ar gyfer gwella".

Nid oes unrhyw eitemau wedi cael eu dileu o ddrafft Gorffennaf hyd yn hyn er bod nifer wedi eu cwblhau a'u marcio yn gyflawn. Bydd y dull hwn yn galluogi'r Pwyllgor i gael sicrwydd o gynnydd dros amser ac yn sicrhau bod trywydd archwilio o’r eitemau yn cael eu hail-flaenoriaethu. Bydd hefyd yn adlewyrchu cynnydd wedi ei gytuno ar yr argymhellion mwy arwyddocaol yn ymwneud llywodraethu a wnaed gan reoleiddwyr (eitem 14 yn y cynllun gweithredu).

5. **Cynnydd**

5.1 Mae'r cynllun gweithredu wedi'i ddiweddaru yn ymddangos fel Atodiad. Nodir eitemau wedi'u cwblhau fel ✓. Mae trefniadau pellach ar waith ar gyfer nifer o feysydd datblygu eraill, ond mae angen eu hadolygu ar gyfer effeithiolrwydd **(A)** cyn cytuno eu bod wedi eu cwblhau.

5.2 Mae cynnydd da yn cael ei wneud ar dau o'r tri. **Mater Llywodraethu o Sylwedd** :

- mae’r fframwaith rheoli rhaglenni a’r byrddau trawsnewid (1) bellach yn eu lle ac yn dechrau darparu prosiectau, er bod y camau i gynyddu capasiti wedi llithro , ac
- mae adroddiad Swyddfa’r Comisiynydd Gwybodaeth (3) wedi ei gyflwyno i ni, mae’r cynllun gweithredu wedi ei gymeradwyo a'i gyllido, ac mae'r bwrdd prosiect yn ei le.

ac mae rhywfaint o gynnydd ar y gweithredoedd sydd wedi eu cynllunio i greu a chyflwyno’r arbedion.

5.3 Gwnaed cynnydd hefyd ar ddatblygu fframwaith aswiriant a mapio'r ffynonellau o sicrwydd. Mae trafodaethau wedi eu cynnal ynglŷn â symleiddio'r hunan arfarnu ac agweddau o gynllunio’r adolygiad blynyddol.

5.4 Mae nifer o eitemau wedi eu dal yn ôl wrth aros am y strwythurau rheoli newydd a llenwi swyddi allweddol fel y Cyfreithiwr Llywodraethu Corfforaethol a byddant yn cael eu rhaglennu nawr.

5.5 Mae adolygiad ar y gweill o’r cynnydd ar gyflawni’r Cynllun Trawsnewid er mwyn sicrhau bod holl agweddau’r cynllun yn cael sylw priodol. Bydd yn cael ei oleuo gan ac fwydo i mewn i’r gweithred o adolygu’r prosesau sy’n cefnogi’r Byrddau Trawsnewid.

6. **Argymhelliad**

6.1 Bod y Pwyllgor Archwilio:

- yn nodi sgôp ac amserlen yr Asesiad Corfforaethol arfaethedig;
- yn nodi'r Cynllun Gweithredu Llywodraethu ac Aswiriant, yn ystyried y cynnydd a wnaed, ac yn gwneud sylwadau.

EINIR WYN THOMAS **4 RHAGFYR 2013**
PENNAETH GWASANAETH

Atodiad A

Trosolwg Hierarchaeth Cwestiynnau yr Asesiad Corfforaethol

A all y Cyngor gyflawni ei flaenoriaethau a gwella canlyniadau i ddinasyddion?
A yw'r awdurdod yn gwneud cynnydd o ran cyflawni ei welliannau arfaethedig i berfformiad a chanlyniadau? 1.1 A yw'r awdurdod yn helpu i gyflawni canlyniadau gwell i bobl sy'n byw yn yr ardal? 1.2 A yw'r awdurdod yn cyflawni canlyniadau gwell i ddefnyddwyr gwasanaethau?
2. A yw gweledigaeth a chyfeiriad strategol yr awdurdod yn cefnogi gwelliant? 2.1 A yw'r awdurdod yn sefydlu gweledigaeth glir ac ymdeimlad o bwrpas sy'n adlewyrchu anghenion lleol, barn pobl leol, blaenoriaethau cenedlaethol ac a fydd yn sicrhau canlyniadau gwell mewn modd effeithiol? 2.2 A yw'r awdurdod yn dangos arweinyddiaeth agored a chynhwysol, sy'n canolbwyntio ar sicrhau gwelliant parhaus o ran perfformiad staff, trefniadau gweithio mewn partneriaeth, a chanlyniadau i ddinasyddion?
3. A yw trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd yr awdurdod yn cefnogi prosesau gwneud penderfyniadau cadarn ac effeithiol? 3.1 A yw rolau a chyfrifoldebau clir yn sicrhau llywodraethu da ac atebolrwydd clir? 3.2 A yw'r aelodau etholedig a swyddogion yn dangos gwerthoedd ac ymddygiad priodol? 3.3 A oes trefniadau digonol ar waith i gefnogi aelodau ac uwch swyddogion i gyflawni eu rôl yn effeithiol? 3.4 A yw'r prosesau gwneud penderfyniadau ar draws yr awdurdod yn gadarn ac effeithiol? 3.5 A yw'r prosesau herio, craffu ac adolygu yn sicrhau y caiff amrywiaeth o safbwyntiau hyddysg eu nodi a'u hystyried er mwyn helpu i wneud penderfyniadau a sicrhau gwelliant? 3.6 A yw'r ymgysylltu rhwng yr awdurdod a'i randdeiliaid yn cefnogi atebolrwydd gwirioneddol? 3.7 A yw'r awdurdod yn sicrhau y caiff trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd effeithiol eu cynnal pan fydd yr awdurdod yn darparu gwasanaethau drwy gwmnïau, ymddiriedolaethau ac endidau allanol eraill?
4. A yw'r awdurdod yn rheoli ei adnoddau yn effeithiol er mwyn cyflawni ei welliannau arfaethedig i berfformiad a chanlyniadau? 4.1 A yw gwasanaethau'r Cyngor yn parhau i fodloni ei rwymedigaethau statudol ac amcanion gwella â llai o adnoddau? 4.2 A oes gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar waith i reoli a defnyddio ei weithlu? 4.3 A yw trefniadau rheoli asedau'r awdurdod yn cefnogi prosesau gwneud penderfyniadau a gwella cadarn ac effeithiol? 4.4 A yw dull yr Awdurdod o ddefnyddio technoleg yn cefnogi prosesau Gwella mewn modd cadarnhaol? 4.5 A yw dull yr Awdurdod o Reoli Gwybodaeth yn cefnogi prosesau Gwella mewn modd cadarnhaol?
5. A yw trefniadau cydweithio a phartneriaeth yr awdurdod yn gweithio'n effeithiol er mwyn gwella perfformiad a chanlyniadau? 5.1 A yw'n glir beth mae'r trefniadau cydweithio yn anelu at ei gyflawni? 5.2 A yw'r trefniadau cydweithio yn gadarn ac yn gynaliadwy? 5.3 A yw'r adnoddau yn cael eu rheoli'n effeithiol? 5.4 A oes fframwaith/system rheoli perfformiad glir ar waith ac a yw perfformiad yn cael ei reoli'n dda?

5.5 A yw'r trefniadau cydweithio yn cyflawni canlyniadau gwell?
6. A yw’r awdurdod yn rheoli ei raglen wella yn effeithiol?’ 6.1 A yw trefniadau cynllunio gwelliant yr awdurdod yn cefnogi prosesau gwneud penderfyniadau a gwella cadarn ac effeithiol? 6.2 A yw trefniadau rheoli perfformiad yr awdurdod yn cefnogi prosesau gwneud penderfyniadau a gwella cadarn ac effeithiol? 6.3 A yw trefniadau rheoli risg yr awdurdod yn cefnogi prosesau gwneud penderfyniadau a gwella cadarn ac effeithiol? 6.4 A oes gan yr awdurdod brosesau a systemau clir a chadarn ar waith i gefnogi'r broses o gyflwyno adroddiadau cyhoeddus ar berfformiad.

Cynllun Gweithredu ar gyfer Llywodraethu ac Aswiriant – Pwyllgor Archwilio Rhagfyr 2013						
Mater	**Cyf**	**Gweithredu sydd wedi ei adnabod**	**Swyddog Arweiniol**	**Dyddiad**	**Statws fel Tachwedd 2013**	
Materion Llywodraethu o Sylwedd						
Yr angen i sicrhau cyflawni'r Cynllun Trawsnewid fel sydd wedi ei gynllunio gan barhau i gyflwyno gwasanaethau yn effeithiol	1.1	Sefydlu Byrddau Trawsnewid; Swyddfa Rheoli rhaglen a threfniadau llywodraethu.	Rheolwr Rhaglen Corfforaethol	Medi 2013	Wedi cwblhau - bydd angen adolygu'r prosesau o gychwyn ac adrodd prosiectau a'r trefniadau llywodraethu perthnasol.	✓
	1.2	Datblygu capasiti mewnol i gefnogi trawsnewid a gwella.	Dirprwy Brif Weithredwr	Medi 2013	Rhywfaint o lithro - adrodd i'r Pwyllgor Gwaith yn Rhagfyr 2013	
Yr angen i gynllunio a chyflawni'r arbedion sydd eu hangen gan y Cyngor	2.1	Datblygu Strategaeth Cyllideb Tymor Canol yn seiliedig ar y cynlluniau cyfredol a'r rhagamcanion	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	I'w gadarnhau	Diweddarir y Cynllun Cyllid Tymor Canol cyfredol yn chwarterol. Bydd angen ffurfioli a chyhoeddi strategaeth maes o law	
	2.2	Sefydlu Strategaeth Effeithlonrwydd fel rhan o gynlluniau strategol creiddiol y Cyngor	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	I'w gadarnhau	Wrthi'n sgopio'r gweithredu	
	2.3	Cyflwyno Polisi a Strategaeth Comisiynu a Chaffael	Cyfarwyddwr y Gymuned /Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	Gorffennaf 2014	Ymgynghori ar fersiynau drafft	
Cymryd y camau technegol a strwythurol yn erbyn prosesu data personol heb ganiatâd neu yn anghyfreithlon ac yn erbyn	3.1	Mae'r Cyngor wedi cytuno archwiliad cydsyniol gan y Comisiynydd Gwybodaeth.	SIRO	Mai 2013	Archwiliad wedi ei gynnal Mai 2013, adroddiad terfynol wedi ei dderbyn Hydref 2013	✓

colli neu ddifrodi data personol ar ddamwain	3.2	Creu bwrdd prosiect i weithredu cynlluniau gwaith presennol ynghyd ag argymhellion y Comisiynydd Gwybodaeth	SIRO	Medi 2013	Bwrdd Prosiect mewn lle; Cynllun Gweithredu wedi ei gytuno; Cyllideb yn ei le.	
Materion Fframwaith Llywodraethu a'i Adolygu						
Trefniadau i Fonitro'r Fframwaith Llywodraethu a'r Cynllun Gweithredu	4.1	Gwahodd y Pwyllgor Archwilio i gymryd adroddiadau monitro cyson	EWT	Gorffennaf 2013	Penderfynodd y Pwyllgor Archwilio ar 23 Gorffennaf gymryd adroddiadau monitro cyson	✓
	4.2	Adolygu Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio i sicrhau y gellir casglu aswiriant ar gyfer y DLIB (Datganiad Llywodraethu Blynyddol) trwy'r flwyddyn	Dirprwy Brif Weithredwr/ Swyddog Monitro	Mawrth 2014	Gwaith yn dechrau yng ngoleuni canllawiau sy'n datblygu. Disgwyl arweiniad diwygiedig CIPFA Rhagfyr 2013	
Cyflawni Fframwaith Llywodraethu Cydlynol	5.1	Lledu'r fframwaith i gynnwys aswiriant ar Weledigaeth y Cyngor a'r deillianau ar gyfer y cyhoedd	EWT	Medi 2013	Cod Llywodraethu Lleol newydd wedi ei fabwysiadu gan y Pwyllgor Gwaith ar 9 Medi 2013 gan ehangu'r fframwaith	✓
	5.2	Dogfennu'r fframwaith gan sicrhau fod pob polisi, strategaeth, gweithdrefn ac adroddiad perthnasol a chyfredol ar gael yn hawdd	EWT	Rhagfyr 2013	Ar waith	
	5.3	Rhoi hyfforddiant i reolwyr a staff	EWT/ Pennaeth Proffesiwn AD	Parhaus	Rhestr cael ei baratoi sy'n cynnwys anghenion hyfforddi yn deillio o bob agwedd ar y cynllun hwn	

Cysoni'r Hunan Arfarniadau	6.1	Penderfynu sut i gysoni prosesau datblygu'r Hunan Arfarniad, y DLIB a'r Adroddiad Gwella	EWT	Ionawr 2014	Trafodaethau cychwynnol yn Hydref 2013 Disgwyl canllawiau SAC	
	6.2	Hyrwyddo gwell cysondeb ar draws y gwasanaethau yn safon yr hunan-arfarnu	[Dirprwy Brif Weithredwr]	Parhaus	Disgwyl y strwythur newydd	
Gwerthuso effeithlonrwydd rheolaeth	7.1	Mapio trefn aswiriant y Cyngor dros ei holl feysydd llywodraethu allweddol a'i ddefnyddio i fwydo'r DLIB a'i gysylltu i gynllun aswiriant Archwilio Mewnol a'r hunan arfarniad corfforaethol blynyddol	EWT	Ionawr 2014	Trafodaethau cychwynnol ac yn disgwyl arweiniad SAC	
	7.2	Penderfynu sut i werthuso'r rheolaethu o fewn y fframwaith aswiriant	EWT	Ionawr 2014	Trafodaethau cychwynnol ac yn disgwyl arweiniad SAC	
Meysydd Datblygu						
Sicrhau trefniadau Uwch-Reolwyr cydlynol ac effeithiol	8.1	Cwblhau'r Adolygiad Penaethiaid Gwasanaeth.	Dirprwy Brif Weithredwr	Hydref 2013	Strwythur newydd yn ei le Tachwedd 2013 - swyddi gwag terfynol i'w llenwi drwy benodiadau allanol	✓
	8.2	Dogfennu a mewnblannu rôl y Penaethiaid Gwasanaeth a'u perthynas efo'r UDA.	Dirprwy Brif Weithredwr	Rhagfyr 2013	Cwmpaswyd yn bennaf drwy ddisgrifiadau swydd a chynllun dirprwyo; rolau i gael ei ysgrifennu i fyny a byddant ar gael ar y fewnrwyd, hyfforddiant arfaethedig (gweler 5.3)	

	8.3	Cytuno Protocol ar gyfer y Swyddog Cyllid i sicrhau y gall y Cyngor ddangos ei fod yn cydymffurfio a'r Datganiad ar rôl y Prif Swyddog Cyllid.	Swyddog Monitro	Mawrth 2014	Ar waith	
Datblygu Aelodau	9.1	Cyflawni gofynion "Breinlen Cynorthwyo a Datblygu Cynghorwyr Cymru".	Pennaeth y Gwasanaetha u Democrataidd	Mawrth 2014	Adroddiad ar gynnydd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd Medi 2013. Adolygiad nesaf i'w wneud yn seiliedig ar ddatrys swydd Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd	
	9.2	Cwblhau'r rhaglen ar ddatblygu'r Pwyllgor Gwaith a gyllidir gan GLILC.	Prif Weithredwr	Hydref 2013	Rhaglen wedi ei gwblhau - adroddiad terfynu i'w anfon at y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd	✓
Datblygu a mewnblannu'r drefn Rheoli Perfformiad Corfforaethol, Rheoli Rhaglen a Rheoli Risg a sicrhau Gwybodaeth reholi addas	10.1	Cytuno a chyflwyno Fframwaith Rheoli Perfformiad Newydd	Dirprwy Brif Weithredwr	Ch1 2013	Yn ei le ers Ch1 2013/14 - parhau i adolygu effeithiolrwydd	*A*
	10.2	Adolygu'r trefniadau ar gyfer system reoli perfformiad ar y we.	Rheolwr Cynllunio Busnes a Rhaglenni	Ionawr 2014	Wedi llithro wrth i drefniadau Llywodraeth Cymru gymryd mwy o amser na'r disgwyl. Bydd tasg yn cychwyn unwaith y bydd cynnig Llywodraeth Cymru yn gliriach.	
	10.3	Adnabod systemau gwybodaeth cyfredol gan ddeall sut y maent yn integreiddio a'i gilydd gan adnabod unrhyw fylchau	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	I'w gadarnhau	Mae'r gweithred yma ar hyn o bryd yn cael ei sgopio	
	10.4	Mewnblannu trefniadau Rheoli Risg	Dirprwy Brif Weithredwr	Parhaus	Yn ei le - parhau i adolygu effeithiolrwydd	*A*

	10.5	Cyflwyno fframwaith newydd ar gyfer Rheoli Rhaglen a Rheoli Prosiect	Rheolwr Rhaglen Corfforaethol	Mawrth 2014	I'w ddechrau ar ôl cwblhau'r adolygiad o dan 1.1 - tasg i'w fonitro gan y Bwrdd Trawsnewid Busnes	
	10.6	Cyflwyno Grŵp Swyddogion i adolygu a gwneud argymhellion ar faterion yn ymwneud â pherfformiad, prosiectau, cynlluniau gweithredu a risgiau	Dirprwy Brif Weithredwr	Ch1 2013	Mewn lle Mai 2013	✓
Cryfhau Trefniadau Rheolaeth Ariannol	11.1	Cwblhau cyflwyno'r systemau ariannol newydd.	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	Mehefin 2014	Wedi mynd yn fyw ddiwedd Mawrth 2013. System yn cael ei ddatblygu a'i fireinio. Cyfrifon cyntaf yn seiliedig ar y system newydd i'w cyhoeddi ar ffurf drafft erbyn mis Mehefin 2014.	
	11.2	Cwblhau strwythur staffio newydd ar gyfer Cyllid.	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	Rhagfyr 2013	Bron wedi cwblhau - yn parhau cyn belled ag y mae rhai swyddi yn y cwestiwn eto i'w llenwi.	
	11.3	Diweddaru Rheolau Gweithdrefn Ariannol.	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)	Mawrth 2014	Mae angen i Reolau Gweithdrefn Ariannol i fod yn gyson â'r Rheolau Gweithdrefn Contract sy'n cael eu hadolygu a'u diweddaru ar hyn o bryd. Mae CSYM yn cydweithio gyda rhai Awdurdodau eraill Gogledd Cymru ar reolau contract.	
Sicrhau fod blociau adeiladu sylfaenol ar gyfer llywodraethu yn eu lle yn gyson ar draws Adrannau a sicrhau cydymffurfio	12.1	Sicrhau rheoli cyson ar absenoldeb a salwch	Pennaeth Proffesiwn AD	Parhaus	Adnodd ychwanegol ar waith tan Mawrth 2013; i'w fonitro drwy'r Cerdyn Sgorio Perfformiad	*A*
	12.2	Cynyddu canran cwblhau'r adolygiadau perfformiad unigol	Pennaeth Proffesiwn AD	Parhaus	Cael ei fonitro trwy'r Cerdyn Sgorio Perfformiad	*A*

	12.3	Cyflawni'r Blaenoriaethau Datblygu yn y Strategaeth Gyfathrebu Corfforaethol	[Dirprwy Brif Weithredwr]	I'w adolygu	Argymhellion ar gyfer gwella cyfathrebu mewnol a gyflwynir gan hyrwyddwyr Cyfathrebu ym mis Medi 2013 - rhaglen i'r dyfodol yn cael ei adolygu . Diweddariad ar ymgynghori a threfniadau cyfathrebu allanol yn cael ei baratoi.	
	12.4	Paratoi a chyflwyno Strategaeth Gofal Cwsmer	Dirprwy Brif Weithredwr	2014-15 ymlaen	Mae hyn bellach wedi cael ei datblygu i brosiect y Bwrdd Rhagoriaeth Gwasanaeth Cwsmer sydd yn brosiect allweddol ar gyfer y Bwrdd Trawsnewid Busnes. Nod y prosiect yw cynhyrchu achos Busnes Llawn erbyn Chwefror 2014	
Yr angen parhaus i adolygu a gwella'r trefniadau llywodraethu ar gyfer partneriaethau a chydweithio ac i greu ymwybyddiaeth a sicrhau cydmyffurfiaeth gan swyddogion	13.1	Adnabod y trefniadau partneriaeth perthnasol	EWT	Rhagfyr 2013	Ar waith	
	13.2	Paratoi arweiniad i staff ac aelodau ar sefydlu a rheoli partneriaethau	EWT	Mawrth 2014	Wedi cael model ac wedi asesu cwmpas a chytuno'r cynnwys.	
	13.3	Sefydlu Pwyllgor Sgriwtini newydd wedi ei ganolbwyntio ar Bartneriaethau ac Adfywio	Swyddog Monitro	Ch1 2013	Yn ei le i'r Cyngor newydd	✓
	13.4	Diweddaru Rheolau Gweithdrefn Ariannol, Rheolau Gweithdrefn Contractau, Cynlluniau Dirprwyo a rhannau eraill y Cyfansoddiad	Gweler uchod / Swyddog Monitro	2013/14	Yn rhan o'r rhaglen waith i ddiweddaru'r Cyfansoddiad.	

	13.5	Adolygu a diweddaru'r Cyfansoddiad o ran partneriaethau a gweithio ar y cyd	Swyddog Monitro	Mawrth 2014	Yn dilyn o 13.1/13.2	
	13.6	Cyflwyno Polisi a Strategaeth Gomisiynu	Fel 2.3 uchod	Fel 2.3 uchod	Fel 2.3 uchod	
Yr angen i reoli adroddiadau gan archwilio allanol a rheoleiddwyr eraill ar sail gorfforaethol gan sicrhau ymateb priodol	14.1	Cyflwyno system ar gyfer adnabod gwaith y Rheoleiddwyr ar draws y Cyngor	[Dirprwy Brif Weithredwr]	Mawrth 2014	Gwelliannau wedi eu gwneud yn 2012. Dechreuodd trafodaethau ar ffurfioli a dogfennu'r trefniadau.	
	14.2	Cyflwyno cofrestr o argymhellion Rheoleiddwyr gan sicrhau monitro cynnydd yn gyson efo'r drefn ar gyfer argymhellion archwilio mewnol	[Dirprwy Brif Weithredwr]	Mawrth 2014	Gwelliannau wedi eu gwneud yn 2012. Dechreuodd trafodaethau ar ffurfioli a dogfennu'r trefniadau.	
	14.3	Cyflwyno Grŵp Swyddogion i adolygu a chynnig sylwadau ar raglenni'r Rheoleiddwyr a'r cynnydd ar y gweithredu a gytunwyd	[Dirprwy Brif Weithredwr]	Mawrth 2014	Gwelliannau wedi eu gwneud yn 2012. Dechreuodd trafodaethau ar ffurfioli a dogfennu'r trefniadau.	
Ni does gan y Cyngor Gynllun Parhad Busnes na Chynllun Adfer TGC cyflawn ac wedi eu cytuno'n ffurfiol	15.1	Creu Cynlluniau Parhad Busnes i'r Gwasanaethau	EWT	2014/15	Prosiect yn cael ei ddiffinio er mwyn symud ymlaen o fewn y strwythur rheoli newydd.	

	15.2	Datblygu Cynllun Adfer Drafft TGC i'w gytuno	Rheolwr Gwasanaeth TGCh	2014/15	Prif brosiect yn cael ei ddiffinio fel rhan o'r prosiect corfforaethol. Cynnydd wedi ei wneud ar eitemau blaenoriaeth uchel o ddiogelu cyflenwad pŵer i offer allweddol; cytuno trefniadau ymateb staff; ddiogelu llinellau cyfathrebu, trefniadau dyblygu gwybodaeth oddi ar y safle.	
Angen i Gryfhau Gosod Targedau	16.1	Sicrhau bod gosod targedau yn cefnogi amcanion a blaenoriaethau'r Cyngor, wedi'i gysylltu'n realistig ag adnoddau, a'i fod yn defnyddio data meincnodi a thueddiadau i ddilysu.	[Dirprwy Brif Weithredwr]	Mawrth 2014	Mae'r trefniadau Cynllunio Busnes a Rheoli Perfformiad yn cael eu haddasu er mwyn gallu herio gwell a mwy gwybodus gan swyddogion ac aelodau - yn parhau i adolygu effeithiolrwydd	
Angen cryfhau'r prosesau Hawlio Grant	17.1	Cwblhau'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Grantiau	Cydlynydd grantiau	Fel yn y cynllun gweithredu	Cynnydd da yn cael ei wneud : Gweithdy a gynhaliwyd ym mis Mai wedi cael derbyniad da; Protocol Grantiau wedi ei ddrafftio ar gyfer adolygu; adolygiad Archwilio Mewnol o brosesau grantiau bron wedi'i gwblhau - bydd cyfarwyddiadau grantiau diwygiedig yn dilyn.	

Adroddiad Archwilio Cenedlaethol Swyddfa Archwilio Cymru	18.1	Ystyried canlyniad Adroddiad Sgriwtini Cenedlaethol SAC a chreu cynllun gweithredu	Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth)/ Pennaeth Gwasanaetha u Democrataidd	Mawrth 2014	Mae adroddiad cenedlaethol yn cael ei gyhoeddi yn ystod mis Tachwedd a chynhelir cynhadledd ar y cyd ar 28 Tachwedd . Bydd cynigion ar gyfer gwella yn cael ei lunio yn seiliedig ar yr adroddiad a'r gynhadledd genedlaethol .	
Capasiti a Gallu yn y Gwasanaethau Corfforaethol	19.1	Gwaith i'w wneud i gryfhau capasiti corfforaethol, yn arbennig o gwmpas TGCh, caffael, rheoli asedau a gwybodaeth.	Dirprwy Brif Weithredwr	Mawrth 2014	Cynnydd i'w adolygu yn dilyn cwblhau adolygiad Penaethiaid Gwasanaeth a phenodi i swyddi newydd.	

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	**PWYLLGOR ARCHWILIO**
DYDDIAD:	**11 RHAGFYR 2013**
TEITL YR ADRODIAD:	**ADOLYGIAD O BENODIAD AELOD ANNIBYNNOL**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	**ER GWYBODAETH**
ADRODDIAD GAN:	**PENNAETH SWYDDOGAETH – ADNODDAU**
GWEITHRED:	**AR GYFER PENDERFYNIAD**

1. CYFLWYNIAD

1.1 Mae Mesur Awdurdod Lleol (Cymru) 2011 yn cynnwys yr angen am y tro cyntaf i Bwyllgor Archwilio awdurdod lleol gynnwys oleiaf un aelod annibynnol o fis Mai 2012.

1.2 Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio wedi eu ddiwygio yn unol â hynny. Mae'r cylch gorchwyl presennol ar gyfer y Pwyllgor Archwilio yn cynnwys y canlynol yn nhermau aelodaeth o'r Pwyllgor:

3.4.8.3.3 – Mae'r aelod(au) cyfetholedig, nad yw'n aelod o'r Cyngor, am gael eu recriwtio ar gyfer eu sgiliau sy'n addas a phriodol i waith Pwyllgor Archwilio, ac am gael eu hapwyntio gan aelod o'r Pwyllgor Archwilio ar dermau penodedig wedi'u bennu ganddynt, pan fo'r penodiad yn cael ei wneud.

1.3 Yn ystod Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd 26ain o Fai 2011 penderfynwyd mai dau berson oedd am gael eu recriwtio i wasanaethu ar y Pwyllgor Archwilio ar sail di dâl. Yn ystod y Pwyllgor Archwilio gynhaliwyd ar 24ain o Fai 2012 fe wnaeth y Pwyllgor gefnogi argymelliadau'r Panel Pwyllgor Archwilio i benodi dau Aelod Annibynnol i wasanaethu ar y Pwyllgor Archwilio.

1.4 Anfonwyd llythyrau penodiad at y ddau Aelod Annibynnol llwyddiannus Gorffennaf 20fed 2012 yn datgan mai dwy flynedd fyddai cyfnod y swydd yn dechrau ar 1af o Orffennaf 2012. Mynychod y ddau Aelod Annibynnol presennol eu cyfarfod cyntaf Gorffennaf 24 2012.

2. ADOLYGIAD O'R TREFNIADAU

2.1 Oherwydd yr amser fydd angen ar gyfer y broses o ddethol Aelodau Annibynnol, teimlwyd ei fod yn hwylusach ymgymryd ag adolygiad o drefniadau'r Cyngor ar gyfer Aelodau Annibynnol ac i dderbyn penderfyniad y Pwyllgor ar gyfarfod â gofynion Mesur Awdurdod Lleol (Cymru) 2011 o Fehefin 30ain 2014.

2.2 Gofynir i'r Pwyllgor ystyried y tri opsiwn canlynol ar gyfer penodi Aelodau Annibynnol i wasanaethu ar y Pwyllgor o Gorffennaf 2014 ymlaen:

1) Ymestyn y trefniadau cyfredol gyda'r Aelodau Annibynnol presennol am gyfnod o ddwy flynedd ymhellach o fis Gorffennaf 2014 ymlaen;

2) Ymgymryd ag ymarfer recriwtio i ddewis dau Aelod Annibynnol i wasanaethu ar y Pwyllgor o fis Gorffennaf 2014 am gyfnod o bedair blynedd - Aelodau Annibynnol presennol yn gymwys ar gyfer eu hail ddethol;

3) Ymgymryd ag ymarfer recriwtio i ddewis dau Aelod Annibynnol i wasanaethu ar y Pwyllgor o o fis Gorffennaf 2014 am gyfnod o bedair blynedd - Aelodau Annibynnol presennol yn anghymwys ar gyfer eu hail ddethol.

Opsiwn 2) & 3) i gynnwys newid i gylch gorchwyl y Pwyllgor gyda'r effaith y bydd y broses dethol yn cael ei chynnal bob pedair blynedd ar gyfer dethol hyd at ddau Aelod Annibynnol ac y bydd pob Aelod Annibynnol ond yn gwasanaethu am gyfnod o uchafswm o bedair blynedd yn unig.

2.3 Wrth gwrs, gall y Pwyllgor benderfynu ar ddull arall o ddarparu Aelodaeth Annibynnol gyfredol yn y cyfarfodydd o fis Gorffennaf 2014 ymlaen.

Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau)

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	**PWYLLGOR ARCHWILIO**
DYDDIAD:	**11 RHAGFYR 2013**
TEITL YR ADRODDIAD	**ADRODDIAD GWAITH AR ARCHWILIO MEWNOL AM Y CYFNOD 1 EBRILL 2013 – 30 TACHWEDD 2013**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	**ER GWYBODAETH**
ADRODDIAD GAN:	**RHEOLYDD ARCHWILIO**
GWEITHREDU:	**D/B**

1. INTRODUCTION

1.1 Cyflwynwyd y Cynllun Gweithredu ar gyfer 2013-14 i'r cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 23 Gorffennaf 2013 ac fe'i dderbyniwyd. Cynhyrchwyd y Cynllun mewn ymgynghoriad gyda'r Archwiliwr Allanol, y Swyddog Adran 151 ac yn sgil amryw o gyfarfodydd a chyfathrebiadau gyda'r Penaethiaid Gwasanaeth.

1.2 Mae'r adroddiad isod yn crynhoi gwaith yr Adain Archwilio Mewnol hyd at 30 Tachwedd 2013 a'r adroddiadau terfynol a gyhoeddwyd ers y Pwyllgor Archwilio diwethaf.

1.3 Bydd angen adolygiad dilyn-i-fyny ar gyfer yr holl adroddiadau terfynol a dderbyniodd farn 'Sicrwydd Coch'. Bydd yr adolygiad hwnnw yn cynnwys barn archwilio ar y cynnydd a wnaed gan reolwyr o ran gweithredu'r argymhellion lefel Uchel a Chanolig yn yr adroddiad terfynol gwreiddiol. Cyflwynir canlyniadau'r adolygiad Dilyn-i-Fyny i'r Pwyllgor Archwilio nesaf.

1.4 Roedd un adolygiad yn y cyfnod a arweiniodd at farn 'Sicrwydd Coch'. Mae crynodebau gweithredol ar gyfer adroddiadau 'Sicrwydd Coch' i'w gweld mewn atodiadau lle mae hynny'n berthnasol.

1.5 Mae'r Adain Archwilio Mewnol yn defnyddio dull sy'n seiliedig ar risg lle bynnag y mae modd gwneud hynny, ond gall hefyd ddefnyddio Adolygiadau System, Adolygiadau Rheolaeth Allweddol, Adolygiad Sefydliad neu Adolygiad Ymgynghorol os gwelir bod y rheini'n fwy priodol.

1.6 Mae'r adroddiadau terfynol unigol ar gael i aelodau'r Pwyllgor hwn, yn gyfrinachol ar gais i'r Rheolwr Archwilio.

2. ADRODDIADAU A GYHOEDDWYD ERS YR ADRODDIAD DIWEDDARU DIWETHAF

Rhestrir isod yr Adroddiadau Archwilio Mewnol Terfynol a gyhoeddwyd ers yr adroddiad cynnydd diwethaf i'r Pwyllgor ynghyd â chrynodeb o ganlyniadau pob adolygiad.

2.1.1 Credydwyr - COCH

Mae'r Crynodeb Gweithredol ar gyfer yr adroddiad hwn, gan gynnwys y casgliad cyffredinol a'r canfyddiadau allweddol, ynghlwm wrth yr adroddiad hwn yn Atodiad B.

Barn: Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio COCH gyda 6 o argymhellion lefel Uchel, 11 o argymhellion Canolig a 6 o argymhellion lefel Isel yn cael eu gwneud.

2.1.2 Prif System Gyfrifo - COCH AMBR

Cynhaliwyd archwiliad o'r Prif System Gyfrifo - CIVICA fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2013/14.

Cafodd yr adolygiad ei gynnwys yn y cynllun archwilio blynyddol i bwrpas sicrwydd archwilio mewnol ac allanol ar gyfer uwch reolwyr yn yr adran Gyllid. Cynhelir yr adolygiad bob blwyddyn ac yn yr adolygiad a gynhaliwyd yn ystod 2012/13 cafwyd barn sicrwydd Gwyrdd.

Disodlwyd y system FinanceLink gan system lejer CIVICA yn Ebrill 2013 a hwn yw'r adolygiad cyntaf felly o'r system CIVICA. Cyhoeddwyd adroddiad ar wahân ar weithredu'r system CIVICA yn ystod Ebrill 2013.

Defnyddiwyd prif gasgliadau'r adolygiad hwn i asesu'r lefel sicrwydd a oedd yn seiliedig ar y dystiolaeth a gafwyd yn ystod yr adolygiad. Roedd y casgliadau hynny'n cynnwys:

- Mae yna drywydd archwilio ar gyfer trafodion o fewn y lejer cyffredinol; fodd bynnag nid oes trywydd archwilio ar gyfer rhyngwynebau oherwydd defnyddir ID cyffredinol, sef 'CIVICA USER'.
- Roedd diffyg rheolaeth mewn perthynas â chyfyngu mynediad i fathau penodol o ddyddlyfrau ac ar gyfer rhoi dyddlyfrau i mewn;
- Nid oedd unrhyw drefniadau gwirio ar gyfer dogfennau cefnogol a doedd dim rhaid cymeradwyo cofnodion mewn dyddlyfrau cyn eu rhoi i mewn yn y system;
- Nid oedd unrhyw weithdrefn na chanllawiau ysgrifenedig ffurfiol ar gyfer gweithredu'r system CIVICA a'r rheolaethau cysylltiedig er mwyn sicrhau bod gweithgareddau ariannol y Cyngor yn parhau i redeg yn effeithiol ac yn ddiogel o fewn y system ariannol CIVICA newydd;
- Roedd diffyg rheolaeth dros y terfynau a'r eithriadau mewn perthynas â chyhoeddi sieciau maniwal ac ar gyfer eu cofnodi ar y system CIVICA.
- Nid oedd unrhyw drywydd archwilio'n cael ei gynnal ar gyfer defnyddwyr newydd nac ar gyfer newidiadau i hawliau mynediad defnyddwyr cyfredol ar y system CIVICA;
- Roedd y gweithdrefnau wrth gefn ac adfer yn cael eu hadolygu ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn. Nid yw'r 'back ups' yn cael eu cynnal yn ddigon pell oddi ar y safle i fod yn cydymffurfio ag arferion gorau.

Barn: Cafwyd barn archwilio COCH/AMBR o'r adolygiad gydag 1 argymhelliad lefel Uchel, 6 argymhelliad lefel Canolig a 9 argymhelliad lefel Isel yn cael eu gwneud.

2.1.3 Rheoli Gwastraff - GWYRDD

Archwiliwyd Rheoli Gwastraff fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2013/14. Mae'r awdurdod wedi contractio allan ei

wasanaethau casglu gwastraff ac ailgylchu ynghyd a'r swyddogaeth glanhau strydoedd, i Verdant Group Plc (via Biffa) o 01 Ebrill 2007 am gyfnod o 14 mlynedd. Darperir y gwasanaeth hwn i dros 30,000 o aelwydydd ar yr ynys ar hyn o bryd.

Mae'r ffi ar gyfer y contract yn cael ei gweithio allan bob blwyddyn yn seiliedig ar fynegai'r diwydiant a gyhoeddir ym mis Medi bob blwyddyn a'r taliadau sydd wedi eu nodi ar yr atodlen prisio contract. Yn 2012/13 roedd y ffi sefydlog flynyddol yn £1.77m ac yn £1.78m ar gyfer 2013/14. Mae elfennau amrywiadwy eraill hefyd yn daladwy dan y contract yn seiliedig ar nifer yr eitemau/casgliadau a wneir. Roedd gwerth anfonebau amrywiadwy a dalwyd yn 2012/13 yn £223k.

Barn: Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio GWYRDD gyda 3 argymhelliad categori Canolig ac 1 argymhelliad categori Isel yn cael eu gwneud.

2.1.4 MENTER ATAL TWYLL CENEDLAETHOL 2012 - GWYRDD/AMBR (NFI)

Cynhaliwyd archwiliad o'r 'Menter Atal Twyll Genedlaethol - Cyfatebu Data 2012' fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2012/13. Mae gofyn i'r Cyngor gymryd rhan yn y broses Cyfatebu Data ac yn 2012 roedd hynny'n cynnwys data personol a gadwyd yn y setiau data isod: Cyflogau, Credydwyr, Hanes Talu a Data Sefydlog, Rhenti Tai, Budd-dal Tai, Myfyrwyr sy'n Gymwys am Fenthyciad, Trigolion Cartrefi Gofal a Gefnogir yn Breifat, Hawlenni a Thocynnau Trafnidiaeth, Bathodynnau Glas, Hawlwyr Yswiriant, Trwyddedau - Masnachwyr Mewn Marchnadoedd, Gyrwyr Tacsi, Trwyddedau Personol i werthu alcohol a Hawl i Brynu.

Y Cyfarwyddwr Cyllid Corfforaethol neu'r swyddog cyfatebol yn yr awdurdodau yw'r "swyddog cyfrifol" ar gyfer darparu'r data sydd ei angen ar gyfer cyfatebu data a sicrhau cydymffurfiaeth gyda Deddf Diogelu Data 1998. I bwrpas yr ymarfer yn 2012 y "swyddog cyfrifol" yn y Cyngor oedd y Pennaeth Gwasanaeth – Cyllid. "Swyddog cyfrifol" y Cyngor ar hyn o bryd yw'r Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau).

Roedd prif gasgliadau'r adolygiad a oedd yn bwydo i mewn i'r lefel sicrwydd gyffredinol yn seiliedig ar y dystiolaeth a gafwyd yn ystod yr adolygiad yn cynnwys:

- Nid oedd rhai o ffurflenni'r Cyngor a ddefnyddiwyd i bwrpas casglu data personol yn cydymffurfio'n llawn gyda gofynion y Côd Arferion Cyfatebu Data gan nad oeddent yn cynnwys Rhybuddion Prosesu Teg sy'n rhoi gwybod i bobl y gellid defnyddio eu data i ddibenion cyfatebu data ac er mwyn atal a dod o hyd i dwyll.
- Nid yw rhai o ffurflenni'r Cyngor a ddefnyddir i bwrpas casglu data personol yn cydymffurfio'n llawn gyda gofynion Deddf Diogelu Data 1998 oherwydd nad ydynt yn cwrdd â'r egwyddor gyntaf mewn perthynas â diogelu data, sef bod raid i'r holl ffurflenni a ddefnyddir i gasglu data personol gynnwys cyfeiriad at y Ddeddf ei hun a nodi pwy yw'r rheolydd data; rhaid cyfeirio hefyd at bwrpas defnyddio'r data ac at unrhyw wybodaeth bellach sydd raid wrthi i sicrhau bod y prosesu'n deg.
- Methodd y Cyngor â chwrdd â'r dyddiad cau ar gyfer cadarnhau cydymffurfiaeth gyda gofynion hysbysu NFI 2012 ynghylch prosesu teg.
- Methodd y Cyngor â chwrdd â'r dyddiad cau ar gyfer llwytho ei setiau data i wefan ddiogel NFI 2012.

Barn: Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio GWYRDD/AMBR gyda 6 o argymhellion categori Canolig yn cael eu gwneud.

2.1.5 Bathodynnau Glas - GWYRDD

Mae'r cynllun Bathodynnau Glas yn gynllun parcio cenedlaethol i bobl gydag anableddau p'un a ydynt yn gyrru neu yn teithio mewn cerbyd. Nod y cynllun yw cynorthwyo pobl gydag anableddau i barcio yn agos i'r lle maent yn dymuno mynd.

Mae meini prawf cymhwyster ar gyfer derbyn Bathodynnau Glas. Ar 1 Ebrill 2012 gwnaed newidiadau i'r cynllun Bathodynnau Glas fel eu bod ar gael yn rhad ac am ddim i'r rheini oedd yn gymwys i'w derbyn. Gall sefydliadau sy'n gofalu am bobl gydag anableddau wneud cais am Fathodyn Glas hefyd. Fodd bynnag, rhaid talu ffi o £10 amdanynt o 1 Ebrill 2012. Nid yw Bathodyn Glas ond yn ddilys am dair blynedd ac ar ôl hynny mae angen gwneud cais arall.

Nid yw'r Awdurdod yn gyfrifol am argraffu na dosbarthu Bathodynnau Glas. Gwneir hyn gan Northgate Information Solutions ar ran y Cyngor fel rhan o Gynllun Cenedlaethol diwygiedig.

Mae'r Awdurdod wedi derbyn £9 287 gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r cynllun ym mlwyddyn ariannol 2012/13 a defnyddiwyd £7 595 ohono i brynu Bathodynnau Glas, gan wario'r gweddill ar brynu offer TG arbenigol (sganio) i hwyluso prosesu Bathodynnau Glas.

Mae'r cyllid gan Lywodraeth Cymru wedi dod i ben ac nid oes cyllid ar gael ar gyfer 2013/14 a'r tu draw i hynny. Mae'r Awdurdod wedi dyrannu £9 550 o gyllideb 2013/14 ar gyfer Bathodynnau Glas.

Prif gasgliad yr adolygiad hwn oedd y gellid gwella'r rheolaethau trwy roi rhestr i Swyddogion Traffig o'r holl Fathodynnau Glas nad ydynt wedi cael eu dychwelyd ac y gwyddys bod eu perchenogion bellach wedi marw, a hynny er mwyn sicrhau nad yw'r Bathodynnau'n cael eu camddefnyddio.

Barn: Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio GWYRDD gydag 1 argymhelliad categori Canolig a 3 categori Isel.

2.1.6 <u>Canolfan Hamdden David Hughes - GWYRDD</u>

Cynhaliwyd archwiliad o Ganolfan Hamdden David Hughes fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2013/14.

Mae Canolfan Hamdden David Hughes yn un o 4 Canolfan Hamdden a reolir gan y Cyngor yn Ynys Môn. Mae'n darparu cyfleusterau chwaraeon, hamdden ac adloniant i'r cyhoedd. Ymwelodd 33,469 o bobl â'r Ganolfan Hamdden yn ystod blwyddyn ariannol 2012/13.

Barn: Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio Gwyrdd gyda 2 o argymhellion categori Canolig a 6 argymhelliad categori Isel yn cael eu gwneud.

2.1.7 <u>Trefniadau Atal Twyll</u>

Cynhaliwyd archwiliad o'r 'Trefniadau Atal Twyll' i ganfod a chofnodi y prosesau yn eu lle ar gyn o bryd a dynodi unrhyw fylchau yn y fframwaith atal twill gyfredol.

Gwnaed yr adolygiad yma ar ffurf hunan asesiad o ymarferion a gweithdrefnau'r Cyngor yn erbyn yr ymarfer gorau sydd wedi'i gynnwys o fewn Atodiad 2 o gyhoeddiad y Comisiwn Archwilio: 'Protecting the Public Purse' - rhestr wirio ar gyfer y rhai sy'n gyfrifol am y drefn lywodrethol. Defnyddiwyd y rhest wirio yma gan nad oes ei chywerth ar gael hyd yma gan Lywodraeth Cymru.

Cafwyd rhai meysydd lle nad yw gweithdrefnau ac ymarferiadau cyfredol yn llawn cydymffurfio â gofynion ymarfer gorau perthnasol Atodiad 2 – 'rhestr wirio ar gyfer

y rhai sy'n gyfrifol am y drefn lywodraethol' y Comisiwn Archwilio – 'Protecting the Public Purse.'

Cyhoeddwyd yr adroddiad i'r ddau swyddog gyda chyfrifoldeb cyffredinol dros y Polisi Atall Twyll a Llygredd (Swyddog 151 a'r Swyddog Monitro) i ystyried manteision a gwrth-fanteision diwygio trefniadau gwrth dwyll y Cyngor i 'w hunioni'n well gydag ymarferiad gorau a'r risgiau o beidio gwenud hynny.

Barn: Adolygiad Ymgynghorol oedd hwn ac felly ni roddwyd barn archwilio ffurfiol.

2.1.8 <u>Taliadau Asiantaeth - YMGYNGHOROL</u>

Yn dilyn cais gan y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) cynhaliwyd adolygiad o'r trefniadau ar gyfer penderfynu statws cyflogaeth gweithwyr asiantaeth, masnachwyr sengl a chontractwyr.

Prif gasgliad yr adolygiad oedd nad oedd cyfrifoldeb am benderfynu statws cyflogaeth wedi ei ddynodi'n ffurfiol i weithwyr sydd wedi eu hyfforddi'n briodol ac nad oedd statws cyflogaeth yn cael ei asesu pan fo gweithwyr yn cael eu cyflogi.

Adolygiad Ymgynghorol oedd hwn ac felly ni roddwyd barn archwilio ffurfiol.

2.1.9 <u>Adolygiad Dilyn-i-Fyny ar gyfer Ysgolion - 'Cynnydd Anfoddhaol'</u>

Fel rhan o'r cynllun Archwilio Mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2013/14, rydym wedi cynnal adolygiad i ystyried cynnydd a wnaed gan ysgolion Cyngor Sir Ynys Môn o ran gweithredu argymhellion categori Uchel a Chanolig a wnaed gan yr adain Archwilio Mewnol.

Ymwelodd yr Archwiliwr â phob un o'r ysgolion perthnasol a chyfweld y Penaethiaid a oedd yn gyfrifol am weithredu'r argymhellion er mwyn penderfynu statws y camau y cytunwyd arnynt. Lle'r oedd hynny'n briodol cwblhawyd profion archwilio i asesu lefel y gydymffurfiaeth gyda'r statws hwn a'r trefniadau rheoli sydd wedi eu sefydlu.

O'r 75 o argymhellion a ystyriwyd yn yr adolygiad hwn roedd 2 ohonynt yn rhai categori Uchel a 73 yn rhai categori Canolig. O'r argymhellion a wnaed, gwelwyd nad oedd 47% wedi eu gweithredu; roedd 30% wedi eu gweithredu; roedd 19% yn y broses o gael eu gweithredu ac roedd 4% wedi eu disodli gan argymhellion eraill. Roedd cyfanswm o 66% o'r argymhellion, dwy ran o dair ohonynt, heb gael eu gweithredu'n llawn ar adeg ein hadolygiad.

Daeth yr adolygiad i'r casgliad felly bod yr ysgolion perthnasol wedi gwneud 'cynydd anfoddhaol' o ran gweithredu argymhellion gan yr adain Archwilio Mewnol. Mae peidio ag ymateb yn brydlon ac yn gadarnhaol i adroddiadau gan reoleiddwyr, gan gynnwys gan yr adain Archwilio Mewnol, yn cynyddu'r risg y bydd gwendidau mewn rheolaeth yn parhau.

2.1.10 <u>Adolygid Thematig Ysgolion - YMGYNGHOROL</u>

Cyhoeddwyd i'r Gwasanaeth Addysg adolygiad thematig o faterion ddaeth i sylw o ganlyniad i waith Archwilio Mewnol waned yn yr ysgolion yn ystod 2012/13 a 2013/14 hyd yma. Canlyniad yr archwiliad oedd bod yna ddiffyg canllawiau ariannol a hyfforddiant i benaethiaid a staff gyda chyfrifoldeb gweinyddu systemau ariannol. Gwnaed argymhellion i fynd i'r afael â hyn yn yr adroddiad archwilio.

2.1.11 <u>Archwiliad o Reolaethau Allweddol yn yr Ysgolion – Cyllid a Llywodraethu</u>

Cwblhawyd adroddiad terfynol ar waith archwilio a wnaed mewn un ysgol yn ystod y cyfnod. Canlyniad yr adolygiad oedd barn archwilio Gwyrdd/Ambr. Gwnaed argymhellion i unioni'r gwendidau a nodwyd mewn rheolaethau mewnol ac fe'u cyflwynwyd i sylw'r Pennaeth perthnasol.

2.2 Crynodeb o Ganlyniadau Adroddiadau a gyhoeddwyd hyd yma - ers 1 Ebrill 2013 rydym wedi cyhoeddi 10 o adroddiadau terfynol o Gynllun Archwilio Mewnol 2012-13; 22 o gynllun archwilio 2013-14 a 3 adroddiad cyfeirio. Hyd yma mae 32 o adroddiadau terfynol wedi eu cyhoeddi yn 2013/14.

Mae crynodeb o raddfeydd a roddwyd yn yr adroddiadau terfynol a gyhoeddwyd i'w weld yn y tabl isod. Mae'r crynodeb o'r graddfeydd a gyhoeddwyd fel a ganlyn:

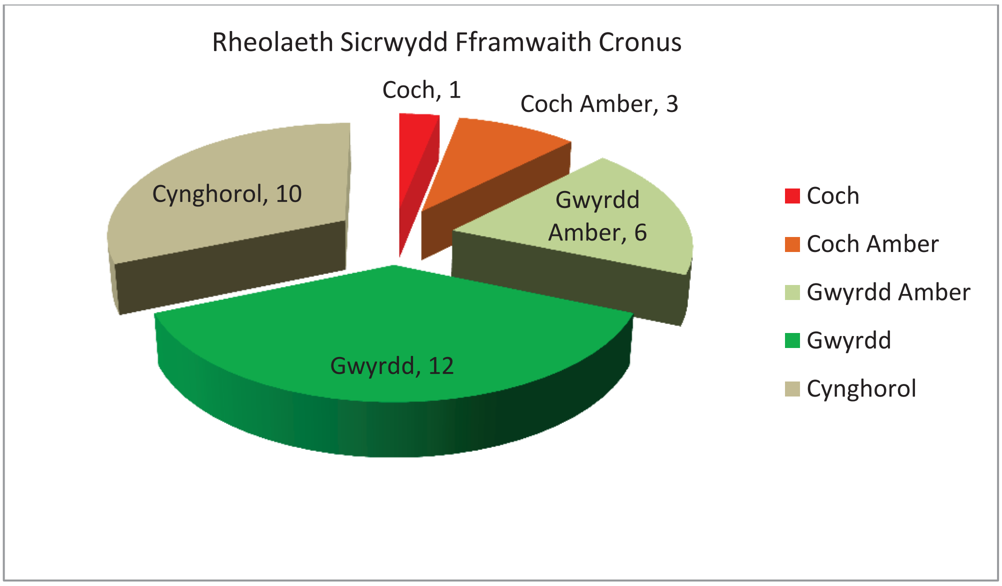

3 BALENRAGLEN WAITH YR ADAIN ARCHWILIO MEWNOL

Teitl yr Adolygiad a Drefnwyd	Maes Gwasanaeth	Statws Cyfredol
Gweithdrefnau TAW	Cyllid	Adroddir mis Rhagfyr
Grantiau – Cydymffurfiaeth	Cyllid	Adroddir mis Rhagfyr
Grantiau Troi Tai'n Gartrefi	Tai	Adroddir mis Rhagfyr
Cyflogres	Cyllid	Cychwynnwyd Tachwedd 2013
Dyledwyr Amrywiol	Cyllid	Cychwynnwyd Tachwedd 2013
Y Dreth Gyngor	Cyllid	Cychwynnwyd Tachwedd 2013
Trethi Cenedlaethol Annomestig	Cyllid	Cychwynnwyd Tachwedd 2013
Digartrefedd	Tai	Cychwynnwyd Tachwedd 2013
Derbyn Arian	Cyllid	Cychwynnwyd Tachwedd 2013

Y Weithdrefn Cwynion Corfforaethol	Corfforaethol	Trefnwyd ar gyfer Rhagfyr 2013
Trefniadau Goramser ac Oriau Hyblyg	Corfforaethol	I'w drefnu
Dau Archwiliad ysgol *(Caergeliog a Bodorgan)*	Addysg	Cychwynnwyd Tachwedd 2013

4. CYFEIRIADAU

4.1 Yn ystod y flwyddyn, mae'r Adain Archwilio Mewnol yn gorfod gwneud gwaith ar faterion sy'n dod i'r fei yn ystod gwaith archwilio rhaglenedig neu oherwydd materion a ddygir i sylw'r Adain gan Adrannau eraill a gwaith hefyd y mae adrannau eraill yn gofyn i'r Adain Archwilio Mewnol ei wneud. Hefyd, mae'n bosib y bydd yr Archwiliwr Allanol yn gofyn am wybodaeth neu am gymorth i ddarparu gwybodaeth. Yn sgil rhai o'r ymchwiliadau hyn, cyhoeddir adroddiadau archwilio ffurfiol a bydd rhai'n cael eu cofnodi mewn Nodiadau Ffeil (e.e. pan fo'r haeriad yn anghywir ac o'r herwydd does dim byd i'w adrodd yn ôl, neu pan nad yw swm a sylwedd y gwaith yn ddigon i gyfiawnhau adroddiad archwilio llawn neu pan fo'r mater wedi cael sylw mewn adroddiad gan yr Archwiliwr Allanol).

4.2 Cyhoeddwyd nifer o nodiiadau ffeil yn y cyfnod hyd yma yn 2013/14. Nid yw unrhyw waith a arweiniodd at Nodyn Ffeil wedi dod o hyd i unrhyw dystiolaeth o dwyll neu anghysondeb.

4.3 Fel y dywedwyd yn y Pwyllgor Archwilio diwethaf mae un cyfeiriad o 2012/13 wedi ei drosglwyddo i sylw'r Heddlu. Ymwelodd dau heddwas â'r Adain Archwilio Mewnol yn ystod mis Tachwedd i ddilyn i fyny ar fanylion y cyfeiriad. Bydd y Pwyllgor yn cael gwybod am ganlyniad yr achos hwn gyda hyn.

5. TRACIO ARGYMHELLION

5.1 Ar gyfer adrodd i'r Pwyllgor hwn, dim ond argymhellion a wnaed ers 01-04-2011 sydd wedi eu cynnwys yn y dadansoddiad tracio argymhellion.

5.2 Mae'r perfformiad o ran gweithredu'r holl argymhellion yn y cyfnod yn is na'r targed, gyda 53% o argymhellion categori 'Uchel' a 'Chanolig' wedi eu gweithredu. Mae'r perfformiad mewn perthynas ag argymhellion ac eithrio argymhellion Addysg yn 71%. (Ffigyrau fel ar 22-11-13).

5.3 Mae graff yn dangos manylion yr argymhellion y gweithredwyd arnynt fesul Gwasanaeth ynghlwm yn Atodiad A.

6. PRYDERON ARCHWILIO CYFREDOL

6.1 Pryderon yw'r rhain sydd wedi dod i sylw yn ystod gwaith archwilio mewnol a wnaed eisoes ac sydd heb gael sylw, ynghyd â phryderon sydd wedi codi yn sgil y gwaith a wnaed yn ystod y cyfnod hwn.

- **Parhad Busnes** – Mae camau a argymhellir i gryfhau rheolaeth yn y maes hwn wedi eu casglu ynghyd o nifer o adroddiadau gan ddarparwyr sicrwydd, gan gynnwys yr Adain Archwilio Mewnol, ac maent wedi eu cynnwys mewn Cynllun Gweithredu Corfforaethol ar gyfer Rheoli Gwybodaeth.

- **Rheoli Risg** – Mae'r Cyngor yn y broses o ddatblygu ei Fframwaith Rheoli Risg a gwreiddio trefniadau rheoli risg yn y sefydliad. Mae'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn parhau i gael ei datblygu ac mae cyfundrefn o adrodd yn rheolaidd yn mynd i gael ei weithredu.

- **Rheoli Gwybvodaeth** – Cynhaliodd yr Adain Archwilio Mewnol dri adolygiad yn 2012-13 yn y meysydd Rheoli Cofnodion Modern, Diogelwch Data a Pharhad Busnes ac adroddwyd ar wendidau sylweddol yn y meysydd hyn. Mae Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth hefyd wedi cynnal adolygiad o'r maes hwn ac wedi nodi materion tebyg a gwendidau rheolaeth. Sefydlwyd Bwrdd Rhaglen i roi ar waith y Cynllun Gweithredu o adroddiad y Comisiynydd Gwybodaeth.

- **Llywodraethu** - Unwaith eto nodwyd materion mewn perthynas â diffyg cydymffurfiaeth gyda pholisïau corfforaethol allweddol yn 2012-13, er enghraifft mewn perthynas â gweithdrefnau caffael corfforaethol. Darganfu'r adolygiad hefyd mai defnydd cyfyngedig a wnaed o system y Cyngor ar gyfer cymeradwyo polisïau'n electronig sy'n cofnodi bod defnyddwyr wedi darllen, deall a chytuno i lynu wrth bolisïau. Heb gofnod o'r fath mae'n anodd dangos bod polisïau wedi eu dosbarthu'n ddigonol i'r staff perthnasol. Cyhoeddwyd adroddiad mewn perthynas â'r materion hyn yn 2011-12, ond mae nifer o'r argymhellion allweddol yn parhau heb eu gweithredu ar ddiwedd 2012/13.

- **Gweithredu Argymhellion ar gyfer Ysgolion** – Mae gweithredu argymhellion a wnaed gan yr adain archwilio mewnol ar gyfer ysgolion yn parhau i fod yn destun pryder. Mae'r argymhellion hyn yn ymwneud â materion ariannol a llywodraethu o fewn ysgolion a dylent fod o bryder i'r Penaethiaid ac i'r Adran Addysg.

- **Argymhellion Categori Uchel nad ydynt wedi eu Gweithredu** - Cofnodwyd bod argymhellion categori Uchel heb eu gweithredu yn y meysydd adolygu isod:

    - **Diogelwch Data 1787.12/13** – Cyhoeddwyd: Medi 2012 – Noddwr yr adroddiad: – Pennaeth Swyddogaeth – Cyfreithiol a Gweinyddiaeth – Pwnc: Cael gwared ar wastraff cyfrinachol yn ddiogel; Statws cyfredol – wedi ei gynnwys yn y Cynllun Gweithredu gan y Bwrdd Rhaglen Rheoli Gwybodaeth.

    - **Rheoli Cofnodiadau Modern 1808.12/13** – Cyhoeddwyd: Hydref 2012 – Noddwr yr adroddiad: – Y Pennaeth Hamdden a Diwylliant ar y pryd; Pwnc: - Angen am Bolisi Rheoli Cofnodiadau Modern a rhoi'r gorau i ddefnyddio Ysgol y Graig; Statws cyfredol – wedi ei gynnwys yn y Cynllun Gweithredu gan y Bwrdd Rhaglen Rheoli Gwybodaeth.

    - **Adnoddau Dynol - 'Amdanaf i' (MY VIEW) 1866.13/14** – Cyhoeddwyd: Gorffennaf 2013 – Noddwyr yr adroddiad: Rheolydd AD a'r Pennaeth Swyddogaeth– Adnoddau; Pwnc: Diffyg gwahanu dyletswyddau rhwng y sefydliad a chyflogau mewn rhai meysydd yn y system: Statws cyfredol: Mae Cyllid ac AD yn cydgysylltu ynghylch gweinyddu'r system a grwpiau mynediad ar y system Northgate i sicrhau bod rhaniad digonol rhwng mynediad i bwrpas diwygio cofnodiadau sefydliad a mynediad er mwyn diwygio manylion cyflogau.

- **Caffael Corfforaethol 1825.12/13** – Cyhoeddwyd: Rhagfyr2012 – Noddwr yr adroddiad – Y Pennaeth Gwasanaeth Cyllid ar y pryd - Pwnc: diffyg fframwaith digonol; angen diweddaru Rheolau Gweithdrefn Contractiau a Rheolau Gweithdrefn Ariannol; Angen hyfforddiant i Lofnodwyr Awdurdodedig ar y Rheolau Gweithdrefn Contract a Rheolau Gweithdrefn Ariannol; Statws cyfredol; - Mae'r Tim Caffael yn gweithio gydag Awdurdodau eraill yng Ngogledd Cymru ar Reolau Gweithredn Contractau.

- **Parhad Busnes 1812.12/13** – Cyhoeddwyd: Medi 2012: Noddwyr yr adroddiad: Pennaeth Cynllunio a'r Rheolydd TGCh; Pwnc: diffyg Polisi Adfer Ôl-drychineb TGCh yn unol ag ISO 27002 ar gyfer diogelwch gwybodaeth ac angen diffinio rolau a chyfrifoldebau ar gyfer Parhad Busnes; Statws cyfredol: Mae adroddiad drafft Cynllun Adfer Ôl-drychineb TGCh yn cael ei integreiddio gyda'r trefniadau datblygol Parhad Busnes. Mae grwp wedi ei sefydlu i edrych yn ffurfiol ar Barhad Busness yn gorfforaethol.

- **Costau Cynhaliaeth mewn Gwestai 1746.11/12**; Cyhoeddwyd: Medi 2011; Noddwyr yr adroddiad; Pennaeth Proffesiwn AD a Rheolydd Archwilio; Pwnc: - Angen cyflwyno Polisi Teithio a Chynhaliaeth diwygiedig yn arbennig mewn perthynas â thaliadau cynhaliaeth a wnaed trwy'r System Gredydwyr a thrwy Gerdyn Caffael Corfforaethol ar gyfer y staff sydd angen P11D; Yr Adain Archwilio Mewnol i gynnal adolygiad o gydymffurfiaeth gyda'r polisi diwygiedig chwe mis ar ôl ei weithredu; Statws cyfredol: Mae'r diweddariad i'r Polisi Teithio a Chynhaliaeth wedi'i gyfuno ag Arfarnu Swyddi yn nhermau cytundeb gyda'r Undebau ac mae nawr yn dibynnu ar raddfa amser Arfarnu Swyddi.

- **Taliadau Uniongyrchol 1883.13/14**: Cyhoeddwyd: Gorffennaf 2013 - Noddwr yr adroddiad; Pennaeth Gwasanaeth - Gwasanaethau Oedolion; Pwnc: Dylid adolygu Cynlluniau Gofal o leiaf bob blwyddyn ac erbyn y dyddiad a nodir ar y Cynllun Gofal ar gyfer yr 'adolygiad nesaf' i sicrhau bod yr asesiad o anghenion gofal yn parhau i gwrdd ag anghenion y defnyddiwr; darparu tystiolaeth o wiriadau CRB ar gyfer staff a gyflogir fel gofalwyr gan Ddefnyddwyr Gwasanaeth; Statws cyfredol: Yn dilyn cyngor cyfreithiol, mae gweithdrefnau yn awr wedi eu diwygio i sicrhau bod gwiriadau CRB yn cael eu cyflawni lle'n briodol.

- **Polisïau Corfforaethol - Adolygiad Thematig 1761.11/12**:Cyhoeddwyd: Ionawr2012: Noddwr yr adroddiad; Prif Weithredwr - wedi ei ddirprwyo wedyn i'r Pennaeth Polisi; Pwnc: diffyg cydymffurfiaeth yn gyffredinol gyda pholisiau corfforaethol allweddol; angen creu rhestr o bolisiau corfforaethol allweddol, awduron, dyddiadau diwygio ac ati; dylid ychwnaegu Polisiau Gwasanaeth a Chorfforaethol Allwedol at y system 4Policy er mwyn rhoi tystiolaeth bod y gynulleidfa darged wedi darllen, deall a chytuno i lynu wrth y polisiau perthnasol; Statws cyfredol; Mae'r broses yn parhau i gael ei datblyygu o fewn yr Uned Bolisi.

RHEOLYDD ARCHWILIO
03 RHAGFYR 2013

ATODIAD A

Tabl Tracio Argymhellion –Dim yn cynnwys Addysg Argymhellion Uchel a Chanolig a wnaed ers 01-04-2011 **Tabl Cynnydd:** % o argymhellion categori uchel a chanolig sydd wedi eu gweithredu / heb eu gweithredu fesul gwasanaeth lle gwnaed dros 10 o argymhellion ac eithrio Addysg; y cyfanswm ar ddiwedd y cyfnod oedd **71%** argymhellion o'r fath.

Yn ein barn ni felly, ac yn seiliedig ar y data hunanasesu yn y Tabl Cynnydd uchod, mae'r Cyngor wedi gwneud **'cynnydd digonol'** yn y cyfnod o ran gweithredu argymhellion Archwilio Mewnol sydd wedi eu categoreddio'n rhai Uchel neu Ganolig.

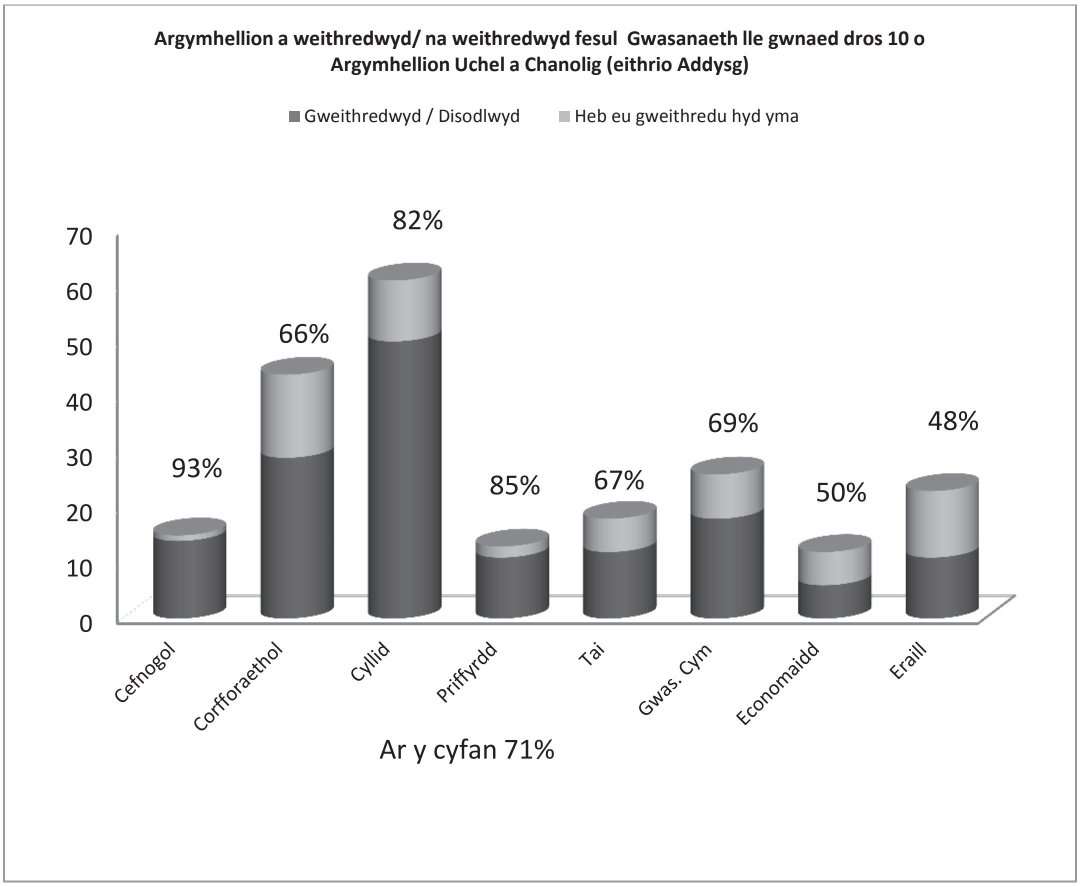

ATODIAD A

CRYNODEB GWEITHREDOL O ADRODDIADAU SICRWYDD COCH

CREDYDWYR –

1 CRYNODEB GWEITHREDOL

1.1 RHAGARWEINIAD

Cynhaliwyd archwiliad o Daliadau Credydwyr fel rhan o'r cynllun archwilio mewnol cyfnodol a gymeradwywyd ar gyfer 2013/14. Archwiliwyd 2 fodiwl mewn perthynas â thaliadau credydwyr, sef y modiwl Prynu sy'n caniatáu i archebion gael eu codi a'u hawdurdodi a'r modiwl Credydwyr sy'n caniatáu i'r anfoneb gael ei sganio a'i phrosesu ar gyfer taliad.

Y modiwl Prynu hefyd yw'r prif gyswllt rhwng y sawl sy'n codi'r archeb a'r sawl sy'n ei chymeradwyo. Mae cyswllt yn cynnwys sefydlu credydwyr, cymeradwyo credydwyr, codi archebion a'u cymeradwyo. Er bod y ddwy system yn integredig, rhaid eu sefydlu ar wahân (e.e. mae defnyddwyr yn cael eu sefydlu ddwy waith). Cawsom ar ddeall fod y manylion o'r ddwy system, gan gynnwys lefelau cymeradwyo ac ati, yn wahanol mewn rhai achosion oherwydd hyn. Roedd yn aneglur ar adeg cynnal yr adolygiad sut yr oedd hyn wedi digwydd oherwydd roedd gan y Cyngor yn wreiddiol un rhestr o lofnodwyr awdurdodedig ar gyfer awdurdodi archebion a thaliadau, fodd bynnag, mae gwahanol lefelau wedi cael eu defnyddio mewn rhai achosion ar gyfer credydwyr, prynu a chodi archebion (ar gyfer y sawl sydd ag awdurdod i gymeradwyo yn unig).

Mae'r system yn caniatáu i'r sawl sydd ag awdurdod i godi archeb am unrhyw swm, rhaid i'r sawl sy'n cymeradwyo awdurdodi'r cais am archeb cyn y bydd archeb swyddogol yn cael ei chreu ar y system. Bydd y sawl sydd wedi gofyn am yr archeb yn derbyn e-bost i gadarnhau bod y sawl sydd ag awdurdod wedi cymeradwyo'r cais a bydd archeb ynghlwm y gellir ei hargraffu ar gyfer y cyflenwr.

Unwaith y bydd y Cyngor yn derbyn anfoneb, caiff ei hanfon i'r Credwyr ar gyfer ei sganio neu, os cafodd ei derbyn drwy e-bost, i'w hargraffu cyn ei sganio. Unwaith y bydd yr anfoneb wedi cael ei sganio, mae'r system yn awtomatig yn rhoi'r wybodaeth yn y blychau iawn fel y gellir talu'r anfoneb yn awtomatig drwy'r system. Gwelwyd bod rhai adrannau'n derbyn eu hanfonebion eu hunain a bod hynny'n gallu achosi oedi gyda thaliad oherwydd bod rhaid eu hanfon i'r Credydwyr. Bwriedir sefydlu Blwch PO ar gyfer holl anfonebau'r Cyngor fel bod Credydwyr yn gallu eu derbyn yn uniongyrchol drwy'r blwch hwnnw.

Unwaith y bydd y nwyddau ac / neu'r gwasanaethau perthnasol y manylwyd arnynt ar yr archeb wedi eu derbyn, rhaid rhoi nodyn derbyn nwyddau (GRN) ar y system gan fanylu ar y nwyddau a'r gwasanaethau sydd wedi eu derbyn. Gall hyn gynnwys rhan o archeb os yw hynny'n briodol.

Mae'r holl anfonebau'n cael eu talu'n awtomatig os yw'r GRN a'r anfoneb yn cyfateb i'r archeb gafodd ei sganio'n wreiddiol. Mewn achosion lle nad yw'r anfoneb a gafodd ei sganio'n cyfateb yn union i'r archeb wreiddiol ar y system yna bydd rhybudd (e-bost electronig yn cynnwys copi o'r anfoneb a sganiwyd) yn cael ei anfon i'r adrannau i gwestiynu'r anfoneb neu i ddiwygio'r archeb a'r GRN fel y gellir talu'r anfoneb. Gall hyn olygu ychwanegu eitemau at yr archeb a chodi'r eitemau ychwanegol. Yna bydd angen ail-awdurdodi'r archeb cyn y gellir talu'r anfoneb.

Fodd bynnag, os nad yw anfoneb a dderbynnir yn cynnwys rhif archeb cyfarwydd, yna fe dybir na chafodd archeb ei godi ac mae anfonebau o'r fath yn cael eu sganio'n electronig a'u hanfon i'r adrannau perthnasol i'w datrys. Gellir talu'r rhain naill ai drwy gais am daliad neu gall y gwasanaethau greu archebion ar eu cyfer fel sy'n briodol..

Gwneir taliadau'n rheolaidd ddwy waith yr wythnos ac yn y gorffennol, mae'r rhediadau talu wedi bod yn cael eu prosesu gan yr Uwch Swyddog Taliadau a Chyflogres neu'r Uwch Swyddog Credydwyr. Gwneir taliadau drwy BACS neu sieciau. Nid yw taliadau CHAPS yn rhan o'r rhediad credydwyr arferol, fodd bynnag, rhoddwyd gwybod i'r Archwiliwr y gellir defnyddio'r dull talu hwn ar gyfer rhai taliadau megis y rheiny i HMRC.

Roedd angen peiriant argraffu newydd ar gyfer argraffu sieciau credydwyr ar system CIVICA. Fodd bynnag, nid oedd yr argraffydd yn y gorffennol bob amser yn addas ar gyfer argraffu sieciau ac o ganlyniad, cafodd sieciau dyblyg eu hargraffu o bryd i'w gilydd. Mae angen cyflwyno system reoli fel y gellir nodi unrhyw sieciau dyblyg sy'n cael eu hargraffu fel y mae hynny'n digwydd.

Mae systemau a dogfennau rheoli ar gael ar gyfer rheoli taliadau BACS a siec. Fodd bynnag, roedd y trefniadau ar gyfer sieciau maniwal yn aneglur ar adeg yr adolygiad. Caiff taliadau BACS eu hawdurdodi ar y system drwy drefn logio i mewn ddiogel ar gyfer pob cyfrifydd a dim ond y cyfrifwyr fedr eu hawdurdodi. Hefyd, mae trefniadau rheoli ar gael ar y system i ganfod taliadau dyblyg yn achos unrhyw daliad ac eithrio argraffu sieciau. Rhaid cynhyrchu adroddiad ar gyfer pob rhediad argraffu er mwyn sicrhau y gall y system adnabod a oes taliadau dyblyg ynddi.

Talodd yr Adain Credydwyr 9033 o anfonebau rhwng Ebrill a Gorffennaf 2013 a oedd, gyda'i gilydd, werth oddeutu £6.3M (Ffynhonnell: Adroddiad a gynhyrchwyd gan y Tîm Prosiect o'r Talebau gyda'r llinellau GL).

1.2 CASGLIAD

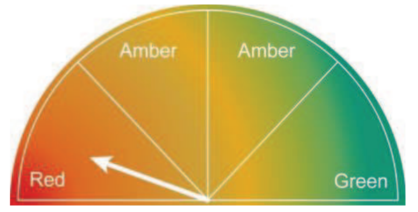

Gan gymryd i ystyriaeth y materion a nodwyd, ni fedr y Cyngor fod yn sicr bod y trefniadau rheoli y mae'r sefydliad yn dibynnu arnynt i reoli'r risg hon o ddyluniad addas, yn cael eu defnyddion gyson nac yn effeithiol.

Mae angen cymryd camau er mwyn sicrhau fod y risg hon yn cael ei rheoli.

Mae'r casgliadau uchod sy'n bwydo i mewn i'r lefel sicrwydd gyffredinol yn seiliedig ar y dystiolaeth y daethpwyd o hyd iddi yn ystod yr adolygiad. Dyma ganfyddiadau allweddol yr adolygiad hwn:

Canfuwyd y gwendidau canlynol yn y system yn ystod yr adolygiad:

- Nid oes unrhyw gyfarwyddiadau ysgrifenedig yn manylu ar yr holl brosesau a gweithdrefnau sy'n gysylltiedig â thaliadau credydwyr a sefydlwyd ar gyfer system credydwyr Civica:;
- Nid oes unrhyw ganllawiau ynghylch swyddogaethau a chyfrifoldebau credydwyr canolog a gwasanaethau ar gyfer pob cam o'r system brosesu wedi cael eu sefydlu;
- Yn ein prawf ni ar yr anfonebau a broseswyd ac a dalwyd yn ystod y chwe mis cyntaf rhwng Ebrill a Medi 2013, canfuwyd nad oedd y gwahaniad rhwng y gwasanaethau a'r Credydwyr canolog mewn perthynas â chymeradwyo anfonebau'n cael ei gynnal. O'r herwydd, cafodd nifer o'r anfonebau yn ein sampl eu prosesu a'u talu gan y Credydwyr heb awdurdod y gwasanaethau. Cafwyd ar ddeall bod hyn wedi stopio bellach. Byddwn yn cynnal profion pellach ym mis Mawrth 2014 er mwyn darparu sicrwydd fod y gwahaniad hwn yn cael ei gynnal. Mae peidio â gwahanu dyletswyddau yn cynyddu'r risg o daliadau heb awdurdod neu daliadau anghywir neu afreolaidd;
- Mae diffyg gweithdrefn ar gyfer nodi taliadau dyblyg ar y system;
- Mae angen cryfhau'r drefn ar gyfer gwneud taliadau gyda sieciau maniwal oherwydd mae sieciau maniwal yn parhau i gael eu hargraffu'n ddianghenraid ac mewn rhai achosion, cawsant eu hargraffu i osgoi mynd drwy'r system reoli electronig. Mae'r risg sylfaenol o daliadau deublyg ynghlwm wrth argraffu sieciau'n faniwal;
- Nid oedd canllawiau a gweithdrefnau ar gyfer penderfynu statws cyflogaeth yn unol â gofynion HMRC wedi cael eu sefydlu ar adeg yr adolygiad. Mae hyn yn cynyddu'r risg nad yw gofynion PAYE yn cael eu diwallu lle mae hynny'n briodol gyda hynny'n arwain at y risg o gosb gan HMRC;
- Canfuwyd bod angen cryfhau'r systemau rheoli ar gyfer cynnal a lleoli anfonebau papur. Nid yw'r trefniadau cyfredol yn caniatáu ar gyfer dod o hyd i anfonebau'n brydlon ar dderbyn cais. Gallai hyn achosi problemau i'r Archwiliwr Allanol yn ystod gwiriadau credydwyr ar gyfer darparu sicrwydd ar y Datganiad Cyfrifon
- Nid oedd gweithdrefnau ar gyfer prosesu/delio gyda cheisiadau am daliadau wedi cael eu sefydlu ar adeg yr adolygiad sydd wedi arwain at wneud nifer o daliadau heb drywydd archwilio priodol ar y system neu heb fod dogfennau cefnogol ar gael i'w hadolygu. Mae hyn yn cynyddu'r risg o greu taliadau dyblyg heb unrhyw fodd o ganfod hynny cyn talu;
- Canfuwyd nad oedd adroddiadau dyblyg a gynhyrchwyd gan y system wedi cael eu hadolygu ym mhob achos ac nad oedd camau priodol wedi cael eu cymryd ychwaith. Nid oes unrhyw dystiolaeth ar gael fod adroddiadau o'r fath wedi cael eu hadolygu;

- Yn ystod yr adolygiad, canfuwyd nad yw'r system yn cael ei diweddaru'n brydlon wedi i daliadau gael eu dychwelyd;
- Nid oes unrhyw brosesau ysgrifenedig yn bodoli ar gyfer gwirio'r newidiadau i fanylion credydwyr ar y system (gan gynnwys manylion banc cyflenwyr) a chanfuwyd nad oedd dyletswyddau o ran prosesu a chymeradwyo newidiadau o'r fath wedi cael eu gweithredu'n gyson
- Canfuwyd bod y modd o sefydlu a diwygio hawliau mynediad rhesymegol i ddefnyddwyr yn wan heb unrhyw drywydd archwilio o'r ceisiadau am gael sefydlu neu ddiwygio mynediad. Canfuwyd hefyd bod gan nifer o bobl a oedd wedi gadael y Cyngor gyfrifon 'Cyfeirlyfr Byw' ar gyfer mynediad i'r rhwydwaith a mynediad byw i Civica. Mae hyn yn ychwanegu at y risg o fynediad heb awdurdod ac yn risg gynyddol i ddiogelwch a chyfanrwydd data ariannol y Cyngor.

  Yn ystod chwe mis cyntaf gweithrediad y system hyd at y dyddiad adrodd, gwnaed nifer o newidiadau angenrheidiol o ran hawliau mynediad a hynny am resymau ymarferol. Mae hyn yn arferol yn ystod cyfnodau gweithredu, fodd bynnag, mae angen adolygu hawliau mynediad grwpiau defnyddwyr ac unigolion yn awr er mwyn sicrhau bod dyletswyddau'n cael eu gwahanu'n briodol a bod hawliau mynediad yn cydymffurfio gyda gofynion gweithredol.
- Ar adeg yr adolygiad, nid oedd statws cyfredol y Rhestr o Lofnodwyr Awdurdodedig yn eglur oherwydd nad oedd y drefn o sefydlu hawliau mynediad a chyfyngiadau o fewn modiwlau Civica yn cydymffurfio gyda'r Rhestr o Lofnodwyr Awdurdodedig. O'r herwydd, argymhellwyd yn yr adroddiad y dylid adolygu a diweddaru'r Rhestr o Lofnodwyr Awdurdodedig;
- Nid oedd unrhyw system reoli ar gael ar gyfer ail-awdurdodi archebion a ddiwygiwyd. Mae hyn yn cynyddu'r risg y caiff taliadau anawdurdodedig neu afreolaidd eu gwneud heb yn wybod i ddeilydd y gyllideb; ac
- Roedd diffyg proses ffurfiol ar gyfer adolygu'n barhaus y taliadau nad oedd wedi cael sylw er mwyn sicrhau fod anfonebau'n cael eu prosesu a'u talu'n brydlon. Mae hyn yn cynyddu'r risg y bydd taliadau'n cronni ar y system gan wneud drwg i enw da'r Cyngor pan fydd oedi o ran prosesu taliadau.

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I	**PWYLLGOR ARCHWILIO**
DYDDIAD	**11 RHAGFYR 2013**
PWNC	**DATGANIAD STRATEGAETH RHEOLI'R TRYSORLYS A'R STRATEGAETH FUDDSODDI FLYNYDDOL: ADRODDIAD ADOLYGU CANOL BLWYDDYN 2013/14**
SWYDDOG(ION) ARWEINIOL	**CLARE J WILLIAMS**
SWYDDOG CYSWLLT	**CLARE J WILLIAMS (FFÔN: 2601)**

Natur a rheswm dros adrodd

I'w sgriwtineiddio - yn gyson ag arweiniad proffesiynol.

1. Cefndir

1.1 Dau o ofynion Côd Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth mewn perthynas â Rheoli'r Trysorlys (a ddiwygiwyd yn 2011) yw bod y Cyngor llawn yn cael adroddiad adolygu canol blwyddyn ar weithgareddau rheoli trysorlys a dirprwyo'r gwaith o sgriwtineiddio strategaethau a pholisïau rheoli trysorlys. Bydd yr adroddiad hwn yn cwrdd â'r gofynion hyn ac yn rhoi sylw i'r isod:

- Diweddariad economaidd am y chwe mis cyntaf, gan edrych ymlaen hefyd i ail hanner 2013/14;
- Adolygiad o'r Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol;
- Gwariant cyfalaf y Cyngor (dangosyddion darbodus);
- Adolygiad o bortffolio buddsoddi'r Cyngor ar gyfer 2013/14;
- Adolygiad o strategaeth fenthyca'r Cyngor ar gyfer 2013/14;
- Adolygiad o unrhyw ad-drefnu dyled a ddigwyddodd yn ystod 2013/14;
- Crynodeb o weithgareddau ers chwarter 2;
- Edrych ymlaen i'r flwyddyn nesaf; ac
- Adolygiad o gydymffurfiaeth gyda Therfynau Trysorlys a Darbodus ar gyfer 2013/14.

2. Diweddariad Economaidd

2.1 Mae Ymgynghorwyr Trysorlys y Cyngor (Capita Asset Services (a elwir yn flaenorol yn Sector)) wedi paratoi crynodeb ychydig ar ôl diwedd y chwarter cyntaf o'r cefndir economaidd a'r rhagolygon economaidd (Atodiadau 1 a 2) ynghyd â'r rhagolygon isod.

	Rhag 2013	Maw 2014	Meh 2014	Medi 2014	Rhag 2014	Maw 2015	Meh 2015
Cyfradd Banc(%)	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
Cyfradd 5 mlynedd PWLB(%)	2.50	2.50	2.60	2.70	2.70	2.80	2.80
Cyfradd 10 mlynedd PWLB(%)	3.60	3.60	3.70	3.80	3.80	3.90	3.90
Cyfradd 25 mlynedd PWLB(%)	4.40	4.40	4.50	4.50	4.60	4.60	4.70
Cyfradd 50 mlynedd PWLB(%)	4.40	4.40	4.50	4.50	4.60	4.70	4.80

2.2 Yn ddiweddar cafwyd sylwadau gan Capita mewn perthynas â'r rhagolygon ar gyfer graddfeydd llog a oedd yn cysylltu'n ôl i fis Awst a'r Adroddiad ar Chwyddiant gan Fanc Lloegr a gyhoeddwyd bryd hynny ac y cyfeiriwyd ato yn yr adroddiad blaenorol. Gellir gweld y sylwadau hyn yn Atodiad 3.

2.3 Llynedd lansiodd Trysorlys Ei Mawrhydi gyfradd fenthyca is i ddarparu cyllid PWLB yn rhatach ar gyfer awdurdodau lleol, yn dod i rym ar 1 Tachwedd 2012 ar sail dreigl 12 mis. I fod yn gymwys i dderbyn y 'gyfradd sicrwydd' hon, sydd 0.2% yn is na'r gyfradd safonol gyfredol, mae angen i'r awdurdodau lleol gyflwyno gwybodaeth benodol erbyn dyddiad cau, sef canol Medi. Cydymffurfiodd yr Awdurdod hwn gyda'r gofynion hynny unwaith eto ac mae'n parhau i fod yn gymwys i dderbyn y gyfradd is. Mae'r rhagolygon uchod ar gyfer cyfraddau PWLB wedi ymgorffori y disgownt hwn.

3. Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys a Diweddariad ar y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol

3.1 Cymeradwywyd y Datganiad ar y Strategaeth Rheoli Trysorlys (DSRhT) ar gyfer 2013/14 gan y Cyngor hwn ar 5 Mawrth 2013. Nid oes unrhyw newidiadau polisi i'r DSRhT; mae'r manylion yn yr adroddiad hwn yn diweddaru'r sefyllfa yn wyneb y sefyllfa economaidd ddiweddaraf.

4. Sefyllfa Gyfalaf y Cyngor (Dangosyddion Pwyllog)

4.1 Mae'r rhan hon o'r adroddiad wedi ei strwythuro i ddiweddaru:

- Cynlluniau gwariant cyfalaf y Cyngor;
- Sut mae'r cynlluniau hyn yn cael eu cyllido;
- Effaith y newidiadau yn y cynlluniau gwariant cyfalaf ar y dangosyddion pwyllog a'r angen sylfaenol i fenthyca; a
- Cydymffurfiaeth gyda'r terfynau sydd wedi eu sefydlu ar gyfer gweithgareddau benthyca.

4.2 Dangosydd Pwyllog ar gyfer Gwariant Cyfalaf

Mae'r tabl isod yn dangos yr amcangyfrifon diwygiedig ar gyfer gwariant cyfalaf a'r newidiadau ers cytuno ar y rhaglen gyfalaf ar gyfer y Gyllideb.

Gwariant Cyfalaf	Amcangyfrif Gwreiddiol 2013/14 £m	Y sefyllfa ar 30 Medi 2013 £m	Amcangyfrif Cyfredol 2013/14 £m
Cronfa'r Cyngor	19,000	6,394	23,600
CRT	4,900	1,031	4,100
Cyfanswm	23,900	7,425	27,700

4.2.1 Mae'r amcangyfrif cyfredol ar gyfer gwariant cyfalaf yn fwy na'r amcangyfrifon gwreiddiol a hynny'n bennaf oherwydd bod cynlluniau a gyllidir gyda grant (grant 100%) wedi cael eu gosod ar ôl yr amcangyfrifon gwreiddiol ac oherwydd cynnwys amcangyfrif ar gyfer y cyfalafu a ragwelir ar gyfer tâl cyfartal. Oherwydd symudiadau yn y rhaglen a'r cyllidebau unigol ystyrir bod y gwariant uwch hwn yn fforddiadwy o fewn cyllideb refeniw 2013/14.

4.3 Newidiadau i Gyllido'r Rhaglen Gyfalaf

4.3.1 Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol i gyllido'r rhaglen gyfalaf i adrodd yr adeg yma, heblaw am y posibilrwydd o fenthyca digefnogaeth yn ymwneud â chyfalafu hawliadau tâl cyfartal. Daw'r sefyllfa yma'n gliriach wrth i ddiwedd y flwyddyn agosau.

4.4 Newidiadau i'r Dangosyddion Pwyllog ar gyfer y Gofynion Cyllido Cyfalaf (GCC), Dyled Allanol a'r Terfyn Gweithredol

4.4.1 Mae'r tabl sy'n dilyn yn dangos y GCC, sef yr angen allanol sylfaenol i fenthyca i bwrpas cyfalaf. Mae hefyd yn dangos y sefyllfa ddyled a ddisgwylir dros y cyfnod. Yr enw ar hyn yw'r Terfyn Gweithredol.

4.4.2 Dangosydd Pwyllog – Gofyniad Cyllido Cyfalaf

4.4.2.1 Rhagwelir byddwn ychydig o flaen y darged i fod o fewn y rhagacan gwreiddiol ar gyfer y Gofyniad Cyllido Cyfalaf. Mae hyn ar sail dderbyn y cyfeiriad cyfalafu ar gyfer tâl cyfartal.

4.4.3 Dangosydd Pwyllog – Dyled Allanol / y Terfyn Gweithredol

	Amcangyfrif Gwreiddiol 2013/14 £m	Amcangyfrif Cyfredol 2013/14 £m
Dangosydd Pwyllog – Gofyniad Cyllido Cyfalaf		
GCC – Cronfa'r Cyngor	88,500	90,252
GCC – CRT	23,700	24,044
Cyfanswm GCC	112,200	114,296
Symudiad net yn y GCC	6,436	7,881
Dangosydd Pwyllog – Dyled Allanol/Terfyn Gweithredol		
Benthyca	117,000	89,590
Ymrwymiadau tymor hir eraill	2,000	Nil
Cyfanswm Dyled 31 Mawrth	119,000	89,590

4.5 Cyfyngiadau ar Weithgareddau Benthyca

4.5.1 Yr elfen gyntaf allweddol o reolaeth dros y gweithgareddau trysorlys yw dangosydd pwyllog i sicrhau na fydd benthyca net (benthyciadau llai buddsoddiadau), dros y tymor canol, ond yn cael ei wneud i ddiben cyfalaf. Ni ddylai benthyciadau allanol net, ac eithrio yn y tymor byr, fod yn uwch na'r cyfanswm GCC yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag amgyfrifon unrhyw GCC ychwanegol ar gyfer 2013/14 a'r ddwy flynedd ariannol nesaf. Mae hyn yn caniatáu peth hyblygrwydd ar gyfer benthyca buan cyfyngedig ar gyfer blynyddoedd y dyfodol. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo polisi o fenthyca cyn i'r angen godi a glynir wrth y polisi hwnnw os gwelir bod hynny'n ddoeth.

	Amcangyfrif Gwreiddiol 2013/14 £m	Y sefyllfa ar 30 Medi 2013 £m
Benthyca gros	112,300	96,100
Ymrwymiadau tymor hir eraill	Dim	Dim
Benthyca gros	112,300	96,100
GCC (sefyllfa diwedd y flwyddyn)	112,300	d/b

4.5.2 Erbyn diwedd y flwyddyn, rhagwelir bydd y GCC yn £114m, ac, o ganlyniad, mae gofyn i fenthyca £25m. Dywed y datganiad strategaeth rheoli'r trysorlys (Adran 3.5.1) y bydd agwedd hyblyg yn cael ei mabwysiadu mewn perthynas â'r dewis rhwng benthyca mewnol ac allanol. Parheir i ddilyn y dull hwnnw o weithredu a rhoddir sylw i'r holl ffactorau a restrir yn yr adran honno. Mae'r penderfyniad i barhau i fewnoli wedi ei yrru'n bennaf gan 2 ffactor: (1) cyfyngu risg credyd i'r awdurdod (2) cyfyngu cost cario. Mae hyn yn erbyn cefndir o gyfraddau buddsoddi a chyfraddau PWLB sy'n parhau i fod yn hanesyddol o isel, gyda dim ond cynnydd graddol yn cael ei ragweld i'r tymor canol. Mae'r dull hwn o weithredu yn gyson â'r hyn a wneir gan lawer o awdurdodau lleol eraill a holwyd mewn seminarau a gweithdai y bu swyddogion cyllid yn bresennol ynddynt. Mae'r ymgynghorwyr a benodwyd ar gyfer y trysorlys (Capita Asset Services) hefyd wedi cefnogi'r penderfyniad i barhau i fenthyca'n fewnol ar hyn o bryd. Erbyn diwedd y flwyddyn rhagwelir y bydd benthyca allanol yn £90m. Rhoddir gwybod am unrhyw newidiadau i'r dull cyfredol o weithredu fel sy'n briodol.

4.5.3 Ni rhagwelir anawsterau ar gyfer eleni na blynyddoedd i ddod o ran cydymffurfio gyda'r dangosydd pwyllog hwn.

4.5.4 Mae dangosydd pwyllog arall yn rheoli lefel gyffredinol y benthyca. Hwn yw'r terfyn awdurdodedig na chaniateir benthyca y tu draw iddo. Mae angen i Aelodau osod a diwygio'r terfyn hwn. Mae'n adlewyrchu lefel y benthyca y gellid ei fforddio yn y tymor byr, er nad yw'n ddymunol, ond sydd ddim yn gynaliadwy yn y tymor hir. Hwn yw'r uchafswm benthyca gyda rhywfaint o ddarpariaeth wrth gefn ar gyfer symudiadau annisgwyl. Hwn yw'r terfyn statudol a benderfynir dan Adran 3(1) Deddf Llywodraeth Leol 2003.

Terfyn awdurdodedig ar gyfer dyled allanol	Dangosydd Gwreiddiol 2013/14 (£m)	Y sefyllfa ar 30 Medi 2013 (£m)
Benthyca	122,000	96,100
Ymrwymiadau tymor hir eraill	2,000	Diml
Cyfanswm	124,000	96,100

5. Portffolio Buddsoddi 2013/14

5.1 Yn unol â'r Côd, blaenoriaeth y Cyngor yw sicrhau diogelwch cyfalaf a hylifedd, a chael dychweliad priodol, o'i gydbwyso yn erbyn y risg gysylltiedig. Fel sydd wedi ei nodi yn Adran 3, mae'r farchnad fuddsoddi'n anodd iawn o ran denu'r cyfraddau llog a welwyd yn gyffredin yn y degawdau a fu oherwydd bod cyfraddau'n isel iawn ac yn gyson â Chyfradd Banc 0.5%. Yn wir, mae cyflwyno'r cynllun Cyllid ar gyfer Benthyca wedi gostwng cyfraddau buddsoddi yn y farchnad ymhellach. Mae'r posibilrwydd o ymestyn yr argyfwng dyled sofran ym mharth yr Ewro a'i effaith bosib ar fanciau yn annog strategaeth risg isel a thymor byr. O gofio'r hinsawdd yma o risg, mae dychweliadau ar fuddsoddiadau yn debygol o barhau i fod yn isel.

5.2 Roedd gan y Cyngor £25m o fuddsoddiadau ar 30 Medi 2013 (£14m ar 31 Mawrth 2013) a'r elw o'r portffolio buddsoddi am chwe mis cyntaf y flwyddyn yw 0.90%. Gellir gweld rhestr lawn o'r buddsoddiadau ar 30 Medi 2013 yn Atodiad 5. Gellir gweld crynodeb o'r buddsoddiadau a'r cyfraddau yn Atodiad 4.

5.3 Ni aethpwyd dros ben y terfynau sydd wedi eu cymeradwyo ar gyfer y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol yn ystod y chwe mis cyntaf 2013/14.

5.4 Y dychweliad y mae'r Cyngor wedi cyllidebu ar ei gyfer o fuddsoddiadau ar gyfer 2013/14 yw £0.3m. Fel nodwyd yn y strategaeth, mae rhywfaint o'r benthyca wedi cael ei fewnoli yn ystod y flwyddyn ac felly mae'r dychweliadau o'r buddsoddiadau a ragwelir yn is na'r rheini y cyllidebwyd ar eu cyfer. Fodd bynnag, bu modd gwneud arbedion o ran llog ar fenthyciadau ac mae'r canlyniad net a ragwelir o fewn y gyllideb.

5.5 Meini prawf gwrthbartïon buddsoddi

5.5.1 Mae'r meini prawf ar gyfer dewis gwrthbartïon buddsoddi ac a gymeradwywyd yn y DSRhT yn cwrdd â gofynion y swyddogaeth rheoli trysorlys er ei bod yn mynd yn anoddach i fuddsoddi arian gan fod yr ansawdd credyd yn parhau i leihau .

5.5.2 O ran y buddsoddiadau sy'n parhau, rhoddwyd gwybod eisoes am broblemau statws credyd o fewn Santander UK plc. Yn ystod y chwarter penderfynwyd parhau i fuddsoddi gyda'r banc hwn. Mae'r sail ar gyfer gwneud y penderfyniad yn gyson â'r rhesymau yr adroddwyd arnynt yn chwarter 1:

- Mae adran 4.3 y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol ar gyfer 2013/14 yn rhoi manylion am y polisi teilyngdod credyd. Yn gryno, y broses yw cymhwyso graddfeydd credyd sylfaenol ar gyfer buddsoddiadau. Yn ogystal â hynny

cymerir cyngor gan Sector ynghylch teilyngdod credyd ac mae hynny'n arwain at awgrymiadau ynghylch hyd y cyfnod buddsoddi. Cyfeirir hefyd at ddata a gwybodaeth sydd gan y farchnad;

- Nid yw statws credyd Santander wedi newid yn ystod y chwarter ac mae'r holl raddfeydd tymor hir 2 lefel yn is na'r meini prawf a gymeradwywyd ar gyfer benthyca, ac mae 2 o'r graddfeydd tymor byr 1 lefel yn is na'r meini prawf;
- Y cyngor gan yr ymgynghorwyr a benodwyd gan yr Awdurdod Lleol (Capital Asset Services) yw ei fod yn briodol parhau i fuddsoddi (am hyd a 100 o ddyddiad fe awgrymir);
- Roedd gwaith dadansoddi a monitro annibynnol mewn perthynas â'r marchnadoedd yn cefnogi'r casgliadau y daeth Capital Asset Services iddynt;
- O gofio'r holl ystyriaethau uchod, gwnaed penderfyniad i barhau i fuddsoddi gyda Santander, ar sail galw yn unig.

6. Benthyca

6.1 Gofyniad cyllido cyfalaf (GCC) y Cyngor a ragwelir ar gyfer 2013/14 yw £7.9m. Mae'r GCC yn dynodi angen sylfaenol y Cyngor i fenthyca i bwrpas cyfalaf. Os yw'r GCC yn gadarnhaol, gall y Cyngor fenthyca gan PWLB neu gan y farchnad (benthyca allanol) neu o'r balansau mewnol am gyfnod dros dro (benthyca mewnol). Mae'r cydbwysedd rhwng benthyca allanol a mewnol fel arfer yn cael ei ddylanwadu gan amgylchiadau'r farchnad. Mae'r Cyngor wedi rhagweld benthyca diwedd y flwyddyn ariannol o £90m ac wedi defnyddio £25m o gyllid llif arian yn lle benthyca. Mae hyn yn ffordd ddoeth a chost-effeithiol o weithredu yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni ond bydd angen parhau i fonitro rhag ofn y bydd yr elw o giltiau yn well na'r disgwyl.

6.2 Ceir crynodeb o'r sefyllfa benthyca yn Atodiad 4.

7. Ad-drefnu Dyledion

7.1 Ni wnaed unrhyw waith ad-drefnu dyledion yn ystod y chwe mis cyntaf 2013/14.

8. Gweithgareddau ers Chwarter Dau

8.1 Ers diwedd y chwarter, aeddfedodd dau gyfrif adnau tymor sefydlog; roedd un yn gyfrif adnau 6 mis, am £5m gyda Banc Brenhinol yr Alban (RBS) ar gyfradd o 0.95% ac roedd y llall yn gyfrif adnau 364 Diwrnod, £5m ar gyfradd o 1.58%. Ailfuddsoddwyd y cyntaf yn llawn gydag RBS am 3 mis ar gyfradd o 0.8%. Ailfuddsoddwyd yr ail gydag RBS ar sail galw yn unig ar gyfradd o 0.6% ar y pryd. Gwnaed y penderfyniad i ailfuddsoddi gydag RBS yn bennaf oherwydd ei fod wedi ei wladoli'n rhannol sy'n ei wneud yn un o'r gwrthbartion sydd fwyaf teilwng i gredyd; fodd bynnag, roedd hefyd yn cynnig cyfraddau llog cystadleuol iawn. Ailfuddsoddwyd yr ail ar sail galw yn unig er mwyn cadw hyblygrwydd. Mae'r gyfradd a enillir ar hyn o bryd ar y cyfrif galw wedi codi'n ddiweddar i 0.8%. Roedd y penderfyniad hwn i fuddsoddi gydag RBS yn cael ei gefnogi gan Capita Asset Services.

8.2 Yn ogystal, buddsoddiadau wedi parhau gyda Santander ar sail alwad yn unig.

8.3 Ni wnaed unrhyw fuddsoddiadau tymor sefydlog eraill ers diwedd y chwarter ac ni fenthycwyd unrhyw arian newydd ac ni chafodd unrhyw ddyledion eu haildrefnu.

9. Cynlluniau ar gyfer y flwyddyn nesa

9.1 Yn ei gyfarfod yn Chwefror, bydd y Pwyllgor yma yn ystyried y cynlluniau ar gyfer benthyca a buddsoddi ar gyfer y blwyddyn ariannol nesaf. Yn ôl y strategaeth cyllideb refeniw cyfredol, y cynlluniau cychwynnol yw:-

- i ddefnyddio'r dyraniad benthyca gyda chefnogaeth cyffredinol sydd ar gael o £2.193m (£2.140m yn 2013/14) ynghyd ag unrhyw ddyraniad y flwyddyn gyfredol sydd heb ei ddefnyddio;
- i ddefnyddio'n llawn y benthyca gefnogir gan y Fenter Benthyca Llywodraeth Leol Priffyrdd;ac
- i fenthyca, ar sail ddi-gefnogaeth, i gyllido blaenoriaethau buddsoddi cyfalaf, gan gysylltu i mewn i'r amcanion trawsnewid.

10. Argymhelliad

10.1 Ystyried cynnwys yr adroddiad ac i drosglwyddo'r adroddiad i gyfarfod nesaf y Cyngor Sir ynghyd ag unrhyw sylwadau.

CLARE J WILLIAMS
PENNAETH SWYDDOGAETH (ADNODDAU) **3 RHAFGYR 2013**

Cefndir Economaidd / Economic background

During 2013/14 economic indicators suggested that the economy is recovering, albeit from a low level. After avoiding recession in the first quarter of 2013, with a 0.3% quarterly expansion the economy grew 0.7% in Q2. There have been signs of renewed vigour in household spending in the summer, with a further pick-up in retail sales, mortgages, house prices and new car registrations.

The strengthening in economic growth appears to have supported the labour market, with employment rising at a modest pace and strong enough to reduce the level of unemployment further. Pay growth also rebounded strongly in April, though this was mostly driven by high earners delaying bonuses until after April's cut in the top rate of income tax. Excluding bonuses, earnings rose by just 1.0% y/y, well below the rate of inflation at 2.7% in August, causing continuing pressure on household's disposable income.

The Bank of England extended its Funding for Lending Scheme (FLS) into 2015 and sharpened the incentives for banks to extend more business funding, particularly to small and medium size enterprises. To date, the mortgage market still appears to have been the biggest beneficiary from the scheme, with mortgage interest rates falling further to new lows. Together with the Government's Help to Buy scheme, which provides equity loans to credit-constrained borrowers, this is helping to boost demand in the housing market. Mortgage approvals by high street banks have risen as have house prices, although they are still well down from the boom years pre 2008.

Turning to the fiscal situation, the public borrowing figures continued to be distorted by a number of one-off factors. On an underlying basis, borrowing in Q2 started to come down, but only slowly, as Government expenditure cuts took effect and economic growth started to show through in a small increase in tax receipts. The 2013 Spending Review, covering only 2015/16, made no changes to the headline Government spending plan, and monetary policy was unchanged in advance of the new Bank of England Governor, Mark Carney, arriving. Bank Rate remained at 0.5% and quantitative easing also stayed at £375bn. In August, the MPC provided forward guidance that Bank Rate is unlikely to change until unemployment first falls to 7%, which was not expected until mid 2016. However, 7% is only a point at which the MPC will review Bank Rate, not necessarily take action to change it. The three month to July average rate was 7.7%.

CPI inflation (MPC target of 2.0%), fell marginally from a peak of 2.9% in June to 2.7% in August. The Bank of England expects inflation to fall back to 2.0% in 2015.

Financial markets sold off sharply following comments from Ben Bernanke (the Fed chairman) in June that suggested the Fed. may 'taper' its asset purchases earlier than anticipated. The resulting rise in US Treasury yields was replicated in the UK. Equity prices fell initially too, as Fed. purchasing of bonds has served to underpin investor moves into equities out of low yielding bonds. However, as the market moves to realign its expectations, bond yields and equities are likely to rise further in expectation of a continuing economic recovery. Increases in payroll figures have shown further improvement, helping to pull the unemployment rate down from a high of 8.1% to 7.3%, and continuing house price rises have helped more households to escape from negative equity. In September, the Fed. surprised financial markets by not starting tapering as it felt the run of economic data in recent months had been too weak to warrant taking early action. Bond yields fell sharply as a result, though it still only remains a matter of time until tapering does start.

Tensions in the Eurozone eased over the second quarter, but there remained a number of triggers for a renewed flare-up. Economic survey data improved consistently over the first half of the year, pointing to a return to growth in Q2, so ending six quarters of Eurozone recession.

Allan gan / From: CAPITA ASSET SERVICES – TREASURY SOLUTIONS

Rhagolygon Economaidd am ail hanner 2013/14 / Economic outlook for the second half of 2013/14

Economic forecasting remains difficult with so many external influences weighing on the UK. Volatility in bond yields is likely during 2013/14 as investor fears and confidence ebb and flow between favouring more risky assets i.e. equities, and safer bonds. Downside risks to UK gilt yields and PWLB rates include:

- A return to weak economic growth in the US, UK and China causing major disappointment to investor and market expectations.
- The potential for a significant increase in negative reactions of populaces in Eurozone countries against austerity programmes, especially in countries with very high unemployment rates e.g. Greece and Spain, which face huge challenges in engineering economic growth to correct their budget deficits on a sustainable basis.
- The Italian political situation is frail and unstable: the coalition government fell on 29 September.
- Problems in other Eurozone heavily indebted countries (e.g. Cyprus and Portugal) which could also generate safe haven flows into UK gilts.
- Monetary policy action failing to stimulate sustainable growth in western economies, especially the Eurozone and Japan.
- Weak growth or recession in the UK's main trading partners - the EU and US, depressing economic recovery in the UK.
- Geopolitical risks e.g. Syria, Iran, North Korea, which could trigger safe haven flows back into bonds

Upside risks to UK gilt yields and PWLB rates, especially for longer term PWLB rates include: -

- UK inflation being significantly higher than in the wider EU and US, causing an increase in the inflation premium inherent to gilt yields.
- Increased investor confidence that sustainable robust world economic growth is firmly expected, together with a reduction or end of QE operations in the US, causing a further flow of funds out of bonds into equities.
- A reversal of Sterling's safe-haven status on a sustainable improvement in financial stresses in the Eurozone.
- In the longer term - a reversal of QE in the UK; this could initially be implemented by allowing gilts held by the Bank to mature without reinvesting in new purchases, followed later by outright sale of gilts currently held.
- Further downgrading by credit rating agencies of the creditworthiness and credit rating of UK Government debt, consequent upon repeated failure to achieve fiscal correction targets and sustained recovery of economic growth, causing the ratio of total Government debt to GDP to rise to levels that provoke major concern.

The overall balance of risks to economic recovery in the UK is now weighted to the upside after five months of robust good news on the economy. However, only time will tell just how long this period of strong economic growth will last, and it remains exposed to vulnerabilities in a number of key areas. The longer run trend is for gilt yields and PWLB rates to rise, due to the high volume of gilt issuance in the UK, and of bond issuance in other major western countries. Near-term, there is some residual risk of further QE if there is a dip in strong growth or if the MPC were to decide to take action to combat the market's expectations of an early first increase in Bank Rate. If the MPC does takes action to do more QE in order to reverse the rapid increase in market rates, especially in gilt yields and interest rates up to 10 years, such action could cause gilt yields and PWLB rates over the next year or two to significantly undershoot the forecasts in the table below. The tension in the US over passing a Federal budget for the new financial year starting on 1 October and raising the debt ceiling in mid October could also see bond yields temporarily dip until agreement is reached between the opposing Republican and Democrat sides. Conversely, the eventual start of tapering by the Fed. will cause bond yields to rise.

Allan gan / From: CAPITA ASSET SERVICES – TREASURY SOLUTIONS

Sylwadau ar y rhagolygon diweddaraf ar raddfeydd llog/Commentary on the latest interest rates forecasts

Since the August Bank of England Inflation Report we have had a continuing run of strong economic news which has consolidated confidence in a UK economic recovery. Such a run of resoundingly good economic news is not something that the UK is accustomed to and so it has taken some time for markets (and forecasters!) to shed some continuing caution that this is all too good to be true and could just be a statistical aberration. What we have seen since August is an initial robust rise in gilt yields, especially in shorter / medium term yields e.g. 5 and 10 years, followed by a partial backtracking. This overall rise in yields reflects the market view that the Bank of England's target level for unemployment of 7%, before it will review changing Bank Rate, will be reached much sooner than the Bank's view back in August of towards the end of 2016. In its latest quarterly Inflation Report this month, the Bank has shortened this period to possibly as early as the end of 2014. Financial markets have also moved their expectations back from their over optimism, which reached fever pitch in September, and are now expecting a first increase in Bank Rate in Q2 2015. This is not our house view however, and the Bank has been at pains to emphasise that reaching a 7% unemployment rate is NOT a trigger for the first increase in Bank Rate but this target is only an assurance that they will NOT increase Bank Rate before that rate is reached. 7% is, therefore, merely a point at which the MPC would start to ask the question whether Bank Rate warrants being increased. This question will then be dependent on MPC forecasts for inflation and growth. The MPC does have a twin mandate of controlling inflation AND supporting the Government's policy for growth and employment. Provided inflation looks likely to stay near to the target rate of 2% (Bank forecast is now 1.9% Q4 2015), the MPC are likely to give priority to supporting growth and employment. This could mean a continuation of loose monetary policy and consequently an extended period of historically low Bank Rate compared to what we have viewed as being 'normal' rates.

This latest house view is very different from market expectations of a first increase in Bank Rate of Q2 2015. It should be noted that in this latest forecast, although we have moved the first increase in Bank Rate forward to Q2 2016, we are only forecasting Bank Rate to reach 1.25% in Q1 2017. This is a slow rate of increase because we have major reservations that the current bout of strong economic growth (the Bank has now upped its forecasts for 2014 to 2.8% and for 2015 to 2.5%), will wilt as the major stimulus has come from consumer spending and an uplift in borrowing to buy property. Whilst the release of this burst of pent up demand to buy property is having a very welcome effect on the economy, this surge is very likely to fade in time and will then leave a major question mark over where growth is going to come from. Basically, there are four main areas of demand in the UK economy: -

1. Consumers – but most consumers are maxed out on borrowing and trying to pay down debt. In addition, most consumers are experiencing declining disposable income as wage increases are less than inflation. This will not reverse until productivity and business investment improve so as to warrant paying higher wages. It is mainly higher wages that could provide a solid stimulus to an increase in consumer expenditure which would then underpin strong growth.
2. Government – again, maxed out on borrowing and committed to austerity programmes to reduce its expenditure.
3. Foreigners buying our exports – but the EU, our major export market, is likely to experience tepid growth, at best, for the next few years.
4. Business investment in fixed capital formation; but this has fallen from 13.5% to 10.4% of GDP over the last six years. Why should companies increase this level of investment when labour productivity has fallen significantly over the last six years, and so there should be potential to improve productivity in order to facilitate increased levels of production? Export markets also look relatively weak, so again, there is little need to invest in order to expand production for that reason. Finally, the Bank keeps on commenting on the level of surplus capacity in the economy so there is an issue as to how long it will take for that capacity to absorb increases in levels of production before new investment appears on the agenda of companies.

Turning to the US, in terms of the start of Fed tapering of asset purchases, we are still of the view that tapering will start soon, but not now till Q1 2013 at the earliest; so there is no material change in our US outlook. However, UK gilt yields are still closely tracking movements in US treasury yields and these could, therefore, be volatile as the political deadlock and infighting between Democrats and Republicans over the budget, and the raising of the debt limit, has only been kicked down the road, rather than resolved. The Fed. is likely to want to prefer to delay tapering until it knows what sort of agreement eventually emerges so that it can ascertain what impact it is likely to have on the US economy and consumers.

Short term turbulence in financial markets

We can only repeat our previous warnings that we are in times when events can precipitate major volatility in markets. While Ireland has made very good progress towards probably being able to exit from its bail out soon, it looks increasingly likely that Greece is now going to need a third bailout package, though not one on the same scale as the first two. Concerns are also rising over Portugal requiring another bailout. Slovenia looks increasingly like it is heading towards a bailout. A growing lack of confidence in the Eurozone austerity programmes could cause bond yields to rise for Eurozone countries. This could help maintain UK gilts as a safe haven and so depress gilt yields close to current levels for an extended period.

This latest forecast is based on an initial assumption that we will not be heading into a major resurgence of the Eurozone debt crisis, or a break-up of the Eurozone, but rather that there will be a managed, albeit painful and tortuous, resolution of the debt crisis where Eurozone institutions and governments eventually do what is necessary - but only when all else has been tried and failed. Under this assumed scenario, growth within the Eurozone will be tepid for the next couple of years and is, therefore, likely to dampen UK growth, as the EU is our biggest export market. We are also concerned that some Eurozone countries experiencing low growth, will, over the next few years, see a significant increase in total government debt to GDP ratios. There is a potential danger for these ratios to rise to the point where markets lose confidence in the financial viability of one, or more, countries. However, it is impossible to forecast whether any individual country will lose such confidence, or when, and so precipitate a resurgence of the Eurozone debt crisis. While the ECB has adequate resources to manage a debt crisis in a small Eurozone country, if one, or more, of the large countries were to experience a major crisis of market confidence, this would present a serious challenge to the European Central Bank and to Eurozone politicians. Our PWLB forecasts are based around a balance of risks. However, we would flag up the potential for upside risks, especially for longer term PWLB rates, as follows: -

- A further increase in investor confidence that robust world economic growth is firmly expected, causing a flow of funds out of bonds and into equities;
- UK inflation being significantly higher than in the wider EU and US, causing an increase in the inflation premium inherent to gilt yields;
- A reversal of Sterling’s safe-haven status on an improvement in financial stresses in the Eurozone;
- A reversal of QE; this could initially be implemented by allowing gilts held by the Bank to mature without reinvesting in new purchases, followed later by outright sale of gilts currently held.

It should be highlighted how unpredictable PWLB rates and bond yields continue to be as we are experiencing exceptional levels of volatility which are highly correlated to political developments, (or lack of them), in the sovereign debt crisis.

Allan gan / From: CAPITA ASSET SERVICES – TREASURY SOLUTIONS

Crynodeb Benthyca a Buddsoddi – Chwarter 1 a 2 2013/14
Borrowing and Investment Summary – Quarters 1 and 2 2013/14

	30 Medi / Sept 2013		30 Mehefin / June 2013	
	£m	%	£m	%
Benthyca – graddfa sefydlog Borrowing – fixed rate	96.1	5.53	96.1	5.53
Benthyca – graddfa amrywiol Borrowing – variable rate	Dim / Nil	d/b / n/a	Dim / Nil	d/b / n/a
Adneuon – galw hyd at 30 diwrnod Deposits – Call to 30 days	14.7	0.67	13.7	0.67
Adneuon – Tymor sefydlog < 1 bl. Deposits – Fixed Term < 1 year	10.0	1.27	10.0	1.27
Adneuon – Tymor sefydlog 1 bl. + Deposits – Fixed Term 1 year +	Dim / Nil	d/b / n/a	Dim / Nil	d/b / n/a
Cyfanswm Adneuon Total Deposits	24.7	0.90	23.7	0.92
Cyfartaledd Adneuon yn y Chwarter Average Deposits in the Quarter	25.7	0.88	28.0	0.92

Ni torwyd unrhyw un o'r dangosyddion trysorlys yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn.
None of the treasury indicators were breached during the first half of the year.

ATODIAD / APPENDIX 5

Graddfeydd Credyd Gwrthbartion buddsoddi a'r adneuon a ddelir gyda phob un ar Mehefin 2013 *
Credit ratings of investment counterparties and deposits held with each as at 30 September 2013*

Grŵp Bancio/ Banking Group	Sefydliad/ Institution	Adneuon / Deposit £'000	Hyd (Galw tymor sefydlog) / Duration (Call / Fixed Term**)	Cyfnod (O/I)/ Period (From / To)	Graddfa Dychweliad/ Rate of Return %	Graddfa Tymor Hir Fitch Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Fitch Short Term Rating	Graddfa Tymor Hir Moody's Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Moody's Short Term Rating	Graddfa Tymor Hir Standard & Poor's (S&P) Long Term Rating	Graddfa Tymor Byr Standard & Poor's (S&P) Short Term Rating	Lliw Sector/Hyd Awgrymiedig/ Sector Colour / Suggested Duration
Lloyds Banking Group plc	Bank of Scotland plc	**10,000**	**Galw/ Call**	**n/a**	**0.40**	**A**	**F1**	**A2**	**P-1**	**A**	**A-1**	**Glas - 12 mis/ Blue - 12 months**
HSBC Holdings plc	HSBC Bank plc	**489**	**Galw/ Call**	**n/a**	**0.25**	**AA-**	**F1+**	**Aa3**	**P-1**	**AA-**	**A-1+**	**Oren – 12 mis / Orange – 1 2months**
Santander Group plc	Santander UK plc	**4,169**	**Galw/ Call**	**n/a**	**0.80**	**A**	**F1**	**A2**	**P-1**	**A**	**A-1**	**Gwyrdd – 3 mis/ Green - 100 days**
The Royal Bank of Scotland Group plc	The Royal Bank of Scotland plc	**5,000**	**Tymor Sefydlog/ Fixed Term (364 diwrnod/days)**	**Tachwedd/ November 2012 Tachwedd/ November 2013**	**1.58**	**A**	**F1**	**A3**	**P-2**	**A**	**A-1**	**Glas - 12 mis / Blue - 12 months**
The Royal Bank of Scotland Group plc	The Royal Bank of Scotland plc	**5,000**	**Tymor Sefydlog/ Fixed Term (6 mis/months)**	**Mai /May 2013 / Tachwedd/ November 2013**	**0.95**	**A**	**F1**	**A3**	**P-2**	**A**	**A-1**	**Glas – 12 mis / Blue - 12 months**

* Ceir y Rhestr Benthyca Cymeradwyedig yn Atodiad 5 o'r Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys 2013/14/Strategaeth Buddsoddi Blynyddol/ The Approved Lending List can be found at Appendix 5 of the 2013/14 Treasury Management Strategy Statement / Annual Investment Strategy

** Sef tymor ar pwynt y buddsoddi/Being term at the point of investment.

- Santander oedd yr unig sefydliad i beidio â chwrdd â meini prawf y Rhestr Benthyca Cymeradwyedig. Fe parhawyd i fuddsoddi yn Santander. Trafodir hyn yn Rhan 5.5.2./The only institution not to meet the Approved Lending List credit criteria was Santander. Investment in Santander did continue though. This is discussed in Section 5.5.2.
  Yn Atodiad 6 ceir y graddfeydd credyd cyfatebol ar gyfer y 3 asiantaeth graddio y cyfeirir atynt uchod./The equivalent credit ratings for the 3 rating agencies referred to above can be found at Appendix 6.

Graddfeydd Credyd Cyfatebol/
Equivalent Credit Ratings (Fitch, Moodys, S&P)

Tymor Hir Fitch Long Term	Tymor Hir Moodys Long Term	Tymor Hir S&P Long Term
AAA	Aaa	AAA
AA+	Aa1	AA+
AA	Aa2	AA
AA-	Aa3	AA-
A+	A1	A+
A	A2	A
A-	A3	A-
BBB+	Baa1	BBB+
BBB	Baa2	BBB
BBB-	Baa3	BBB-
Tymor Byr Fitch Short Term	**Tymor Byr Moodys Short Term**	**Tymor Byr S&P Short Term**
F1+	d/b / n/a	A-1+
F1	P-1	A-1
F2	P-2	A-2
F3	P-3	A-3

This page is intentionally left blank